

Εισηγητική έκθεση

Σύμβαση της 13ης Ιανουαρίου 2000 για τη διεθνή προστασία των ενηλίκων

Paul Lagarde

Σύμβαση και σύσταση που εγκρίθηκαν από την Ειδική επιτροπή
διπλωματικού χαρακτήρα

Δημοσιεύθηκε από τη
Συνδιάσκεψη της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο
Μόνιμο Γραφείο
Churchillplein 6b
2517 JW Χάγη
Κάτω Χώρες

Τηλέφωνο: +31 70 363 3303
Φαξ: +31 70 360 4867
Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: secretariat@hcch.net
Δικτυακός τόπος: www.hcch.net

© Συνδιάσκεψη της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο 2017

Με την επιφύλαξη όλων των δικαιωμάτων. Κανένα τμήμα της παρούσας έκδοσης δεν επιτρέπεται να αναπαραχθεί, να αποθηκευτεί σε σύστημα ανάκτησης ή να διαβιβαστεί υπό οποιαδήποτε μορφή ή με οποιοδήποτε μέσο, συμπεριλαμβανομένης της φωτοαντιγραφής και της εγγραφής, χωρίς έγγραφη άδεια του κατόχου των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χάρη στη γενναιόδωρη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής/Γενική Διεύθυνση Δικαιοσύνης, η εισηγητική έκθεση της *Σύμβασης της Χάγης του 2000 για τη διεθνή προστασία των ενηλίκων*, την οποία συνέταξε ο καθηγητής Paul Lagarde και η οποία αναθεωρήθηκε το 2016, μεταφράστηκε σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με εξαίρεση τα αγγλικά, τα γαλλικά, τα ισπανικά και τα γερμανικά. Οι εκδόσεις στην αγγλική και τη γαλλική γλώσσα αναθεωρήθηκαν από τον καθηγητή Paul Lagarde και το Μόνιμο Γραφείο, ενώ οι μεταφράσεις στην ισπανική και τη γερμανική γλώσσα θα αναθεωρηθούν στο εγγύς μέλλον. Η αρχική ισπανική μετάφραση της εισηγητικής έκθεσης, ως αυτή είχε πριν από την αναθεώρησή της, ήταν ευγενική χορηγία του Υπουργείου Εξωτερικών της Ισπανίας, ενώ η γερμανική μετάφραση ήταν ευγενική χορηγία του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Δικαιοσύνης και του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εξωτερικών της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας. Επισημαίνεται ότι για τη γερμανική μετάφραση δεν υπήρξε συντονισμός μεταξύ των αυστριακών, των γερμανικών και των ελβετικών αρχών. Οι μεταφράσεις της παρούσας έκδοσης σε άλλες γλώσσες (πλην των ισπανικών) δεν έχουν ελεγχθεί από το Μόνιμο Γραφείο της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο.

Τα επίσημα κείμενα της παρούσας έκδοσης, στα αγγλικά και τα γαλλικά, διατίθενται στον δικτυακό τόπο της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο (www.hcch.net).

ISBN 978-92-79-66994-1

Τυπώθηκε στο Βέλγιο

Πρόλογος

1 Το περιεχόμενο του παρόντος φυλλαδίου έχει αντληθεί από τα πρακτικά και έγγραφα της ειδικής επιτροπής διπλωματικού χαρακτήρα του Σεπτεμβρίου-Οκτωβρίου 1999 — Προστασία των ενηλίκων.

Στα εν λόγω πρακτικά και έγγραφα περιλαμβάνονται, πέραν των σελίδων που παρατίθενται παρακάτω, τα προκαταρκτικά έγγραφα, οι εκθέσεις και οι περιλήψεις των συζητήσεων που αφορούν το έργο της ειδικής επιτροπής διπλωματικού χαρακτήρα του 1999. Ο πλήρης τόμος μπορεί να παραγγελθεί είτε μέσω βιβλιοπωλείου είτε απευθείας από το Μόνιμο Γραφείο της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο, Churchillplein, 6b, 2517 JW The Hague, The Netherlands (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: secretariat@hcch.net, φαξ: +31 70 360 4867).

2 Η εισηγητική έκθεση του καθηγητή Paul Lagarde αποτελεί σχολιασμό της Σύμβασης που εγκρίθηκε από την ειδική επιτροπή διπλωματικού χαρακτήρα και η οποία παρατίθεται στην τελική πράξη της 2ας Οκτωβρίου 1999.

3 Η Σύμβαση υπεγράφη για πρώτη φορά στις 13 Ιανουαρίου 2000 από τις Κάτω Χώρες και, ως εκ τούτου, φέρει την ημερομηνία αυτή.

4 Η παρούσα αναθεωρημένη έκδοση της εισηγητικής έκθεσης περιλαμβάνει, στην παράγραφο 146, συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με την επιβεβαίωση των εξουσιών αντιπροσώπευσης.

5 Η Συνδιάσκεψη της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο διαθέτει δικό της δικτυακό τόπο (www.hcch.net) στον οποίο δημοσιεύονται πληροφορίες σχετικά με τη Συνδιάσκεψη της Χάγης και τις συμβάσεις της Χάγης.

Χάγη, Απρίλιος 2017

Διάρθρωση

ΣΥΜΒΑΣΗ	7
Σύσταση της ειδικής επιτροπής διπλωματικού χαρακτήρα για την προστασία των ενηλίκων	23
ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ	25
ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΕΝΗΛΙΚΟ	28
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΕΝΗΛΙΚΟ.....	30
ΈΚΘΕΣΗ	33

Σύμβαση

ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Τα κράτη που υπογράφουν την παρούσα σύμβαση,
Λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη να υπάρξει μέριμνα για την προστασία σε διεθνείς καταστάσεις των ενηλίκων οι οποίοι, λόγω αλλοίωσης ή ανεπάρκειας των προσωπικών τους ικανοτήτων, δεν είναι σε θέση να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους,
Επιθυμώντας να αποφύγουν συγκρούσεις μεταξύ των νομικών τους συστημάτων σε ζητήματα σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση και την εκτέλεση των μέτρων προστασίας των ενηλίκων,
Τονίζοντας τη σπουδαιότητα της διεθνούς συνεργασίας για την προστασία των ενηλίκων,
Επιβεβαιώνοντας ότι το συμφέρον του ενήλικου και ο σεβασμός της αξιοπρέπειας και της αυτονομίας του πρέπει να αποτελούν ζητήματα πρωταρχικής σημασίας,
Συμφώνησαν επί των ακολούθων διατάξεων:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι — ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Άρθρο 1

1. Η παρούσα σύμβαση εφαρμόζεται ως προς την προστασία σε διεθνείς καταστάσεις των ενηλίκων οι οποίοι, λόγω αλλοίωσης ή ανεπάρκειας των προσωπικών τους ικανοτήτων, δεν είναι σε θέση να προστατεύσουν τα συμφέροντά τους.
2. Έχει ως αντικείμενο:
 - α) να καθορίζει το κράτος του οποίου οι αρχές έχουν διεθνή δικαιοδοσία για τη λήψη μέτρων που αποσκοπούν στην προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του ενήλικου·
 - β) να καθορίζει το εφαρμοστέο από τις αρχές αυτές κατά την άσκηση της διεθνούς δικαιοδοσίας τους δίκαιο·
 - γ) να καθορίζει το εφαρμοστέο στην αντιπροσώπευση του ενήλικου δίκαιο·
 - δ) να εξασφαλίζει την αναγνώριση και την εκτέλεση των μέτρων προστασίας σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη·
 - ε) να εδραιώνει μεταξύ των αρχών των συμβαλλόμενων κρατών την απαραίτητη συνεργασία για την πραγματοποίηση των σκοπών της παρούσας σύμβασης.

Άρθρο 2

1. Για τους σκοπούς της παρούσας σύμβασης, ως «ενήλικος» νοείται πρόσωπο που έχει συμπληρώσει την ηλικία των 18 ετών.
2. Η σύμβαση εφαρμόζεται επίσης στα μέτρα σχετικά με ενήλικο ο οποίος δεν είχε συμπληρώσει ακόμη την ηλικία των 18 ετών κατά τον χρόνο της λήψης των μέτρων.

Άρθρο 3

Τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1 μέτρα δύνανται να αφορούν ιδίως:

- α) τον καθορισμό της ανικανότητας και την εγκαθίδρυση συστήματος προστασίας·
- β) τη θέση του ενήλικου υπό την προστασία δικαστικής ή διοικητικής αρχής·
- γ) την επιτροπεία, την κηδεμονία και τους ανάλογους θεσμούς·

- δ) τον διορισμό και τα καθήκοντα κάθε προσώπου ή οργανισμού επιφορτισμένου με την επιμέλεια του προσώπου ή της περιουσίας του ενηλίκου, με την εκπροσώπηση του ενηλίκου ή τη συμπαράσταση προς αυτόν·
- ε) την τοποθέτηση του ενηλίκου σε εγκατάσταση ή άλλον τόπο όπου μπορεί να του παρασχεθεί προστασία·
- στ) τη διοίκηση, τη διατήρηση ή τη διάθεση της περιουσίας του ενηλίκου·
- ζ) την παροχή άδειας για συγκεκριμένη παρέμβαση για την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του ενηλίκου.

Άρθρο 4

1. Εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής της σύμβασης:
 - α) οι υποχρεώσεις διατροφής·
 - β) η σύσταση, η ακύρωση και η λύση του γάμου ή παρόμοιας σχέσης, καθώς και ο δικαστικός χωρισμός·
 - γ) τα συστήματα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων ή των συντρόφων σε παρόμοια σχέση·
 - δ) τα trusts και η κληρονομική διαδοχή·
 - ε) η κοινωνική ασφάλιση·
 - στ) τα δημόσια μέτρα γενικού χαρακτήρα σε ζητήματα υγείας·
 - ζ) τα μέτρα που λαμβάνονται σε σχέση με πρόσωπο ως αποτέλεσμα ποινικών αδικημάτων τελεσθέντων από το εν λόγω πρόσωπο·
 - η) οι αποφάσεις για το δικαίωμα ασύλου και για ζητήματα μετανάστευσης·
 - θ) τα μέτρα που αφορούν αποκλειστικά τη δημόσια ασφάλεια.
2. Η παράγραφος 1 δεν θίγει, σε σχέση με τα ζητήματα που αναφέρονται σ' αυτήν, το δικαίωμα προσώπου να ενεργεί ως αντιπρόσωπος του ενηλίκου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II — ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Άρθρο 5

1. Τόσο οι δικαστικές όσο και οι διοικητικές αρχές του συμβαλλόμενου κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου έχουν διεθνή δικαιοδοσία να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του.
2. Σε περίπτωση μεταφοράς της συνήθους διαμονής του ενηλίκου σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, διεθνή δικαιοδοσία έχουν οι αρχές του κράτους της νέας συνήθους διαμονής.

Άρθρο 6

1. Για τους ενηλίκους-πρόσφυγες και τους ενηλίκους οι οποίοι, λόγω ταραχών που λαμβάνουν χώρα στην πατρίδα τους, έχουν μετακινηθεί σε άλλο κράτος, οι αρχές εκείνου του συμβαλλόμενου κράτους, στο έδαφος του οποίου βρίσκονται αυτοί οι ενήλικες ως αποτέλεσμα της μετακίνησής τους, ασκούν τη διεθνή δικαιοδοσία που προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 1.
2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται και στους ενηλίκους των οποίων η συνήθης διαμονή δεν μπορεί να προσδιοριστεί.

Άρθρο 7

1. Εξαιρουμένου για τους ενηλίκους-πρόσφυγες και τους ενηλίκους οι οποίοι, λόγω παραχών που λαμβάνουν χώρα στην πατρίδα τους, έχουν μετακινηθεί σε άλλο κράτος, οι αρχές συμβαλλόμενου κράτους την ιθαγένεια του οποίου έχει ο ενήλικος έχουν διεθνή δικαιοδοσία να λαμβάνουν μέτρα για την προστασία του προσώπου ή της παρουσίας του ενηλίκου, εφόσον κρίνουν ότι είναι σε θέση να εκτιμήσουν καλύτερα το συμφέρον του ενηλίκου και αφού ενημερώσουν σχετικά τις αρχές που έχουν διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 5 ή το άρθρο 6 παράγραφος 2.
2. Η εν λόγω διεθνή δικαιοδοσία δεν ασκείται εάν οι αρχές που έχουν διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 5, το άρθρο 6 παράγραφος 2 ή το άρθρο 8 έχουν ενημερώσει τις αρχές του κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενήλικος ότι έχουν λάβει τα απαιτούμενα από την περίπτωση μέτρα ή ότι έχουν αποφασίσει ότι δεν θα πρέπει να ληφθούν μέτρα ή ότι εκκρεμούν διαδικασίες ενώπιόν τους.
3. Τα μέτρα που λαμβάνονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 παύουν να ισχύουν από τη στιγμή που οι αρμόδιες σύμφωνα με το άρθρο 5, το άρθρο 6 παράγραφος 2 ή το άρθρο 8 αρχές έλαβαν τα απαιτούμενα από την περίπτωση μέτρα ή αποφάσισαν ότι κανένα μέτρο δεν θα ληφθεί. Οι εν λόγω αρχές ενημερώνουν σχετικά τις αρχές που έλαβαν μέτρα σύμφωνα με την παράγραφο 1.

Άρθρο 8

1. Οι αρχές συμβαλλόμενου κράτους που έχουν διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 5 ή το άρθρο 6, εφόσον κρίνουν ότι είναι προς το συμφέρον του ενηλίκου, μπορούν, είτε αυτεπάγγελτα είτε κατόπιν αιτήματος των αρχών άλλου συμβαλλόμενου κράτους, να ζητήσουν από τις αρχές κράτους από τα αναφερόμενα στην παράγραφο 2 να λάβουν μέτρα για την προστασία του προσώπου ή της παρουσίας του ενηλίκου. Το αίτημα μπορεί να αφορά όλες ή ορισμένες από τις πτυχές αυτής της προστασίας.
2. Τα συμβαλλόμενα κράτη στις αρχές των οποίων μπορεί να υποβληθεί αίτημα σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο είναι:
 - α) κράτος την ιθαγένεια του οποίου έχει ο ενήλικος·
 - β) το κράτος της προηγούμενης συνήθους διαμονής του ενηλίκου·
 - γ) κράτος στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του ενηλίκου·
 - δ) το κράτος του οποίου οι αρχές επιλέχθηκαν εγγράφως από τον ενήλικο να λαμβάνουν μέτρα που στοχεύουν στην προστασία του·
 - ε) το κράτος της συνήθους διαμονής προσώπου του στενού περιβάλλοντος του ενηλίκου που προτίθεται να αναλάβει την προστασία του·
 - στ) το κράτος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο ενήλικος, όσον αφορά την προστασία του προσώπου του.
3. Σε περίπτωση που η αρχή στην οποία υποβλήθηκε αίτημα σύμφωνα με τους όρους των προηγούμενων παραγράφων δεν αποδεχθεί τη διεθνή δικαιοδοσία της, οι αρχές του συμβαλλόμενου κράτους που έχουν διεθνή δικαιοδοσία κατ' εφαρμογή του άρθρου 5 ή του άρθρου 6 διατηρούν τη διεθνή δικαιοδοσία τους.

Άρθρο 9

Οι αρχές συμβαλλόμενου κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του ενηλίκου έχουν διεθνή δικαιοδοσία για τη λήψη μέτρων προστασίας σχετικά με τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία, στον βαθμό που τέτοια μέτρα δεν αντίκεινται στα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί από τις αρμόδιες, κατά τα άρθρα 5 έως 8, αρχές.

Άρθρο 10

1. Σε κάθε επείγουσα περίπτωση, οι αρχές κάθε συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο ενήλικος ή περιουσιακά του στοιχεία έχουν διεθνή δικαιοδοσία να λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα προστασίας.
2. Τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου μέτρα σχετικά με ενήλικο που έχει τη συνήθη διαμονή του σε συμβαλλόμενο κράτος παύουν να ισχύουν από τη στιγμή που οι αρμόδιες σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 9 αρχές λάβουν τα απαιτούμενα από την περίπτωση μέτρα.
3. Τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 μέτρα σχετικά με ενήλικο που έχει τη συνήθη διαμονή του σε μη συμβαλλόμενο κράτος παύουν να ισχύουν σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος από τη στιγμή που τα απαιτούμενα από την περίπτωση και ληφθέντα από τις αρχές άλλου κράτους μέτρα αναγνωριστούν στο εν λόγω συμβαλλόμενο κράτος.
4. Οι αρχές που έχουν λάβει μέτρα κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 ενημερώνουν, εάν είναι δυνατόν, τις αρχές του συμβαλλόμενου κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου για τα μέτρα που έχουν λάβει.

Άρθρο 11

1. Κατ' εξαίρεση, οι αρχές συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο ενήλικος έχουν διεθνή δικαιοδοσία να λάβουν μέτρα προστασίας του προσώπου του ενηλίκου, προσωρινού χαρακτήρα και περιορισμένης εδαφικής ισχύος στο κράτος αυτό, στον βαθμό που τέτοια μέτρα δεν αντίκεινται στα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί από τις αρμόδιες, κατά τα άρθρα 5 έως 8, αρχές και αφού ενημερώσουν τις αρχές που έχουν διεθνή δικαιοδοσία κατά το άρθρο 5.
2. Τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου μέτρα σχετικά με ενήλικο που έχει τη συνήθη διαμονή του σε συμβαλλόμενο κράτος παύουν να ισχύουν από τη στιγμή που οι αρμόδιες κατά τα άρθρα 5 έως 8 αρχές αποφάνθηκαν για τα μέτρα προστασίας που θα ήταν δυνατόν να απαιτεί η περίπτωση.

Άρθρο 12

Με την επιφύλαξη του άρθρου 7 παράγραφος 3, τα μέτρα που λήφθηκαν κατ' εφαρμογή των άρθρων 5 έως 9 παραμένουν σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους τους, ακόμα και αν μεταβολή των συνθηκών εξαλείψει τη βάση πάνω στην οποία είχε θεμελιωθεί η διεθνής δικαιοδοσία, όσο οι αρμόδιες δυνάμεις της σύμβασης αρχές δεν τροποποιούν, δεν αντικαθιστούν ή δεν αίρουν τα μέτρα αυτά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ — ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ

Άρθρο 13

1. Κατά την άσκηση της διεθνούς δικαιοδοσίας τους σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου ΙΙ, οι αρχές των συμβαλλόμενων κρατών εφαρμόζουν το δικό τους δίκαιο.
2. Εντούτοις, στο μέτρο που η προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του ενηλίκου το απαιτεί, δύνανται κατ' εξαίρεση να εφαρμόσουν ή να λάβουν υπόψη τους το δίκαιο άλλου κράτους με το οποίο η υπόθεση έχει στενό σύνδεσμο.

Άρθρο 14

Στην περίπτωση που μέτρο που λήφθηκε σε ένα συμβαλλόμενο κράτος εφαρμόζεται σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, οι όροι της εφαρμογής του διέπονται από τη νομοθεσία του άλλου αυτού κράτους.

Άρθρο 15

1. Η ύπαρξη, έκταση, τροποποίηση και παύση εξουσίας αντιπροσώπευσης η οποία έχει παρασχεθεί από ενήλικο, είτε με σύμβαση είτε με μονομερή δικαιοπραξία, για την περίπτωση που ο εν λόγω ενήλικος περιέλθει σε κατάσταση κατά την οποία δεν θα είναι σε θέση να προστατεύσει τα συμφέροντά του διέπεται από το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του ενήλικου κατά τον χρόνο της σύμβασης ή της μονομερούς δικαιοπραξίας, εκτός εάν έχει οριστεί ρητά εγγράφως ως εφαρμοστέο κάποιο από τα δίκαια της παραγράφου 2.
2. Τα κράτη των οποίων το δίκαιο μπορεί να οριστεί ως εφαρμοστέο είναι:
 - α) κράτος την ιθαγένεια του οποίου έχει ο ενήλικος·
 - β) κράτος προηγούμενης συνήθους διαμονής του ενήλικου·
 - γ) κράτος στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του ενήλικου, αναφορικά με τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία.
3. Ο τρόπος άσκησης της εν λόγω εξουσίας αντιπροσώπευσης διέπεται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο αυτή ασκείται.

Άρθρο 16

Στην περίπτωση που εξουσία αντιπροσώπευσης κατά το άρθρο 15 δεν ασκείται κατά τρόπο επαρκή ούτως ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του ενήλικου, μπορεί να αφαιρεθεί ή να τροποποιηθεί με μέτρα που λαμβάνονται από αρχή που έχει διεθνή δικαιοδοσία δυνάμει της σύμβασης. Σε περίπτωση αφαίρεσης ή τροποποίησης τέτοιας εξουσίας αντιπροσώπευσης, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, στο μέτρο του δυνατού, το δίκαιο που ορίζεται στο άρθρο 15.

Άρθρο 17

1. Η ισχύς σύμβασης μεταξύ τρίτου και άλλου προσώπου που θα είχε την ιδιότητα του αντιπροσώπου του ενήλικου κατά το δίκαιο του κράτους σύναψης της σύμβασης δεν δύναται να αμφισβητηθεί, ούτε δύναται να γεννηθεί ευθύνη του τρίτου, για μόνο τον λόγο ότι αυτό το άλλο πρόσωπο δεν είχε την ιδιότητα του αντιπροσώπου του ενήλικου δυνάμει του δικαίου που ορίζεται εφαρμοστέο από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου, εκτός εάν ο τρίτος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι η εν λόγω ιδιότητα διεπόταν από το δίκαιο αυτό.
2. Η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται μόνο εάν η σύμβαση συνήφθη μεταξύ προσώπων ευρισκόμενων στο έδαφος του ίδιου κράτους.

Άρθρο 18

Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου εφαρμόζονται ακόμα και αν το δίκαιο που ορίζουν ως εφαρμοστέο είναι δίκαιο μη συμβαλλόμενου κράτους.

Άρθρο 19

Κατά την έννοια του παρόντος κεφαλαίου, ως «δίκαιο» νοείται το δίκαιο που ισχύει σε ένα κράτος, κατ' αποκλεισμό των κανόνων σύγκρουσης.

Άρθρο 20

Οι διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δεν εμποδίζουν την εφαρμογή των διατάξεων του δικαίου του κράτους στο οποίο πρέπει να προστατευθεί ο ενήλικος των οποίων η εφαρμογή είναι υποχρεωτική ανεξαρτήτως του κατά τα λοιπά εφαρμοστέου δικαίου.

Άρθρο 21

Η εφαρμογή του δικαίου που ορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου δύναται να αποκλειστεί μόνο εάν είναι προδήλως αντίθετη προς τη δημόσια τάξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV — ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Άρθρο 22

1. Τα μέτρα που λαμβάνονται από τις αρχές συμβαλλόμενου κράτους αναγνωρίζονται αυτοδικαίως στα άλλα συμβαλλόμενα κράτη.
2. Η αναγνώριση δύναται, εντούτοις, να αποκλειστεί:
 - α) εάν το μέτρο λήφθηκε από αρχή της οποίας η διεθνής δικαιοδοσία δεν βασίστηκε ή δεν ήταν σύμφωνη με κάποια από τις βάσεις δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο κεφάλαιο II·
 - β) εάν το μέτρο λήφθηκε, με εξαίρεση την περίπτωση του κατεπείγοντος, στο πλαίσιο δικαστικής ή διοικητικής διαδικασίας, χωρίς να έχει δοθεί στον ενήλικο η δυνατότητα να ακουστεί, κατά παράβαση των θεμελιωδών δικονομικών αρχών του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση·
 - γ) εάν η αναγνώριση είναι προδήλως αντίθετη προς τη δημόσια τάξη του κράτους στο οποίο ζητείται ή αντιβαίνει σε διάταξη του δικαίου του εν λόγω κράτους της οποίας η εφαρμογή είναι υποχρεωτική ανεξαρτήτως του κατά τα λοιπά εφαρμοστέου δικαίου·
 - δ) εάν το μέτρο είναι ασυμβίβαστο με μέτρο που λήφθηκε μεταγενέστερα σε μη συμβαλλόμενο κράτος το οποίο θα είχε διεθνή δικαιοδοσία κατά τα άρθρα 5 έως 9, όταν αυτό το τελευταίο μέτρο πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την αναγνώρισή του στο κράτος στο οποίο ζητείται η αναγνώριση·
 - ε) εάν δεν τηρήθηκε η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 33.

Άρθρο 23

Με την επιφύλαξη του άρθρου 22 παράγραφος 1, κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο δύναται να ζητήσει από τις αρμόδιες αρχές συμβαλλόμενου κράτους να αποφασίσουν για την αναγνώριση ή μη μέτρου ληφθέντος σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος. Η διαδικασία διέπεται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση.

Άρθρο 24

Η αρχή του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση δεσμεύεται από τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών στις οποίες η αρχή του κράτους που έλαβε το μέτρο θεμελίωσε τη διεθνή δικαιοδοσία της.

Άρθρο 25

1. Εάν μέτρα που λήφθηκαν σε συμβαλλόμενο κράτος και είναι εκτελεστά εκεί απαιτείται να εκτελεστούν σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, κηρύσσονται εκτελεστά ή καταχωρίζονται προς εκτέλεση σ' αυτό το άλλο κράτος, ύστερα από αίτηση ενδιαφερόμενου μέρους, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από το δίκαιο του κράτους αυτού.
2. Κάθε συμβαλλόμενο κράτος εφαρμόζει, για την κήρυξη της εκτελεστότητας ή για την καταχώριση προς εκτέλεση, απλή και ταχεία διαδικασία.
3. Η κήρυξη της εκτελεστότητας ή η καταχώριση προς εκτέλεση δύνανται να μη γίνουν δεκτές μόνο για λόγο που προβλέπεται στο άρθρο 22 παράγραφος 2.

Άρθρο 26

Με την επιφύλαξη των όσων είναι απαραίτητα για την εφαρμογή των προηγούμενων άρθρων, η αρχή του κράτους εκτέλεσης δεν δύναται να προβεί σε καμία αναθεώρηση επί της ουσίας του ληφθέντος μέτρου.

Άρθρο 27

Τα ληφθέντα σε συμβαλλόμενο κράτος μέτρα τα οποία κηρύχθηκαν εκτελεστά ή καταχωρίστηκαν προς εκτέλεση σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος εκτελούνται στο τελευταίο αυτό κράτος σαν να είχαν ληφθεί από τις αρχές του κράτους αυτού. Η εκτέλεση λαμβάνει χώρα σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης, μέσα στα όρια που προβλέπονται από το δίκαιο αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V — ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Άρθρο 28

1. Κάθε συμβαλλόμενο κράτος ορίζει κεντρική αρχή επιφορτισμένη με τα καθήκοντα που επιβάλλονται από τη σύμβαση στις αρχές αυτές.
2. Ομοσπονδιακά κράτη, κράτη με περισσότερα του ενός ισχύοντα δικαιικά συστήματα ή κράτη που περιλαμβάνουν αυτόνομες εδαφικές ενότητες είναι ελεύθερα να ορίσουν περισσότερες της μίας κεντρικές αρχές και να εξειδικεύσουν την εδαφική ή προσωπική έκταση των λειτουργιών τους. Κράτος που κάνει χρήση αυτής της ευχέρειας ορίζει εκείνη την κεντρική αρχή στην οποία θα απευθύνεται κάθε αλληλογραφία προς διαβίβαση στην αρμόδια κεντρική αρχή μέσα στο κράτος αυτό.

Άρθρο 29

1. Οι κεντρικές αρχές συνεργάζονται μεταξύ τους και προάγουν τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων αρχών των κρατών τους για την πραγματοποίηση των στόχων της σύμβασης.
2. Στο πλαίσιο της εφαρμογής της σύμβασης, οι κεντρικές αρχές προβαίνουν στις απαραίτητες ενέργειες για να παρέχουν πληροφορίες για τη νομοθεσία τους, καθώς και για τις διαθέσιμες στο κράτος τους υπηρεσίες σε θέματα προστασίας των ενηλίκων.

Άρθρο 30

Η κεντρική αρχή συμβαλλόμενου κράτους προβαίνει, είτε απευθείας είτε με τη συνδρομή δημόσιων αρχών ή άλλων οργανισμών, σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες:

- α) για να διευκολύνει την επικοινωνία, με κάθε μέσο, μεταξύ των αρμόδιων αρχών, στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες εφαρμόζεται η σύμβαση·
- β) για να βοηθά, ύστερα από αίτηση αρμόδιας αρχής άλλου συμβαλλόμενου κράτους, στον εντοπισμό ενηλίκου που φέρεται να βρίσκεται στο έδαφος του κράτους της και έχει ανάγκη προστασίας.

Άρθρο 31

Οι αρμόδιες αρχές συμβαλλόμενου κράτους δύνανται να ενθαρρύνουν, είτε άμεσα είτε μέσω άλλων φορέων, τη χρήση υπηρεσιών διαμεσολάβησης, συμφιλίωσης ή άλλων ανάλογων μέσων για την επίτευξη συναινετικών λύσεων για την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του ενηλίκου, στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες εφαρμόζεται η σύμβαση.

Άρθρο 32

1. Όταν πρόκειται να ληφθεί μέτρο προστασίας, οι αρχές που έχουν κατά τη σύμβαση διεθνή δικαιοδοσία δύνανται, εάν το απαιτεί η κατάσταση του ενηλίκου, να ζητήσουν από κάθε αρχή άλλου συμβαλλόμενου κράτους που έχει χρήσιμες για την προστασία του ενηλίκου πληροφορίες να τους τις διαβιβάσει.
2. Κάθε συμβαλλόμενο κράτος δύνανται να δηλώσει ότι οι κατά την παράγραφο 1 αιτήσεις θα διαβιβάζονται στις αρχές του μόνο μέσω της κεντρικής του αρχής.
3. Οι αρμόδιες αρχές συμβαλλόμενου κράτους δύνανται να ζητήσουν από τις αρχές άλλου συμβαλλόμενου κράτους συνδρομή για την εφαρμογή μέτρων προστασίας που έχουν ληφθεί κατ' εφαρμογή της παρούσας σύμβασης.

Άρθρο 33

1. Όταν αρχή η οποία έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 8 μελετά την τοποθέτηση ενηλίκου σε ίδρυμα ή σε ανάλογο θεσμό όπου μπορεί να του παρασχεθεί προστασία και εφόσον η τοποθέτηση αυτή πρόκειται να λάβει χώρα σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, διαβουλεύεται προηγουμένως με την κεντρική αρχή ή άλλη αρμόδια αρχή αυτού του τελευταίου κράτους. Προς τον σκοπό αυτόν, της διαβιβάζει έκθεση σχετική με τον ενήλικο και τους λόγους της προτεινόμενης τοποθέτησής του.
2. Η απόφαση για την τοποθέτηση δεν δύνανται να ληφθεί στο κράτος που τη ζητεί εάν η κεντρική αρχή ή άλλη αρμόδια αρχή του κράτους από το οποίο ζητείται η τοποθέτηση αντιπαχθεί σ' αυτήν εντός εύλογου χρονικού διαστήματος.

Άρθρο 34

Στην περίπτωση που ο ενήλικος εκτίθεται σε σοβαρό κίνδυνο, οι αρμόδιες αρχές του συμβαλλόμενου κράτους στο οποίο λήφθηκαν ή είναι υπό εξέταση μέτρα προστασίας του ενηλίκου αυτού, εάν πληροφορηθούν μεταβολή της διαμονής του ενηλίκου ή την παρουσία του σε άλλο κράτος, ενημερώνουν τις αρχές αυτού του κράτους για τον κίνδυνο και για τα ληφθέντα ή υπό εξέταση μέτρα.

Άρθρο 35

Αρχή δεν ζητεί ούτε διαβιβάζει πληροφορίες κατ' εφαρμογή αυτού του κεφαλαίου εάν πιστεύει ότι, ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, θα έθετε σε κίνδυνο το πρόσωπο ή την περιουσία του ενηλίκου ή θα απειλούσε σοβαρά την ελευθερία ή τη ζωή μέλους της οικογενείας του.

Άρθρο 36

1. Με την επιφύλαξη της δυνατότητας να απαιτήσουν εύλογες δαπάνες για τις παρασχεθείσες υπηρεσίες, οι κεντρικές αρχές και οι άλλες δημόσιες αρχές των συμβαλλόμενων κρατών φέρουν τις δικές τους δαπάνες που προκύπτουν από την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κεφαλαίου.
2. Κάθε συμβαλλόμενο κράτος δύναται να συνάψει συμφωνίες με ένα ή περισσότερα άλλα συμβαλλόμενα κράτη για την κατανομή των εξόδων.

Άρθρο 37

Κάθε συμβαλλόμενο κράτος δύναται να συνάψει συμφωνίες με ένα ή περισσότερα άλλα συμβαλλόμενα κράτη, προκειμένου να διευκολυνθεί στις μεταξύ τους σχέσεις η εφαρμογή του παρόντος κεφαλαίου. Τα κράτη που συνάπτουν τέτοιες συμφωνίες διαβιβάζουν αντίγραφο τους στον θεματοφύλακα της σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI — ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 38

1. Οι αρχές του συμβαλλόμενου κράτους στο οποίο έχει ληφθεί μέτρο προστασίας ή επιβεβαιωθεί η παροχή εξουσίας αντιπροσώπευσης δύναται να χορηγήσουν στο επιφορτισμένο με την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του ενηλίκου πρόσωπο, κατόπιν αίτησής του, πιστοποιητικό που θα αποδεικνύει την ιδιότητά του και τις εξουσίες που του έχουν απονεμηθεί.
2. Η ιδιότητα και οι εξουσίες που αναφέρονται στο πιστοποιητικό θεωρούνται κερτημένες από το εν λόγω πρόσωπο κατά την ημερομηνία του πιστοποιητικού, εκτός αν αποδειχθεί το αντίθετο.
3. Κάθε συμβαλλόμενο κράτος ορίζει τις αρμόδιες για την έκδοση του πιστοποιητικού αρχές.

Άρθρο 39

Τα προσωπικά δεδομένα που συλλέγονται ή διαβιβάζονται στο πλαίσιο της σύμβασης δύναται να χρησιμοποιηθούν μόνο για τους σκοπούς για τους οποίους συλλέχθηκαν ή διαβιβάστηκαν.

Άρθρο 40

Οι αρχές στις οποίες διαβιβάζονται πληροφορίες εξασφαλίζουν το απόρρητο των πληροφοριών σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους τους.

Άρθρο 41

Τα έγγραφα που διαβιβάζονται ή χορηγούνται κατ' εφαρμογή της σύμβασης απαλλάσσονται της επικύρωσης και κάθε άλλης ανάλογης διατύπωσης.

Άρθρο 42

Κάθε συμβαλλόμενο κράτος δύναται να ορίσει τις αρχές στις οποίες πρέπει να απευθύνονται οι αιτήσεις που προβλέπονται στα άρθρα 8 και 33.

Άρθρο 43

1. Ο αναφερόμενος στα άρθρα 28 και 42 καθορισμός αρχών γνωστοποιείται στο Μόνιμο Γραφείο της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, το αργότερο κατά την ημερομηνία κατάθεσης του εγγράφου κύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης της σύμβασης ή προσχώρησης σ' αυτή. Τυχόν συναφείς τροποποιήσεις επίσης γνωστοποιούνται στο Μόνιμο Γραφείο.
2. Η αναφερόμενη στο άρθρο 32 παράγραφος 2 δήλωση γίνεται στον θεματοφύλακα της σύμβασης.

Άρθρο 44

Συμβαλλόμενο κράτος στο οποίο εφαρμόζονται διαφορετικά δικαιοκίνητα ή διαφορετικά σύνολα κανόνων δικαίου για ζητήματα προστασίας του προσώπου ή της περιουσίας του ενηλίκου δεν υποχρεούται να εφαρμόζει τους κανόνες της σύμβασης στις συγκρούσεις μεταξύ μόνο αυτών των διαφορετικών δικαιοκινήτων ή συνόλων κανόνων δικαίου.

Άρθρο 45

Έναντι κράτους στο οποίο, σε διαφορετικές εδαφικές ενότητες, εφαρμόζονται δύο ή περισσότερα δικαιοκίνητα ή σύνολα κανόνων δικαίου που σχετίζονται με ζητήματα διεπόμενα από την παρούσα σύμβαση:

- α) κάθε αναφορά στη συνήθη διαμονή στο κράτος αυτό νοείται ως αναφορά στη συνήθη διαμονή σε μία εδαφική ενότητα·
- β) κάθε αναφορά στην παρουσία του ενηλίκου στο κράτος αυτό νοείται ως αναφορά στην παρουσία του ενηλίκου σε μία εδαφική ενότητα·
- γ) κάθε αναφορά στον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων του ενηλίκου στο κράτος αυτό νοείται ως αναφορά στον εντοπισμό περιουσιακών στοιχείων του ενηλίκου σε μία εδαφική ενότητα·
- δ) κάθε αναφορά στο κράτος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενήλικος νοείται ως αναφορά στην εδαφική ενότητα την οποία υποδεικνύει το δίκαιο αυτού του κράτους ή, ελλείψει προσηκόντων κανόνων, στην εδαφική ενότητα με την οποία ο ενήλικος έχει τον στενότερο σύνδεσμο,

- ε) κάθε αναφορά στο κράτος του οποίου οι αρχές έχουν επιλεγεί από τον ενήλικο νοείται:
 - ως αναφορά στην εδαφική ενότητα, εάν ο ενήλικος έχει επιλέξει τις αρχές της εν λόγω εδαφικής ενότητας·
 - ως αναφορά στην εδαφική ενότητα με την οποία ο ενήλικος έχει τον στενότερο σύνδεσμο, εάν ο ενήλικος έχει επιλέξει τις αρχές του κράτους χωρίς προσδιορισμό συγκεκριμένης εδαφικής ενότητας εντός του κράτους αυτού·
- στ) κάθε αναφορά στο δίκαιο του κράτους με το οποίο η υπόθεση έχει στενό σύνδεσμο νοείται ως αναφορά στο δίκαιο της εδαφικής ενότητας με την οποία η υπόθεση έχει στενό σύνδεσμο·
- ζ) κάθε αναφορά στο δίκαιο, στη διαδικασία ή σε αρχή του κράτους στο οποίο λήφθηκε ένα μέτρο νοείται ως αναφορά στο δίκαιο, στη διαδικασία ή σε αρχή της εδαφικής ενότητας στην οποία λήφθηκε αυτό το μέτρο·
- η) κάθε αναφορά στο δίκαιο, στη διαδικασία ή σε αρχή του κράτους αναγνώρισης ή εκτέλεσης νοείται ως αναφορά στο δίκαιο, στη διαδικασία ή σε αρχή της εδαφικής ενότητας στην οποία επιδιώκεται η αναγνώριση ή η εκτέλεση·
- θ) κάθε αναφορά στο κράτος στο οποίο πρόκειται να εφαρμοστεί ένα μέτρο προστασίας νοείται ως αναφορά στην εδαφική ενότητα στην οποία πρόκειται να εφαρμοστεί αυτό το μέτρο προστασίας·
- ι) κάθε αναφορά σε οργανισμούς ή αρχές αυτού του κράτους, πλην των κεντρικών αρχών, νοείται ως αναφορά σε εξουσιοδοτημένους να δράσουν στη συγκεκριμένη εδαφική ενότητα οργανισμούς ή αρχές.

Άρθρο 46

Για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δυνάμει του κεφαλαίου III δικαίου, όταν κράτος περιλαμβάνει δύο ή περισσότερες εδαφικές ενότητες καθεμία από τις οποίες έχει το δικό της δικαιοσύνη ή σύνολο κανόνων δικαίου για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα σύμβαση, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

- α) σε περίπτωση που στο κράτος αυτό ισχύουν κανόνες που προσδιορίζουν την εδαφική ενότητα της οποίας το δίκαιο είναι εφαρμοστέο, εφαρμόζεται το δίκαιο της ενότητας αυτής·
- β) ελλείψει τέτοιων κανόνων, εφαρμόζεται το δίκαιο της εδαφικής ενότητας που ορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 45.

Άρθρο 47

Για τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δυνάμει του κεφαλαίου III δικαίου, όταν κράτος περιλαμβάνει δύο ή περισσότερα δικαιοσύνη ή σύνολα κανόνων δικαίου εφαρμοστέα σε διαφορετικές κατηγορίες προσώπων για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα σύμβαση, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

- α) σε περίπτωση που στο κράτος αυτό ισχύουν κανόνες που ορίζουν ποιο από τα δίκαια αυτά είναι εφαρμοστέο, εφαρμόζεται το δίκαιο αυτό·
- β) ελλείψει τέτοιων κανόνων, εφαρμόζεται το δικαιοσύνη ή το σύνολο κανόνων δικαίου με το οποίο ο ενήλικος συνδέεται στενότερα.

Άρθρο 48

Στις σχέσεις μεταξύ των συμβαλλόμενων κρατών, η παρούσα σύμβαση αντικαθιστά τη σύμβαση με τίτλο «Convention concernant l'interdiction et les mesures de protection analogues», που υπογράφηκε στη Χάγη στις 17 Ιουλίου 1905.

Άρθρο 49

1. Η παρούσα σύμβαση δεν επηρεάζει διεθνή συμβατικά κείμενα στα οποία συμβαλλόμενα στην παρούσα κράτη αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη και τα οποία περιέχουν διατάξεις για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα σύμβαση, εκτός αν γίνει αντίθετη δήλωση από τα κράτη που δεσμεύονται από τέτοια κείμενα.
2. Η παρούσα σύμβαση δεν επηρεάζει τη δυνατότητα ενός ή περισσότερων συμβαλλόμενων κρατών να συνάπτουν συμφωνίες που περιλαμβάνουν, αναφορικά με τους ενηλίκους που συνήθως διαμένουν σε ένα από τα κράτη που είναι μέρη σε τέτοιες συμφωνίες, διατάξεις για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα σύμβαση.
3. Οι συμφωνίες που θα συναφθούν από ένα ή περισσότερα συμβαλλόμενα κράτη για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα σύμβαση δεν επηρεάζουν, στις σχέσεις αυτών των κρατών με τα άλλα συμβαλλόμενα κράτη, την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας σύμβασης.
4. Οι προηγούμενες παράγραφοι εφαρμόζονται επίσης επί ομοιόμορφων νόμων που βασίζονται στην ύπαρξη ειδικών δεσμών, περιφερειακής κυρίως φύσης, μεταξύ των εν λόγω κρατών.

Άρθρο 50

1. Η σύμβαση εφαρμόζεται μόνο για μέτρα που λαμβάνονται σε κράτος μετά την έναρξη ισχύος της σύμβασης στο κράτος αυτό.
2. Η σύμβαση εφαρμόζεται στην αναγνώριση και την εκτέλεση των μέτρων που λαμβάνονται μετά την έναρξη ισχύος της, στις σχέσεις μεταξύ του κράτους στο οποίο λήφθηκαν τα μέτρα και του κράτους αναγνώρισης ή εκτέλεσης.
3. Η σύμβαση εφαρμόζεται από τον χρόνο της έναρξης ισχύος της σε συμβαλλόμενο κράτος στις εξουσίες αντιπροσώπευσης που είχαν παρασχεθεί προγενέστερα υπό συνθήκες αντίστοιχες των οριζόμενων στο άρθρο 15.

Άρθρο 51

1. Κάθε αλληλογραφία προς την κεντρική αρχή ή προς κάθε άλλη αρχή συμβαλλόμενου κράτους γίνεται στην πρωτότυπη γλώσσα και συνοδεύεται από μετάφραση στην επίσημη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες αυτού του κράτους, ή, εάν αυτή η μετάφραση δεν είναι εφικτή, από μετάφραση στη γαλλική ή στην αγγλική γλώσσα.
2. Εντούτοις, συμβαλλόμενο κράτος δύναται, διατυπώνοντας την επιφύλαξη που προβλέπεται στο άρθρο 56, να αντιταχθεί στη χρήση είτε της γαλλικής είτε της αγγλικής γλώσσας, όχι όμως και των δύο.

Άρθρο 52

Ο γενικός γραμματέας της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο συγκαλεί, περιοδικά, ειδική επιτροπή για την εξέταση της πρακτικής λειτουργίας της σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII — ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 53

1. Η σύμβαση είναι ανοικτή για υπογραφή από τα κράτη που ήταν μέλη της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο τη 2α Οκτωβρίου 1999.
2. Η σύμβαση κυρώνεται, γίνεται αποδεκτή ή εγκρίνεται και τα έγγραφα της κύρωσης, της αποδοχής ή της έγκρισης κατατίθενται στο Υπουργείο Εξωτερικών του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, θεματοφύλακα της σύμβασης.

Άρθρο 54

1. Κάθε άλλο κράτος δύναται να προσχωρήσει στη σύμβαση μετά την έναρξη ισχύος της σύμφωνα με το άρθρο 57 παράγραφος 1.
2. Το έγγραφο προσχώρησης κατατίθεται στον θεματοφύλακα.
3. Η προσχώρηση παράγει αποτελέσματα μόνο στις σχέσεις μεταξύ του προσχωρούντος κράτους και των συμβαλλόμενων κρατών που δεν διατυπώνουν αντιρρήσεις στην προχώρηση αυτή εντός έξι μηνών από τη λήψη της προβλεπόμενης στο άρθρο 59 στοιχείο β) γνωστοποίησης. Τέτοια αντίρρηση δύναται επίσης να διατυπωθεί από κράτος κατά τη μεταγενέστερη της προσχώρησης κύρωση, αποδοχή ή έγκριση της σύμβασης. Οι αντιρρήσεις αυτές κοινοποιούνται στον θεματοφύλακα.

Άρθρο 55

1. Κράτος που περιλαμβάνει δύο ή περισσότερες εδαφικές ενότητες στις οποίες εφαρμόζονται, για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα σύμβαση, διαφορετικά δικαιοκτικά συστήματα, δύναται, κατά την υπογραφή, κύρωση, αποδοχή, έγκριση ή προσχώρηση, να δηλώσει ότι η σύμβαση θα εφαρμόζεται σε όλες τις εδαφικές του ενότητες ή μόνο σε μία ή σε περισσότερες απ' αυτές και δύναται οποτεδήποτε να τροποποιήσει αυτή τη δήλωση, προβαίνοντας σε νέα δήλωση.
2. Οι δηλώσεις αυτές κοινοποιούνται στον θεματοφύλακα και προσδιορίζουν ρητά τις εδαφικές ενότητες στις οποίες η σύμβαση εφαρμόζεται.
3. Εάν ένα κράτος δεν προβεί σε δήλωση σύμφωνα με το παρόν άρθρο, η σύμβαση εφαρμόζεται στο σύνολο του εδάφους αυτού του κράτους.

Άρθρο 56

1. Κάθε συμβαλλόμενο κράτος δύναται, το αργότερο κατά την κύρωση, αποδοχή, έγκριση ή προσχώρηση ή κατά την υποβολή της δυνάμει του άρθρου 55 δήλωσης, να προβεί στη διατύπωση της επιφύλαξης που προβλέπεται στο άρθρο 51 παράγραφος 2. Καμία άλλη επιφύλαξη δεν γίνεται δεκτή.
2. Κάθε συμβαλλόμενο κράτος δύναται, οποτεδήποτε, να ανακαλέσει επιφύλαξη που έχει διατυπώσει. Η ανάκληση αυτή κοινοποιείται στον θεματοφύλακα.
3. Τα αποτελέσματα της επιφύλαξης παύουν την πρώτη ημέρα του τρίτου ημερολογιακού μήνα που ακολουθεί την αναφερόμενη στην προηγούμενη παράγραφο κοινοποίησης.

Άρθρο 57

1. Η σύμβαση αρχίζει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών μετά την κατάθεση του τρίτου εγγράφου κύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης που προβλέπεται στο άρθρο 53.
2. Στη συνέχεια, η σύμβαση τίθεται σε ισχύ:
 - α) για κάθε κράτος που την κυρώνει, αποδέχεται ή εγκρίνει μεταγενέστερα, την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών μετά την κατάθεση του εγγράφου κύρωσης, αποδοχής, έγκρισης ή προσχώρησής του·
 - β) για κάθε κράτος που προσχωρεί, την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών μετά την πάροδο της προθεσμίας των έξι μηνών που προβλέπεται στο άρθρο 54 παράγραφος 3·
 - γ) για τις εδαφικές ενότητες στις οποίες επεκτάθηκε η σύμβαση σύμφωνα με το άρθρο 55, την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου τριών μηνών μετά την αναφερόμενη στο άρθρο αυτό κοινοποίηση.

Άρθρο 58

1. Κάθε κράτος-μέρος της σύμβασης δύναται να την καταγγείλει με έγγραφη γνωστοποίηση απευθυνόμενη στον θεματοφύλακα. Η καταγγελία είναι δυνατόν να περιορίζεται σε ορισμένες εδαφικές ενότητες στις οποίες εφαρμόζεται η σύμβαση.
2. Η καταγγελία παράγει αποτελέσματα την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την εκπνοή περιόδου δώδεκα μηνών μετά την ημερομηνία λήψης της γνωστοποίησης από τον θεματοφύλακα. Εάν στη γνωστοποίηση καθορίζεται ειδικά μεγαλύτερη χρονική περίοδος για την παραγωγή των αποτελεσμάτων της καταγγελίας, η καταγγελία παράγει αποτελέσματα με την εκπνοή της εν λόγω χρονικής περιόδου.

Άρθρο 59

Ο θεματοφύλακας γνωστοποιεί στα κράτη-μέλη της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, καθώς και στα κράτη που θα προσχωρήσουν σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 54:

- α) τις υπογραφές, κυρώσεις, αποδοχές και εγκρίσεις που μνημονεύονται στο άρθρο 53·
- β) τις προσχωρήσεις και τις αντιρρήσεις κατά προσχωρήσεων που μνημονεύονται στο άρθρο 54·
- γ) την ημερομηνία κατά την οποία η σύμβαση τίθεται σε ισχύ σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 57·
- δ) τις δηλώσεις που μνημονεύονται στο άρθρο 32 παράγραφος 2 και στο άρθρο 55·
- ε) τις συμφωνίες που μνημονεύονται στο άρθρο 37·
- στ) τις επιφυλάξεις που μνημονεύονται στο άρθρο 51 παράγραφος 2 και τις ανακλήσεις επιφυλάξεων που μνημονεύονται στο άρθρο 56 παράγραφος 2·
- ζ) τις καταγγελίες που μνημονεύονται στο άρθρο 58.

Σε πίστωση των ανωτέρω, οι υπογράφωντες, δεόντως εξουσιοδοτημένοι, υπέγραψαν την παρούσα σύμβαση.

Έγινε στη Χάγη, στις 13 Ιανουαρίου 2000, σε δύο κείμενα, στη γαλλική και αγγλική γλώσσα, που είναι ισοδύναμα, σε ένα πρωτότυπο, που κατατέθηκε στα αρχεία της κυβέρνησης του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, επικυρωμένο αντίγραφο του οποίου θα επιδοθεί, διά της διπλωματικής οδού, σε κάθε κράτος-μέλος της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο.

Σύσταση της ειδικής επιτροπής διπλωματικού χαρακτήρα για την προστασία των ενηλίκων

Η ειδική επιτροπή συνιστά στα συμβαλλόμενα κράτη της Σύμβασης για τη διεθνή προστασία των ενηλίκων τη χρησιμοποίηση των ακόλουθων υποδειγμάτων εντύπων κατά την εφαρμογή της Σύμβασης.

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ

Άρθρο 38 της Σύμβασης για τη διεθνή προστασία των ενηλίκων
που υπογράφηκε στη Χάγη στις [...]

A. - Η υπογράφουσα αρχή:

Χώρα:

Πολιτεία - επαρχία (εφόσον συντρέχει περίπτωση):

Όνομασία της εκδίδουσας αρχής:

.....

Διεύθυνση:

.....

.....

Τηλ.: Φαξ: Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:

πιστοποιεί ότι:

έχει ληφθεί μέτρο προστασίας

έχει επιβεβαιωθεί το κύρος εξουσίας αντιπροσώπευσης

από:

.....

στις:

B. - Ενήλικος τον οποίο αφορά:

Επώνυμο: Όνομα/-ατα:

Ημερομηνία και τόπος γέννησης:

Χώρα συνήθους διαμονής:

Διεύθυνση:

.....

.....

Γ. - Κάτοχος του πιστοποιητικού:

Επώνυμο: Όνομα/-ατα:

.....

Ημερομηνία και τόπος γέννησης:

Διεύθυνση:

.....

.....

Τηλ.: Φαξ: Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο:

Δ. - Εξουσίες του κατόχου του πιστοποιητικού:

1. - Ο κάτοχος του πιστοποιητικού ενεργεί υπό την ιδιότητα:
βάσει του εξής νόμου:

2. - Οι εξουσίες που έχουν χορηγηθεί στον κάτοχο του πιστοποιητικού:

α) αφορούν το πρόσωπο του ενηλίκου και είναι:

πλήρεις

περιοριζόμενες στις ακόλουθες κατηγορίες πράξεων:

.....
.....
.....

περιοριζόμενες στις ακόλουθες πράξεις:

.....
.....
.....

υπόκεινται στη λήψη άδειας από:

β) αφορούν την περιουσία του ενηλίκου και είναι:

πλήρεις

περιοριζόμενες στις ακόλουθες κατηγορίες πράξεων:

.....
.....
.....

περιοριζόμενες σε:

κινητά περιουσιακά στοιχεία

ακίνητα περιουσιακά στοιχεία

τα ακόλουθα περιουσιακά στοιχεία:

.....
.....
.....

υπόκεινται στη λήψη άδειας από:

.....
.....

Οι εξουσίες που έχουν χορηγηθεί στον κάτοχο του πιστοποιητικού:

λήγουν στις:

ισχύουν έως ότου τροποποιηθούν ή ανακληθούν.

Ε. - Εξουσίες που διατηρεί ο ενήλικος:

α) σε σχέση με το πρόσωπο του ενήλικου:

.....
.....
.....

β) σε σχέση με την περιουσία του ενήλικου:

.....
.....
.....

Στο παρόν πιστοποιητικό επισυνάπτονται:

- αντίγραφο της σχετικής απόφασης ή της εξουσιοδότησης αντιπροσώπευσης
- πλήρης κατάλογος των εξουσιών που έχουν ανατεθεί στον κάτοχο του πιστοποιητικού και των εξουσιών που διατηρεί ο ενήλικος:

στα: ελληνικά

Η ιδιότητα και οι εξουσίες που αναφέρονται στο παρόν πιστοποιητικό θεωρούνται κεκτημένες από την ημερομηνία του παρόντος, εκτός αν αποδειχθεί άλλως.

Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλείστε να επικοινωνήσετε με την εκδίδουσα αρχή.

Ημερομηνία Τόπος

Υπογραφή Σφραγίδα

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΕΝΗΛΙΚΟ

Σύμβαση για τη διεθνή προστασία των ενηλίκων
που υπογράφηκε στη Χάγη στις [...]

1 - Άρθρο 8 παράγραφος 1 της Σύμβασης:

Η υπογράφουσα αρχή:

.....
.....

έχει την τιμή να ενημερώσει την ακόλουθη αρχή:

.....
.....

ότι

- αυτεπάγγελτα
- κατόπιν αιτήματος της ακόλουθης αρχής:

.....
.....

ζητεί να ληφθούν μέτρα προστασίας:

- σχετικά με το πρόσωπο του ενηλίκου:

Επώνυμο: Όνομα/-ατα:

Ημερομηνία και τόπος γέννησης:

.....

Διεύθυνση:

.....

.....

- σχετικά με την περιουσία του ενηλίκου
- σχετικά με το ακόλουθο περιουσιακό στοιχείο:

.....

κατ' εφαρμογή του άρθρου 8 παράγραφος 2

στοιχείο α) β) γ) δ) ε) στ) της Σύμβασης.

Τόπος Ημερομηνία

Υπογραφή

Σφραγίδα

2. - Άρθρο 8 παράγραφος 3 της Σύμβασης:

Η υπογράφουσα αρχή:

.....
.....

έχει την τιμή να απαντήσει στην ως άνω αίτηση ως εξής:

- αποδέχεται τη διεθνή δικαιοδοσία.
- δεν αποδέχεται τη διεθνή δικαιοδοσία.

Τόπος Ημερομηνία

Υπογραφή

Σφραγίδα

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΕΝΗΛΙΚΟ

Σύμβαση για τη διεθνή προστασία των ενηλίκων
που υπογράφηκε στη Χάγη στις [...]

Η υπογράφουσα αρχή:

.....
.....

έχει την τιμή να ενημερώσει:

.....
.....

ότι η ακόλουθη αρχή:

.....
.....

1. - κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 της Σύμβασης

- εξετάζει τη λήψη μέτρων προστασίας
 - σχετικά με το πρόσωπο του ενηλίκου (άρθρο 7 παράγραφος 1)
 - σχετικά με την περιουσία του ενηλίκου (άρθρο 7 παράγραφος 1)
- έχει λάβει μέτρα προστασίας (άρθρο 7 παράγραφοι 2, 3)
- αποφάσισε ότι κανένα μέτρο δεν θα ληφθεί (άρθρο 7 παράγραφοι 2, 3)
- έχει επιληφθεί εκκρεμούς διαδικασίας σχετικά με την προστασία του ενηλίκου (άρθρα 7-2).

2. - κατ' εφαρμογή του άρθρου 10 της Σύμβασης

- έχει λάβει επείγοντα μέτρα (άρθρο 10 παράγραφος 1)
- έχει λάβει μέτρα προστασίας (άρθρο 10 παράγραφοι 2, 3).

3. - κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 της Σύμβασης

- εξετάζει τη λήψη μέτρων προστασίας του προσώπου του ενηλίκου (άρθρο 11 παράγραφος 1)
- έχει λάβει απόφαση σχετικά με τα απαιτούμενα από την περίπτωση μέτρα προστασίας (άρθρο 11 παράγραφος 2).

όσον αφορά τον εξής ενήλικο:

Επώνυμο:Όνομα/-ατα:

Ημερομηνία και τόπος γέννησης:

Διεύθυνση:

Επισυνάπτονται αντίγραφα των σχετικών αποφάσεων:

Ναι

Όχι

Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλείστε να επικοινωνήσετε με:

την υπογράφουσα αρχή

την αρχή που εξέδωσε την απόφαση

Τόπος Ημερομηνία

Υπογραφή

Σφραγίδα

Έκθεση

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

που εκπονήθηκε από τον Paul LAGARDE

Πίνακας περιεχομένων

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ, ΚΥΡΙΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ.....	39
<i>Ιστορικό</i>	39
<i>Κύριες κατευθύνσεις της Σύμβασης</i>	40
ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	42
<i>Τίτλος της Σύμβασης και προοίμιο</i>	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι – ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	42
Άρθρο 1 (αντικείμενα της Σύμβασης)	42
Παράγραφος 1	42
Παράγραφος 2	44
<i>Στοιχείο α)</i>	44
<i>Στοιχεία β) και γ)</i>	44
<i>Στοιχεία δ) και ε)</i>	44
Άρθρο 2 (ορισμός του όρου «ενήλικος»)	44
Άρθρο 3 (απαρίθμηση μέτρων προστασίας).....	45
<i>Στοιχείο α)</i>	46
<i>Στοιχείο β)</i>	46
<i>Στοιχείο γ)</i>	46
<i>Στοιχείο δ)</i>	47
<i>Στοιχείο ε)</i>	47
<i>Στοιχείο στ)</i>	47
<i>Στοιχείο ζ)</i>	47
Άρθρο 4 (ζητήματα που εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής της Σύμβασης)	48
Παράγραφος 1	48
<i>Στοιχείο α) (υποχρεώσεις διατροφής)</i>	48
<i>Στοιχείο β) (γάμος)</i>	48
<i>Στοιχείο γ) (συστήματα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων)</i>	49
<i>Στοιχείο δ) (trusts ή κληρονομική διαδοχή)</i>	50
<i>Στοιχείο ε) (κοινωνική ασφάλιση)</i>	50
<i>Στοιχείο στ) (υγεία)</i>	51
<i>Στοιχείο ζ) (μέτρα που συνδέονται με ποινικά αδικήματα)</i>	52
<i>Στοιχείο η) (άσυλο και μετανάστευση)</i>	52
<i>Στοιχείο θ) (δημόσια ασφάλεια)</i>	53
Παράγραφος 2	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ – ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ	54
Άρθρο 5 (διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους συνήθους διαμονής του ενηλίκου).....	55
Παράγραφος 1	55
Παράγραφος 2	55

Άρθρο 6 (ενήλικοι που είναι πρόσφυγες, εκτοπισθέντες ή δεν έχουν συνήθη διαμονή)	56
Παράγραφος 1	56
Παράγραφος 2	56
Άρθρο 7 (συντρέχουσα επικουρική διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους ιθαγένειας του ενήλικου)	57
Παράγραφος 1	57
Παράγραφος 2	58
Παράγραφος 3	59
Άρθρο 8 (μεταβίβαση διεθνούς δικαιοδοσίας στο κατάλληλο forum)	59
Παράγραφος 1	60
Παράγραφος 2	60
Παράγραφος 3	62
Άρθρο 9 (διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του ενήλικου)	62
Άρθρο 10 (διεθνής δικαιοδοσία σε επείγουσα περίπτωση)	63
Παράγραφος 1	63
Παράγραφος 2	64
Παράγραφος 3	64
Παράγραφος 4	65
Άρθρο 11 (μέτρα προστασίας του προσώπου προσωρινού χαρακτήρα και περιορισμένης εδαφικής ισχύος)	65
Παράγραφος 1	65
Παράγραφος 2	66
Άρθρο 12 (διατήρηση σε ισχύ των μέτρων σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών)	67
Τελικές παρατηρήσεις.....	68
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III – ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ	68
Άρθρο 13 (εφαρμοστέο δίκαιο στα μέτρα προστασίας)	69
Παράγραφος 1	69
Παράγραφος 2	69
Άρθρο 14 (όροι εφαρμογής του μέτρου)	70
Άρθρο 15 (εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας)	71
Παράγραφος 1	71
Παράγραφος 2	73
Παράγραφος 3	74
Άρθρο 16 (αφαίρεση ή τροποποίηση της εξουσίας)	75
Άρθρο 17 (προστασία τρίτων)	76
Άρθρο 18 (οικουμενικός χαρακτήρας των κανόνων σύγκρουσης νόμων)	76
Άρθρο 19 (αποκλεισμός της αναπαραπομπής)	76
Άρθρο 20 (αναγκαστικό δίκαιο)	77
Άρθρο 21 (δημόσια τάξη)	77
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV – ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ	78
Άρθρο 22 (αναγνώριση και λόγοι άρνησης της αναγνώρισης)	78
Παράγραφος 1	78
Παράγραφος 2	78
<i>Στοιχείο α)</i>	79
<i>Στοιχείο β)</i>	79
<i>Στοιχείο γ)</i>	79

Στοιχείο δ).....	80
Στοιχείο ε)	80
Άρθρο 23 (προληπτική διαδικασία αναγνώρισης ή μη αναγνώρισης).....	80
Άρθρο 24 (διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών που θεμελιώνουν διεθνή δικαιοδοσία)	81
Άρθρο 25 (κήρυξη εκτελεστότητας)	81
Άρθρο 26 (απαγόρευση αναθεώρησης επί της ουσίας)	82
Άρθρο 27 (εκτέλεση).....	82
ΚΕΦΑΛΑΙΟ V – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ	82
Άρθρο 28 (ορισμός κεντρικής αρχής).....	83
Άρθρο 29 (γενική υποχρέωση συνεργασίας).....	83
Άρθρο 30 (επικοινωνία, εντοπισμός)	83
Άρθρο 31 (διαμεσολάβηση)	84
Άρθρο 32 (αιτήσεις παροχής συγκεκριμένων πληροφοριών και συνδρομής ως προς συγκεκριμένο ενήλικο)	84
Παράγραφος 1	84
Παράγραφος 2	85
Παράγραφος 3	85
Άρθρο 33 (διασυνοριακές τοποθετήσεις).....	85
Άρθρο 34 (περίπτωση ενηλίκου που εκτίθεται σε σοβαρό κίνδυνο).....	86
Άρθρο 35 (πληροφορίες που θέτουν τον ενήλικο σε κίνδυνο).....	86
Άρθρο 36 (δαπάνες)	86
Άρθρο 37 (συμφωνίες μεταξύ συμβαλλόμενων κρατών)	87
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI – ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	87
Άρθρο 38 (διεθνές πιστοποιητικό)	87
Άρθρο 39 (προστασία των προσωπικών δεδομένων).....	88
Άρθρο 40 (απόρρητο των πληροφοριών)	89
Άρθρο 41 (απαλλαγή από υποχρέωση επικύρωσης)	89
Άρθρο 42 (καθορισμός των αρχών).....	89
Άρθρο 43 (γνωστοποίηση καθορισμού των αρχών και δηλώσεων).....	89
Άρθρα 44 έως 47 (ομοσπονδιακές διατάξεις).....	89
Άρθρο 44 (μη εφαρμογή της Σύμβασης σε εσωτερικές συγκρούσεις νόμων)	90
Άρθρο 45 (διατοπικές συγκρούσεις, γενικοί κανόνες).....	90
Άρθρο 46 (διατοπικές συγκρούσεις, ειδικοί κανόνες περί του εφαρμοστέου δικαίου)	91
Άρθρο 47 (διαπροσωπικές συγκρούσεις, εφαρμοστέο δίκαιο).....	92
Άρθρο 48 (αντικατάσταση της σύμβασης της 17ης Ιουλίου 1905)	92
Άρθρο 49 (συγκρούσεις με άλλες συμβάσεις).....	93
Παράγραφος 1	93
Παράγραφος 2	93
Παράγραφος 3	94
Παράγραφος 4	94
Άρθρο 50 (χρονική εφαρμογή της Σύμβασης).....	94
Άρθρο 51 (γλώσσα της αλληλογραφίας)	95
Άρθρο 52 (παρακολούθηση της Σύμβασης).....	95
ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII – ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	95
Άρθρα 53 έως 55 (τελικές διατάξεις)	95

- 1 Η προέλευση της σύμβασης για τη διεθνή προστασία των ενηλίκων ανάγεται στην απόφαση της 29ης Μαΐου 1993 των κρατών που εκπροσωπούνταν στη δέκατη έβδομη σύνοδο της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο

«να συμπεριλάβουν στην ημερήσια διάταξη της δέκατης όγδοης συνόδου την αναθεώρηση της σύμβασης της 5ης Οκτωβρίου 1961 για τη δικαιοδοσία των αρχών και το εφαρμοστέο δίκαιο σε θέματα προστασίας των ενηλίκων και την ενδεχόμενη επέκταση του πεδίου εφαρμογής της νέας σύμβασης στην προστασία των ανίκανων ενηλίκων.»¹.

Η δέκατη όγδοη σύνοδος της Συνδιάσκεψης υλοποίησε το ήμισυ του εν λόγω προγράμματος με την κατάρτιση της *σύμβασης της Χάγης, της 19ης Οκτωβρίου 1996, για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών, δεν είχε ωστόσο τον χρόνο να εξετάσει προσεκτικά την περίπτωση των ενηλίκων. Επίσης, αφού επισήμανε ότι μετά την κατάρτιση της σύμβασης της 19ης Οκτωβρίου 1996 θα πρέπει να επιδιωχθεί η κατάρτιση σύμβασης για την προστασία των ενηλίκων και αφού έλαβε υπόψη ότι «η σύγκληση μίας ή περισσότερων επόμενων συνεδριάσεων ειδικής επιτροπής θα μπορούσε να οδηγήσει στην έγκριση σύμβασης για την προστασία των ενηλίκων», προχώρησε στη σύσταση ειδικής επιτροπής για την επίτευξη του ως άνω σκοπού και αποφάσισε ότι «το σχέδιο σύμβασης που πρόκειται να καταρτιστεί από ειδική επιτροπή διπλωματικού χαρακτήρα ενσωματώνεται σε τελική πράξη που υποβάλλεται προς υπογραφή στους αντιπροσώπους που συμμετέχουν στην εν λόγω επιτροπή»².*

- 2 Κατ' εφαρμογή της εν λόγω απόφασης, το Μόνιμο Γραφείο της Συνδιάσκεψης σύστησε ειδική επιτροπή, το έργο της οποίας προετοιμάστηκε από ομάδα εργασίας που συνήλθε στη Χάγη μεταξύ της 14ης και της 16ης Απριλίου 1997 υπό την προεδρία του καθηγητή Struycken, προέδρου της μόνιμης κυβερνητικής επιτροπής των Κάτω Χωρών για την κωδικοποίηση του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου. Η ομάδα αυτή είχε αποφασίσει εκ των προτέρων ότι μια μικρή συντακτική επιτροπή, η οποία συνήλθε στη Χάγη στις 13 και 14 Ιουνίου 1997, θα κατάρτιζε ένα πρώτο σχέδιο κειμένου που θα αποτελούσε τη βάση των εργασιών της ειδικής επιτροπής. Η ειδική επιτροπή συνεδρίασε στη Χάγη μεταξύ της 3ης και της 12ης Σεπτεμβρίου 1997. Η εν λόγω επιτροπή κατάρτισε σχέδιο σύμβασης το οποίο, μαζί με τη συνοδευτική έκθεση³, αποτέλεσε βάση για συζήτηση στις εργασίες της ειδικής διπλωματικής επιτροπής που συνεδρίασε στη Χάγη μεταξύ της 20ής Σεπτεμβρίου και της 2ας Οκτωβρίου 1999. Εκτός από τους αντιπροσώπους 30 κρατών μελών της Συνδιάσκεψης, στις διαπραγματεύσεις συμμετείχαν παρατηρητές από 6 άλλα κράτη, δύο διακυβερνητικούς οργανισμούς και τρεις μη κυβερνητικούς οργανισμούς.

Κατά την έναρξη της πρώτης της συνεδρίασης, η διπλωματική επιτροπή εξέλεξε ως πρόεδρο τον κ. Eric Clive, αντιπρόσωπο του Ηνωμένου Βασιλείου, και ως αντιπροέδρους τον κ. Andreas Bucher, αντιπρόσωπο της Ελβετίας, την κα Gloria F. DeHart, αντιπρόσωπο των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής, και τον κ. Kurt Siehr, αντιπρόσωπο της Γερμανίας, οι οποίοι είχαν ήδη διατελέσει στις ίδιες θέσεις στην ειδική επιτροπή, καθώς και τον κ. Antonio Boggiano, αντιπρόσωπο της Αργεντινής, και τον κ. Hua, αντιπρόσωπο της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας. Επιβεβαίωσε επίσης τη θέση του κ. P. Lagarde, αντιπροσώπου της Γαλλίας, ως εισηγητή. Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης συγκροτήθηκε συντακτική επιτροπή υπό την προεδρία του κ. Kurt Siehr, αντιπροσώπου της Γερμανίας⁴, ομάδα για την εξέταση των ομοσπονδιακών διατάξεων, υπό την προεδρία της κ. Alegria Borrás, αντιπροσώπου της Ισπανίας⁵, και ομάδα για την κατάρτιση υποδειγμάτων εντύπων, υπό

¹ Τελική πράξη της δέκατης έβδομης συνόδου, μέρος 2ο, 1.

² Τελική πράξη της δέκατης όγδοης συνόδου, μέρος 2ο, 2.

³ Το προσχέδιο και η έκθεση του Paul Lagarde αποτελούν το προκαταρκτικό έγγραφο αριθ. 2 του Ιουνίου του 1998 που τέθηκε υπόψη της ειδικής διπλωματικής επιτροπής.

⁴ Εκτός από τον πρόεδρο, τον εισηγητή και τα μέλη του Μόνιμου Γραφείου, η επιτροπή αποτελούνταν από την κα G.F DeHart (Ηνωμένες Πολιτείες), καθώς και τους κ. A. Bucher (Ελβετία), S. Danielsen (Δανία) και P. Lortie (Καναδάς), με τον τελευταίο να αντικαθιστά την κα Louise Lussier, που είχε εκπροσωπήσει τον Καναδά στην ειδική επιτροπή.

⁵ Οι αντιπροσωπείες των Ηνωμένων Πολιτειών, του Καναδά, της Αυστραλίας, του Μεξικού και της Γερμανίας

την προεδρία της κ. Marie-Odile Baur, αντιπροσώπου της Γαλλίας. Το έργο της επιτροπής διευκολύνθηκε σημαντικά από τα ουσιαστικής σημασίας προκαταρκτικά έγγραφα που είχαν ήδη τεθεί στη διάθεση των εμπειρογνομόνων της ειδικής επιτροπής του 1997 από τη γραμματεία της Συνδιάσκεψης⁶.

Η παρούσα έκθεση αφορά τη *σύμβαση για τη διεθνή προστασία των ενηλίκων*, που εγκρίθηκε ομόφωνα από τα παρόντα στην ολομέλεια της 2ας Οκτωβρίου 1999 κράτη μέλη.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ, ΚΥΡΙΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Ιστορικό

- 3 Μολονότι το έργο της Συνδιάσκεψης της Χάγης για το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο σε σχέση με την προστασία των ενηλίκων δεν είναι ανάλογο με τα επιτεύγματά της όσον αφορά την προστασία των παιδιών που κινδυνεύουν, ωστόσο δεν είναι αμελητέο και το ζήτημα έχει αποτελέσει επαναλαμβανόμενο θέμα προβληματισμού. Πριν από τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, η τέταρτη σύνοδος κατέληξε στη σύναψη της σύμβασης της 17ης Ιουλίου 1905, για την απαγόρευση και τα ανάλογα μέτρα προστασίας του προσώπου, η οποία είναι ακόμη σε ισχύ μεταξύ Ιταλίας, Πολωνίας, Πορτογαλίας και Ρουμανίας. Στη διάρκεια του μεσοπολέμου, το 1928, η έκτη σύνοδος διατύπωσε ορισμένες προτάσεις με σκοπό τη συμπλήρωση της ως άνω σύμβασης⁷. Η αξιοσημείωτη μελέτη του Bernard Dutoit, τότε γραμματέα του Μόνιμου Γραφείου, ανανέωσε το 1967 (βλ. σημείωση 7 ανωτέρω) το ενδιαφέρον της Συνδιάσκεψης για το ζήτημα, το οποίο μάλιστα αποτέλεσε αντικείμενο, το 1979, μεταξύ της δέκατης τρίτης και της δέκατης τέταρτης συνόδου, ερωτηματολογίου που στάλθηκε στα κράτη μέλη. Οι απαντήσεις⁸ δεν υποδείκνυαν συχνή εμφάνιση, κατά τον χρόνο εκείνο, πρακτικών προβλημάτων σχετικά με την προστασία των ενηλίκων στη διεθνή τάξη και η συνεδρίαση της ειδικής επιτροπής τον Φεβρουάριο του 1980 με σκοπό την εξέταση του μελλοντικού προγράμματος της Συνδιάσκεψης δεν ασχολήθηκε με το ζήτημα.

Έκτοτε, το προσδόκιμο ζωής του ανθρώπου στα αναπτυγμένα κράτη ολοένα και μεγαλώνει, ενώ παράλληλα αυξάνονται αντίστοιχα οι ασθένειες που συνοδεύουν το γήρας. Ο γενικός γραμματέας της Συνδιάσκεψης επισήμανε τις προβλέψεις του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου, σύμφωνα με τις οποίες ο αριθμός των ατόμων άνω των εξήντα ετών θα αυξανόταν από 600 εκατομμύρια το 2001 σε 1,2 δισεκατομμύρια το 2025, και ο αριθμός των ατόμων ηλικίας ογδόντα ετών και άνω, που τώρα είναι 50 εκατομμύρια, θα αυξανόταν σε 137 εκατομμύρια έως το 2025. Ενόψει των προβλημάτων αυτών, ορισμένα κράτη έχουν ήδη αναθεωρήσει εξ ολοκλήρου τα εσωτερικά τους συστήματα για την προστασία των ενηλίκων που πάσχουν από αλλοίωση ή ανεπάρκεια των προσωπικών τους ικανοτήτων⁹. Οι φυσικές μετακινήσεις πληθυσμών στη σύγχρονη εποχή, και ιδιαίτερα ο αρκετά υψηλός αριθμός ατόμων που φτάνουν σε ηλικία συνταξιοδότησης και

εκπροσωπήθηκαν επίσης στην εν λόγω επιτροπή.

⁶ Note on the protection of incapacitated adults (Υπόμνημα για την προστασία των ανίκανων ενηλίκων), του κ. Adair Dyer, Σεπτέμβριος 1996 (προκατ. έγγρ. αριθ. 14 για τη δέκατη όγδοη σύνοδο): *Les majeurs protégés en droit international privé et la pratique notariale*, μελέτη της κ. Mariel Revillard για την ομάδα εργασίας-έκθεση της ομάδας εμπειρογνομόνων του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τους ανίκανους και άλλους ευάλωτους ενηλίκους, εκπονηθείσα από τον κ. Eric Clive κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου της Ευρώπης, 21 Ιανουαρίου 1997· πρόταση της ελβετικής αντιπροσωπείας, που υποβλήθηκε στο κλείσιμο της δέκατης όγδοης συνόδου, για τη μεταφορά σχεδόν κατά γράμμα της σύμβασης της 19ης Οκτωβρίου 1996 στην περίπτωση των ενηλίκων.

⁷ *Actes*, 1928, σ. 421, που παραθέτει ο Dutoit, *La protection des incapables majeurs en droit international privé*, *Revue critique de droit international privé*, 1967.465, σ. 500-501.

⁸ *Acts and Documents of the Fourteenth Session (1980)*, Τόμος I, *Miscellaneous matters*, σ. 114-147.

⁹ Βλ., ιδίως, τον γερμανικό νόμο περί δικαστικής συμπαράστασης ενηλίκων (*Betreuungsgesetz*), της 12ης Σεπτεμβρίου 1990, με έναρξη ισχύος την 1η Ιανουαρίου 1992. Ο αντιπρόσωπος της Ελλάδας αναφέρθηκε σε ελληνικό νόμο του 1996. Βλ. επίσης τη σύσταση αριθ. R(99)4 του Συμβουλίου της Ευρώπης, της 26ης Φεβρουαρίου 1999, σχετικά με τις αρχές νομικής προστασίας ενηλίκων οι οποίοι κρίνονται ανίκανοι.

αποφασίζουν να ζήσουν το υπόλοιπο της ζωής τους σε πιο ήπιο κλίμα, έχουν ενισχύσει την ανάγκη των επαγγελματιών του νομικού κλάδου, και ιδιαίτερα των συμβολαιογράφων, να έχουν στη διάθεσή τους βέβαιους κανόνες ιδιωτικού διεθνούς δικαίου. Συγκεκριμένα, καθώς τα εν λόγω άτομα συχνά διαθέτουν περιουσιακά στοιχεία, η συμβολαιογραφική πρακτική έχει έρθει αντιμέτωπη με προβλήματα ιδιωτικού διεθνούς δικαίου σχετικά με τη διαχείριση ή την πώληση αγαθών που ανήκουν στα ανωτέρω άτομα ή τη διαχείριση κληρονομιών που επάγονται σε αυτά.

Η εμφάνιση συγκεκριμένων κανόνων σε πρόσφατες κωδικοποιήσεις ιδιωτικού διεθνούς δικαίου¹⁰ έχει καταστήσει δυνατή τη διαπραγμάτευση μιας διεθνούς σύμβασης ιδιωτικού διεθνούς δικαίου που να ρυθμίζει το εν λόγω ζήτημα, με σκοπό τη διατήρηση της διεθνούς αρμονίας. Η ευκαιρία αναζωπύρωσης του ενδιαφέροντος για την εν λόγω ιδέα και το έναυσμα για την έναρξη των εργασιών δόθηκε με την απόφαση που λήφθηκε κατά τη δέκατη έβδομη σύνοδο, το 1993, με σκοπό την αναθεώρηση της *σύμβασης της 5ης Οκτωβρίου 1961 για τη δικαιοδοσία των αρχών και το εφαρμοστέο δίκαιο σε θέματα προστασίας των ανηλίκων*. Καθώς τα προβλήματα σχετίζονται, τουλάχιστον σε τεχνικό επίπεδο, ήταν εύλογο να ζητηθεί από τους κυβερνητικούς εμπειρογνώμονες να εξετάσουν κατά πόσο οι λύσεις που θα έκαναν δεκτές για την προστασία των παιδιών θα μπορούσαν να εφαρμοστούν, με τις κατάλληλες προσαρμογές, στην προστασία των ενηλίκων.

Κύριες κατευθύνσεις της Σύμβασης

- 4 Η Σύμβαση ακολουθεί τη γενική δομή της σύμβασης της 19ης Οκτωβρίου 1996 και θεσπίζει σε πολλές περιπτώσεις τις ίδιες λύσεις. Αυτό δεν εκπλήσσει, καθώς και οι δύο συμβάσεις αποτέλεσαν ουσιαστικά αντικείμενο διαπραγμάτευσης από τους ίδιους κυβερνητικούς εμπειρογνώμονες, των οποίων το συγκεκριμένο καθήκον, όπως ήδη σημειώθηκε, ήταν να εξετάσουν κατά πόσο οι λύσεις που επιλέχθηκαν στη σύμβαση του 1996 θα μπορούσαν να επεκταθούν και στην προστασία των ενηλίκων.

Ουσιαστικά, οι σημαντικότερες συζητήσεις ήταν αυτές που έγιναν μεταξύ των εμπειρογνομένων που ενέμεναν στην ιδιαιτερότητα του προβλήματος της διεθνούς προστασίας των ενηλίκων και δεν ήθελαν να δεσμευτούν από το μοντέλο της σύμβασης για την προστασία των παιδιών και των εμπειρογνομένων που είχαν πειστεί σχετικά με τη συμπληρωματικότητα των δυο συμβάσεων και θεωρούσαν ότι μόνο κατ' εξαίρεση ήταν απαραίτητη η απόκλιση από τη σύμβαση του 1996. Η συζήτηση μεταξύ των εν λόγω δύο προσεγγίσεων ήταν ιδιαίτερα ζωντανή όσον αφορά το ζήτημα της διεθνούς δικαιοδοσίας των αρχών. Ο συμβιβασμός που επιτεύχθηκε στο σημείο αυτό από την ειδική επιτροπή δεν εξετάστηκε εκ νέου από τη διπλωματική επιτροπή.

- 5 Όπως η σύμβαση του 1996, η Σύμβαση αποτελείται από τα ακόλουθα επτά κεφάλαια: πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης· διεθνής δικαιοδοσία· εφαρμοστέο δίκαιο· αναγνώριση και εκτέλεση· συνεργασία· γενικές διατάξεις· τελικές διατάξεις.

Το κεφάλαιο I (άρθρα 1-4) ορίζει τα αντικείμενα της Σύμβασης και τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται, παρέχει μια ενδεικτική αλλά αρκετά ολοκληρωμένη απαρίθμηση των μέτρων προστασίας που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης και παραθέτει εξαντλητικά τα ζητήματα που εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής αυτής.

Το κεφάλαιο II σχετικά με τη διεθνή δικαιοδοσία (άρθρα 5-12) αποκλίνει ελαφρά από το μοντέλο του 1996. Το εν λόγω μοντέλο χαρακτηρίζεται από επιθυμία να αποφευχθεί

¹⁰ Για παράδειγμα, το άρθρο 85 παράγραφος 2 του ελβετικού νόμου της 18ης Δεκεμβρίου 1987 που επεκτείνει κατ' αναλογία την εφαρμογή της σύμβασης της Χάγης της 5ης Οκτωβρίου 1961 στους ενηλίκους. Βλ. επίσης το άρθρο 3085 του Αστικού Κώδικα του Κεμπέκ, της 18ης Δεκεμβρίου 1991, που υπάγει καταρχήν το νομικό καθεστώς των ενηλίκων στο δίκαιο του τόπου κατοικίας τους, και το άρθρο 41 του τυνησιανού νόμου της 27ης Νοεμβρίου 1998, που υπάγει τη στερητική δικαστική συμπαράσταση του προσώπου που είναι ανίκανο για δικαιοπραξία στο εθνικό του δίκαιο.

καταρχήν κάθε ανταγωνισμός μεταξύ των αρχών των διαφορετικών κρατών κατά τη λήψη μέτρων για την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του παιδιού και να συγκεντρωθεί η διεθνής δικαιοδοσία προς όφελος των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού. Ορισμένοι από τους αντιπροσώπους θα επιθυμούσαν την επέκταση του συστήματος αυτού και στους ενηλίκους. Ωστόσο, το ζήτημα αυτό δεν αποτέλεσε ιδιαίτερο περιορισμό στην παρούσα περίπτωση. Μολονότι είναι αναμφισβήτητα ευκαταίρη η προστασία του ενηλίκου να εξασφαλίζεται από τις αρχές του κράτους συνήθους διαμονής, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι ο ενήλικος, σε αντίθεση με το παιδί που αποτελεί αντικείμενο διαφοράς μεταξύ των γονέων, στις περισσότερες περιπτώσεις δεν αποτελεί αντικείμενο διαφοράς μεταξύ προσώπων που επιδιώκουν να του παρέχουν προστασία. Καλό είναι επίσης να μην τίθενται υπερβολικά πολλά εμπόδια στην καλή θέληση οποιουδήποτε που θα ήταν διατεθειμένος να αναλάβει την υποχρέωση αυτή. Εάν το εν λόγω πρόσωπο δεν κατοικεί στο ίδιο κράτος με τον ενήλικο που χρήζει προστασίας, είναι σκόπιμο να του επιτρέπεται να απευθύνεται στις αρχές που βρίσκονται εγγύτερα στον τόπο κατοικίας του και να μην περιορίζεται στην ανάληψη δράσης στο κράτος του τόπου συνήθους διαμονής του ενηλίκου, που ενδέχεται να είναι πολύ μακριά. Τονίστηκε επίσης ότι η αποκλειστική διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την προσωπική ελευθερία του, ιδίως στην περίπτωση που ο ενήλικος δεν έχει επιλέξει την εν λόγω συνήθη διαμονή. Το σκεπτικό αυτό συνηγορεί υπέρ της αποδοχής συντρέχουσας διεθνούς δικαιοδοσίας, τουλάχιστον για τις αρχές του κράτους την ιθαγένεια του οποίου έχει ο ενήλικος.

Το κεφάλαιο II αποτυπώνει τον συμβιβασμό που επιτεύχθηκε από την ειδική επιτροπή. Ενώ το άρθρο 5 διατηρεί την κύρια διεθνή δικαιοδοσία των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου, το άρθρο 7 προβλέπει συντρέχουσα, αν και δευτερεύουσα, διεθνή δικαιοδοσία των αρχών του κράτους την ιθαγένεια του οποίου έχει ο ενήλικος. Το άρθρο 8 επιτρέπει επίσης στις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου να ζητούν από τις αρχές άλλων κρατών, προς όφελος του ενηλίκου, τη λήψη μέτρων προστασίας. Το άρθρο 9 προβλέπει συντρέχουσα επικουρική διεθνή δικαιοδοσία υπέρ των αρχών του κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του ενηλίκου. Τα άρθρα 10 και 11 επαναλαμβάνουν τα άρθρα 11 και 12 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών σε ό,τι αφορά επείγουσες περιπτώσεις και μια σειρά μέτρων προσωρινού χαρακτήρα με περιορισμένη εδαφική ισχύ.

Το κεφάλαιο III σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο (άρθρα 13-21) ακολουθεί την αρχή της σύμβασης του 1996 σύμφωνα με την οποία κάθε αρχή που λαμβάνει μέτρα προστασίας εφαρμόζει το δικό της εσωτερικό δίκαιο. Ομοίως καθορίζει το δίκαιο που είναι εφαρμοστέο στην εξουσία αντιπροσώπευσης που παρέχεται από ενήλικο και που πρόκειται να ασκηθεί όταν ο εν λόγω ενήλικος δεν είναι σε θέση να προστατεύει τα συμφέροντά του (άρθρο 15).

Το κεφάλαιο IV (άρθρα 22-27) ακολουθεί στενά το μοντέλο της σύμβασης του 1996 και ρυθμίζει λεπτομερώς την αναγνώριση και την εκτέλεση σε συμβαλλόμενο κράτος των μέτρων προστασίας που έχουν ληφθεί σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος. Διακρίνει με σαφήνεια μεταξύ της αναγνώρισης, της κήρυξης της εκτελεστότητας ή της καταχώρισης προς εκτέλεση, και της πραγματικής εκτέλεσης.

Το κεφάλαιο V (άρθρα 28-37) θεσπίζει μηχανισμό συνεργασίας μεταξύ των συμβαλλόμενων κρατών, ο οποίος, ομοίως, ακολουθεί στενά το αντίστοιχο κεφάλαιο της σύμβασης του 1996. Ο εν λόγω μηχανισμός βασίζεται, σύμφωνα με το παράδειγμα πολυάριθμων άλλων συμβάσεων της Χάγης, στη δημιουργία σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος μιας κεντρικής αρχής (άρθρο 28), οι υποχρεώσεις και οι εξουσίες της οποίας καθορίζονται στα επόμενα άρθρα.

Το κεφάλαιο VI (άρθρα 38-52) αποτελείται από γενικές διατάξεις που αποσκοπούν στη διευκόλυνση της εφαρμογής και της παρακολούθησης της Σύμβασης, καθώς και στην προστασία της εμπιστευτικότητας των δεδομένων και των πληροφοριών που έχουν συγκεντρωθεί σύμφωνα με αυτή. Διευκρινίζει επίσης τη χρονική εφαρμογή της (άρθρο 50), επιδιώκει την πρόληψη συγκρούσεων μεταξύ συμβάσεων (άρθρα 48 και 49) και μεταφέρει τα άρθρα 46 έως 49 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, τα οποία αφορούν την

εφαρμογή της σε κράτη με μη ενοποιημένα νομικά συστήματα (οι λεγόμενες ομοσπονδιακές διατάξεις, άρθρα 44-47).

Το κεφάλαιο VII (άρθρα 53-59) περιέχει τις συνήθεις ρήτρες για το πρωτόκολλο που διέπει την υπογραφή, την έναρξη ισχύος, την προσχώρηση και την καταγγελία της Σύμβασης.

ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Τίτλος της Σύμβασης και προοίμιο

- 6** Ο τίτλος «Σύμβαση για τη διεθνή προστασία των ενηλίκων» θεωρήθηκε προτιμότερος έναντι του πολύ πιο περιγραφικού τίτλου της σύμβασης για την προστασία των παιδιών. Καθώς δεν υπήρχε κίνδυνος σύγχυσης της παρούσας Σύμβασης για τους ενηλίκους με παλαιότερη, μόνο ωφέλιμη θα μπορούσε να είναι η επιλογή ενός σύντομου, περιεκτικού τίτλου που θα είναι εύκολος στην αναφορά.
- 7** Το μάλλον σύντομο προοίμιο τονίζει τη σημασία της διεθνούς συνεργασίας για την προστασία των ενηλίκων και της ιεράρχησης κατά προτεραιότητα των συμφερόντων του ενηλίκου και του σεβασμού της αξιοπρέπειας και της αυτονομίας του. Η επιτροπή δεν αποσιώπησε το γεγονός ότι τα συμφέροντα του ενηλίκου μπορεί ορισμένες φορές να έρχονται σε αντίθεση με την αυτονομία του, αλλά διά της αναφοράς και των δύο, προτείνει μια προσπάθεια εξισορρόπησης μεταξύ των δυο αυτών ζητημάτων.

Η επιτροπή απέρριψε την πρόταση ορισμένων αντιπροσωπειών περί αναφοράς στο προοίμιο σε άλλες διεθνείς πράξεις και συγκεκριμένα στο Διεθνές Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και το Διεθνές Σύμφωνο των Ηνωμένων Εθνών για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα. Η εν λόγω θέση δεν υπονοεί υποτίμηση της σημασίας των πράξεων αυτών. Πράγματι, τα θεμελιώδη δικαιώματα των ενηλίκων που χρήζουν προστασίας ήταν πάντα βασική μέριμνα της επιτροπής, ωστόσο συγκεκριμένες διατάξεις των προαναφερθέντων πράξεων δεν αποτέλεσαν αντικείμενο συζήτησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι – ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Άρθρο 1 (αντικείμενα της Σύμβασης)¹¹

Παράγραφος 1

- 8** Η παράγραφος αυτή, που δεν αντιστοιχεί σε διάταξη της σύμβασης του 1996, αναφέρει αρχικά ότι το αντικείμενο της Σύμβασης είναι η *προστασία* ορισμένων ενηλίκων. Η έννοια αυτή της προστασίας λειτουργεί ως οδηγός και ως μέτρο για τον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής της Σύμβασης. Όπως θα δούμε σε σχέση με το άρθρο 4, αυτό σημαίνει ότι ένα μέτρο που λαμβάνεται από αρχή κράτους είτε εμπίπτει είτε δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης, ανάλογα με το αν στοχεύει ή δεν στοχεύει στην προστασία ενηλίκων.

¹¹ Οι τίτλοι που εμφανίζονται με πλάγιους χαρακτήρες ύστερα από κάθε άρθρο που αναφέρεται έχουν προστεθεί από τον εισηγητή με σκοπό τη βελτίωση της αναγνωσιμότητας της παρούσας έκθεσης και δεν εμφανίζονται στο κείμενο της Σύμβασης.

- 9 Η παράγραφος 1 προσδιορίζει τους ενηλίκους στους οποίους έχει εφαρμογή η Σύμβαση. Πρόκειται φυσικά για αυτούς που έχουν ανάγκη προστασίας, ωστόσο για να καταστεί σαφής η ανάγκη αυτή, η επιτροπή σκόπιμα απέφυγε στην εν λόγω παράγραφο τη χρήση νομικών όρων, όπως «ανίκανο μέρος», που επιδέχονται διαφορετική ερμηνεία ανάλογα με το εξεταζόμενο εκάστοτε δίκαιο. Προτιμήθηκε λοιπόν μια πραγματική περιγραφή του ενηλίκου που έχει ανάγκη προστασίας.

Το κείμενο περιέχει δύο πραγματικά στοιχεία. Το πρώτο είναι η «αλλοίωση ή ανεπάρκεια των προσωπικών ικανοτήτων» του ενηλίκου. Η Σύμβαση δεν έχει επομένως εφαρμογή στην προστασία ενηλίκων που έχουν πέσει θύματα εξωτερικής βίας, όπως, για παράδειγμα, οι κακοποιημένες σύζυγοι. Πράγματι, η προστασία των εν λόγω θυμάτων απόκειται σε αστυνομικά μέτρα, με τη συνήθη, μη τεχνική έννοια του όρου, και όχι σε νομικά μέτρα προστασίας. Οι ενήλικοι στην προστασία των οποίων αποσκοπεί η Σύμβαση είναι αυτοί που πάσχουν από σωματική ή διανοητική αναπηρία, που υποφέρουν από «ανεπάρκεια» των προσωπικών τους ικανοτήτων, καθώς και πρόσωπα, συνήθως ηλικιωμένα, που πάσχουν από αλλοίωση των ιδίων ικανοτήτων, ιδίως πρόσωπα που πάσχουν από τη νόσο του Alzheimer. Μολονότι δεν θέλησε να συμπεριληφθεί αυτό στο κείμενο, προκειμένου να μην γίνει το ζήτημα άσκοπο πιο περίπλοκο, η επιτροπή αποδέχτηκε ότι η εν λόγω αλλοίωση ή ανεπάρκεια μπορεί να είναι μόνιμη ή προσωρινή, καθώς καθιστά απαραίτητη τη λήψη μέτρων προστασίας.

Ζήτημα τέθηκε ως προς το κατά πόσο η περίπτωση της ασωτίας, που σε ορισμένες έννομες τάξεις μπορεί να αποτελεί αιτία ανικανότητας για δικαιοπραξία, καλύπτεται από τους εν λόγω όρους. Η επιτροπή έκρινε ότι η ασωτία καθαυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης. Θα μπορούσε, ωστόσο, σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες, να υποδεικνύει την ύπαρξη αλλοίωσης των προσωπικών ικανοτήτων του ενηλίκου και να επιβάλλει τη λήψη μέτρου προστασίας κατά την έννοια της Σύμβασης.

- 10 Η ανεπάρκεια ή αλλοίωση των προσωπικών ικανοτήτων του ενηλίκου πρέπει να είναι τέτοια ώστε ο ενήλικος να μην είναι «σε θέση να φροντίσει τα συμφέροντά του». Το δεύτερο στοιχείο του ορισμού πρέπει να γίνεται κατανοητό υπό ευρεία έννοια. Το κείμενο λαμβάνει υπόψη όχι μόνο τα περιουσιακά συμφέροντα του ενηλίκου, τα οποία ο ενήλικος μπορεί να μην είναι σε θέση να διαχειριστεί ορθά λόγω της σωματικής ή διανοητικής κατάστασής του, αλλά γενικότερα τα προσωπικά του συμφέροντα και την υγεία του. Το γεγονός ότι ο ενήλικος παραμελεί σοβαρά τα προσωπικά ή περιουσιακά συμφέροντα των συγγενών του για τους οποίους είναι υπεύθυνος επίσης μπορεί να υποδεικνύει αλλοίωση των προσωπικών του ικανοτήτων.

Η επιτροπή απέρριψε πρόταση του Ηνωμένου Βασιλείου να γίνει σαφές ότι η ανικανότητα του ενηλίκου θα μπορούσε να επηρεάζει τις πνευματικές του ικανότητες ή την ικανότητά του να επικοινωνεί¹². Το δικαστήριο δεν θα πρέπει να δεσμεύεται από τη φύση της ανικανότητας και επομένως το πρώτο κριτήριο θα συνεχίσει αναγκαστικά να είναι η ανάγκη προστασίας που προκύπτει από την εν λόγω ανικανότητα.

Κατόπιν πρότασης των αντιπροσωπειών της Κίνας, της Ιταλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου (έγγραφο εργασίας αριθ. 95), η επιτροπή θέλησε να ορίσει στο κείμενο του άρθρου 1, όπως έκανε και στο προοίμιο, ότι η Σύμβαση έχει εφαρμογή «σε διεθνείς καταστάσεις». Αυτό θα ισχύει σε περίπτωση που η κατάσταση αφορά περισσότερα του ενός κράτη. Η απαίτηση να έχει η κατάσταση διεθνή χαρακτήρα δεν θα πρέπει να εμποδίζει τα κράτη με πολυνομοθετικό σύστημα να εφαρμόζουν τους κανόνες της Σύμβασης σε καθαρά εσωτερικής φύσης συγκρούσεις, όπως δικαιούνται να πράττουν σύμφωνα με το άρθρο 44 (βλ. σημείο 154 στη συνέχεια).

¹² Έγγραφο εργασίας αριθ. 1, πρακτικά αριθ. 1, σημείο 23 {βλ. εργασίες της ειδικής διπλωματικής επιτροπής (1999), σ. 224 [εφεξής, «Εργασίες της ΕΔΕ (1999)»]}.

Παράγραφος 2

- 11 Η παράγραφος αυτή περιγράφει τα αντικείμενα της Σύμβασης και συνιστά ένα είδος πίνακα περιεχομένων της. Είναι ουσιαστικά ίδια με το αντίστοιχο άρθρο της σύμβασης του 1996 και απαιτεί τη διατύπωση των ιδίων παρατηρήσεων.

Στοιχείο α)

- 12 Η Σύμβαση προσδιορίζει το κράτος του οποίου οι αρχές έχουν διεθνή δικαιοδοσία, όχι όμως και τις αρμόδιες αρχές, που μπορεί να είναι δικαστικές ή διοικητικές και μπορεί να βρίσκονται οπουδήποτε στην επικράτεια του εν λόγω κράτους. Σε επίπεδο συγκρούσεων διεθνούς δικαιοδοσίας, θα μπορούσε να λεχθεί ότι η Σύμβαση καθορίζει τη διεθνή δικαιοδοσία, αλλά όχι την εσωτερική δικαιοδοσία.

Η Σύμβαση καθιστά σαφές από την πρώτη παράγραφο ότι αφορά την προστασία του προσώπου και της περιουσίας του ενηλίκου. Η διευκρίνηση αυτή είναι ακόμη πιο σημαντική για τον ενήλικο από ό,τι για το παιδί, καθώς η ευάλωτη κατάσταση του ενηλίκου συνεχίζεται γενικά σε ηλικία στην οποία έχει στη διάθεσή του περιουσιακά στοιχεία που δεν μπορούν να μείνουν χωρίς διαχείριση.

Στοιχεία β) και γ)

- 13 Τα δύο αυτά στοιχεία προαναγγέλλουν τις διατάξεις του κεφαλαίου III για το εφαρμοστέο δίκαιο. Από την αναφορά στο πρώτο άρθρο του προσδιορισμού του εφαρμοστέου στην αντιπροσώπευση του ενηλίκου δίκαιο, προκύπτει από τη Σύμβαση ότι ο σχετικός κανόνας (άρθρο 13) θα αποτελεί κανόνα σύγκρουσης νόμων και όχι απλό κανόνα αναγνώρισης.

Στοιχεία δ) και ε)

- 14 Τα εν λόγω στοιχεία είναι σαφή και αυτόνομα. Προαναγγέλλουν το κεφάλαιο IV (αναγνώριση και εκτέλεση) και το κεφάλαιο V (συνεργασία) της Σύμβασης.

Άρθρο 2 (ορισμός του όρου «ενήλικος»)

- 15 Στο άρθρο 2 παράγραφος 1 ορίζεται ως ενήλικος «το πρόσωπο που έχει συμπληρώσει την ηλικία των 18 ετών».

Το κατώτατο αυτό όριο συμπίπτει φυσικά με το ανώτατο όριο για την εφαρμογή της σύμβασης για την προστασία των παιδιών. Έτσι, προβλήματα οριοθέτησης του προσωπικού πεδίου εφαρμογής των δυο συμβάσεων μάλλον θα αποφευχθούν. Για παράδειγμα, μολονότι σε κάποιο συμβαλλόμενο κράτος μπορεί να λαμβάνονται συγκεκριμένα μέτρα για την προστασία ενηλίκων από την ηλικία των 16 ετών, όπως συμβαίνει, για παράδειγμα, στη Σκωτία, σε περίπτωση λήψης τέτοιων μέτρων για την προστασία ανηλίκου 18 ετών, εφαρμογή θα πρέπει να έχει η σύμβαση του 1996 και όχι η Σύμβαση για την προστασία των ενηλίκων¹³.

Η παράγραφος 2 αφορά την ελαφρώς διαφορετική περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές, κατ' εφαρμογή της σύμβασης του 1996, έχουν λάβει μέτρα για την προστασία παιδιού που έχει καταστεί ανίκανο, με την πρόβλεψη ότι τα εν λόγω μέτρα θα παραμείνουν σε ισχύ και μετά την ενηλικίωση του παιδιού¹⁴ ή ότι θα αρχίσουν να ισχύουν από τη στιγμή της ενηλικίωσής του¹⁵. Η παράγραφος 2 προβλέπει ότι τίθεται σε εφαρμογή η Σύμβαση για την προστασία

¹³ Η επιτροπή απέρριψε πρόταση τροποποίησης του Ηνωμένου Βασιλείου (έγγραφο εργασίας αριθ. 2) που προέβλεπε την αντιμετώπιση του ανηλίκου στην εν λόγω περίπτωση ως ενήλικου κατά την έννοια της Σύμβασης.

¹⁴ Για παράδειγμα, η έννοια της «minorité prolongée» (παρατεταμένης ανηλικότητας) του άρθρου 487α του βελγικού αστικού κώδικα.

¹⁵ Για παράδειγμα, η έννοια της «tutelle anticipée» (αναμενόμενης δικαστικής συμπαράστασης) του άρθρου 494

των ενηλίκων σε ό,τι αφορά τα εν λόγω μέτρα από τη στιγμή που ο ανήλικος γίνεται 18 ετών. Η διάταξη αυτή είναι σημαντική. Καθιστά δυνατή την αποφυγή της διακοπής της συνέχειας μεταξύ των δυο συμβάσεων. Αν δεν είχε θεσπιστεί, δεν θα ήταν πλέον δυνατή η αναγνώριση, σύμφωνα με τη σύμβαση του 1996, στα άλλα συμβαλλόμενα κράτη των μέτρων που λήφθηκαν όσο το παιδί ήταν ανήλικο βάσει της εν λόγω σύμβασης, η οποία δεν εφαρμόζεται σε πρόσωπα άνω των 18 ετών. Παράλληλα, τα εν λόγω μέτρα δεν θα μπορούσαν να αναγνωριστούν ούτε βάσει της Σύμβασης για την προστασία των ενηλίκων, καθώς θα είχαν ληφθεί πριν το πρόσωπο γίνει 18 ετών. Χάρη στο άρθρο 2 παράγραφος 2, όταν το παιδί γίνεται 18 ετών, εφαρμόζεται η νέα σύμβαση για την αναγνώριση στα άλλα συμβαλλόμενα κράτη των προηγούμενων αυτών μέτρων¹⁶ και για την εφαρμογή τους. Επίσης, βάσει αυτής καθορίζονται, φυσικά, οι αρμόδιες αρχές για την κατάργηση ή τροποποίηση, εφόσον συντρέχει ανάγκη, των εν λόγω μέτρων.

- 16** Συναφώς, εύλογα μπορεί να αναρωτηθεί κανείς αν η νέα σύμβαση μπορεί να τυγχάνει εφαρμογής και μετά τον θάνατο του προστατευόμενου ενηλίκου. Η απάντηση είναι καταρχήν αρνητική. Επομένως, η Σύμβαση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την εξασφάλιση, για παράδειγμα, της αναγνώρισης εξουσιών αντιπροσώπευσης μετά τον θάνατο του ενηλίκου. Ωστόσο, η εφαρμογή ορισμένων από τις διατάξεις της Σύμβασης μετά τον θάνατο μπορεί να είναι δυνατή στον βαθμό που σχετίζεται με πράξεις ή μέτρα που λήφθηκαν κατά τη διάρκεια της ζωής του ενηλίκου, όπως η οργάνωση της κηδείας ή η λύση ισχυουσών συμβάσεων, όπως μιας σύμβασης μίσθωσης ακινήτου.
- 17** Σύμφωνα με το μοντέλο της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, η νέα σύμβαση δεν περιέχει διάταξη που να περιορίζει γεωγραφικά τα πρόσωπα στα οποία τυγχάνει εφαρμογής. Το αποτέλεσμα είναι ότι το γεωγραφικό της πεδίο ποικίλει από διάταξη σε διάταξη. Όταν ένας από τους κανόνες της απονέμει διεθνή δικαιοδοσία στις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου, εφαρμόζεται σε όλους τους ενηλίκους που έχουν τη συνήθη διαμονή τους σε συμβαλλόμενο κράτος¹⁷. Όταν ένας από τους κανόνες της Σύμβασης απονέμει διεθνή δικαιοδοσία στις αρχές του κράτους διαμονής του ενηλίκου, εφαρμόζεται σε όλους τους ενηλίκους που έχουν τη διαμονή τους σε συμβαλλόμενο κράτος. Όταν ένας από τους κανόνες της Σύμβασης θεσπίζει κανόνα σύγκρουσης νόμων που πραγματεύεται την αντιπροσώπευση του ενηλίκου, ο εν λόγω κανόνας, εάν δεν ορίζεται άλλως, είναι κανόνας σύγκρουσης νόμων καθολικής εφαρμογής, όπως ισχύει σε όλες τις πρόσφατες συμβάσεις της Χάγης σχετικά με την επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου, που εφαρμόζεται σε όλους τους ενηλίκους, ανεξαρτήτως ιθαγένειας και τόπου διαμονής (πρβλ. σημεία 46, 53 και 82 κατωτέρω).

Άρθρο 3 (απαρίθμηση μέτρων προστασίας)

- 18** Όπως το άρθρο 3 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, το άρθρο αυτό απαριθμεί τα ζητήματα που μπορεί να καλύπτουν τα μέτρα προστασίας των ενηλίκων. Η επιτροπή προσάρμοσε τον εν λόγω κατάλογο, στον βαθμό που ήταν απαραίτητο, στην περίπτωση των ενηλίκων. Παράλληλα, ακολούθησε όσο το δυνατόν πιο πιστά το προηγούμενο σχέδιο, με σκοπό την αποφυγή επιχειρημάτων εξ αντιδιαστολής.

Καθώς τα μέτρα προστασίας ποικίλουν ανάλογα με το νομικό σύστημα, η απαρίθμηση του εν λόγω άρθρου δεν μπορεί να είναι παρά ενδεικτική. Εντούτοις, αποπειράται να καλύψει ένα πολύ ευρύ πεδίο και ορισμένα από τα στοιχεία αυτά μπορεί να αλληλεπικαλύπτονται, γεγονός που δεν έχει ιδιαίτερη σημασία, καθώς οι κανόνες στους οποίους υπάγονται όλα

παράγραφος 2 του γαλλικού αστικού κώδικα.

¹⁶ Το γεγονός ότι οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας των αρχών δεν είναι ίδιοι στις δυο συμβάσεις μπορεί να σημαίνει ότι ένα μέτρο που λαμβάνεται από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με τη σύμβαση του 1996 (π.χ. forum του διαζυγίου) και η ισχύς του οποίου προβλέπεται να επεκταθεί και μετά την ενηλικίωση του παιδιού δεν θα μπορεί να αναγνωρισθεί σύμφωνα με τη Σύμβαση για την προστασία των ενηλίκων [βλ. κατωτέρω, σημείο 119, σε σχέση με το άρθρο 22 παράγραφος 2 στοιχείο α)].

¹⁷ Με την επιφύλαξη της συνήθους διαμονής σε συμβαλλόμενο κράτος σε περίπτωση που η Σύμβαση απονέμει διεθνή δικαιοδοσία στις αρχές του κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου· βλ. κατωτέρω, άρθρο 7 παράγραφος 1, σημείο 59.

είναι οι ίδιοι. Είναι μάλλον μάταιο, για παράδειγμα, να ερωτάται αν ένας συγκεκριμένος θεσμός, όπως ο γερμανικός θεσμός της *Betreuung* (δικαστικής συμπαράστασης ενηλίκων), αποτελεί «σύστημα προστασίας» κατά την έννοια του στοιχείου α), «ανάλογο θεσμό» κατά την έννοια του στοιχείου γ) ή «συγκεκριμένη παρέμβαση» κατά την έννοια του στοιχείου ζ), καθώς σε κάθε περίπτωση συνιστά μέτρο προστασίας κατά την έννοια της Σύμβασης.

Είναι επίσης πιθανό ορισμένα από τα μέτρα που απαριθμούνται να μην είναι γνωστά σε όλα τα νομικά συστήματα. Αυτό δεν σημαίνει ότι είναι διαθέσιμα σε κάθε αρχή που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με τη Σύμβαση, αλλά απλώς ότι μπορούν να λαμβάνονται από μια τέτοια αρχή εάν προβλέπονται από το εφαρμοστέο σύμφωνα με τη Σύμβαση δίκαιο και ότι, σε αυτή την περίπτωση, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης.

- 19 Τέλος, επισημαίνεται ότι το κείμενο αφορά την προστασία των ενηλίκων μόνο όταν στο πλαίσιο αυτής λήφθηκαν ή πρόκειται να ληφθούν μέτρα προστασίας. Η εγκυρότητα των πράξεων που καταρτίζονται από πρόσωπο του οποίου οι προσωπικές ικανότητες έχουν υποστεί αλλοίωση αλλά το οποίο δεν έχει γίνει αντικείμενο μέτρου προστασίας παραμένει εκτός του πεδίου εφαρμογής της Σύμβασης. Το ζήτημα της εγκυρότητας αυτής βρίσκεται μάλιστα στο όριο μεταξύ ικανότητας και συναίνεσης και συνεπώς, σύμφωνα με τις νομικές κατηγορίες, μεταξύ της προσωπικής κατάστασης και των νομικών πράξεων, που η μελλοντική Σύμβαση δεν αποσκοπεί να ρυθμίσει.

Στοιχείο α)

- 20 Σε ορισμένα νομικά συστήματα, που παραμένουν ακόμη ευάριθμα, το επίπεδο ανεπάρκειας ή αλλοίωσης των προσωπικών ικανοτήτων του ενηλίκου καθορίζει τον βαθμό ανικανότητάς του για δικαιοπραξία και, συνεπώς, το είδος του συστήματος προστασίας στο οποίο το πρόσωπο θα υπαχθεί (απαγόρευση, στερητική δικαστική συμπαράσταση, επικουρική δικαστική συμπαράσταση κ.λπ.). Η απόφαση με την οποία τοποθετείται ο ενήλικος σε μία από αυτές τις κατηγορίες συνιστά μέτρο προστασίας κατά την έννοια της Σύμβασης.

Το «σύστημα προστασίας» στο οποίο αναφέρεται αυτή η παράγραφος μπορεί να είναι γενικό ή να αφορά ορισμένες μόνο πράξεις του ενηλίκου ή έναν μόνο τομέα της δραστηριότητάς του, ενώ η ανικανότητα από την οποία πάσχει μπορεί να είναι μόνο μερική. Το κείμενο δεν περιέχει ρητή αναφορά στην ανάκληση της ανικανότητας, ωστόσο σαφής πρόθεση της επιτροπής ήταν να τη συμπεριλάβει στη Σύμβαση και να υποχρεώσει τα κράτη μέλη να αναγνωρίζουν την εν λόγω ανάκληση.

Στοιχείο β)

- 21 Η προστασία του ενηλίκου δεν περιλαμβάνει κατ' ανάγκη κήρυξη της ανικανότητας. Ο ενήλικος μπορεί να διατηρεί τον έλεγχο των υποθέσεών του και να συνεχίζει να έχει τη διαχείρισή τους χωρίς την αρωγή τρίτου μέρους, αλλά να τελεί «υπό την προστασία δικαστικής ή διοικητικής αρχής» που μπορεί, όποτε είναι απαραίτητο, π.χ. να ακυρώνει ή να μεριμνά για την ακύρωση ορισμένων προηγούμενων πράξεων του ενηλίκου. Αυτό είναι, συγκεκριμένα, το αντικείμενο του γαλλικού θεσμού της «*placement sous sauvegarde de justice*» (θέσης σε προσωρινή δικαστική συμπαράσταση)¹⁸.

Στοιχείο γ)

- 22 Τα μέτρα προστασίας μπορεί να αφορούν στερητική δικαστική συμπαράσταση, επικουρική δικαστική συμπαράσταση ή άλλους ανάλογους θεσμούς. Το ζήτημα αφορά τα συστήματα προστασίας που εφαρμόζονται όταν ο ενήλικος, ανάλογα με την κατάστασή του, χρειάζεται να αντιπροσωπεύεται σε συνεχή βάση ή απλώς να δέχεται συμπαράσταση, εποπτεία ή συμβουλές σε σχέση με τις πράξεις του πολιτικού βίου.

¹⁸ Άρθρα 491 και επ. του γαλλικού αστικού κώδικα.

Στοιχείο δ)

- 23 Οι χρησιμοποιούμενοι όροι είναι πολύ ευρείς. Το «πρόσωπ[ο] ή οργανισμ[ός] [που είναι] επιφορτισμένο με την επιμέλεια του προσώπου ή της περιουσίας του ενήλικου, με την εκπροσώπηση ή τη συμπαράστασή του προς αυτόν» μπορεί να είναι δικαστικός συμπαράστατης σε στερητική δικαστική συμπαράσταση, δικαστικός συμπαράστατης σε επικουρική δικαστική συμπαράσταση ή *Betreuer*, ή μπορεί απλώς να εκτελεί χρέη απλού συμπαράστατη σε περίπτωση που δεν κρίθηκε απαραίτητο να οριστεί πλήρης δικαστική συμπαράσταση¹⁹ ή επιτρόπου που έχει διοριστεί για να εκπροσωπήσει τον ενήλικο σε διαφορά που εμπεριέχει σύγκρουση συμφερόντων με τον νόμιμο αντιπρόσωπο, ή ακόμη να είναι γηροκομείο που έχει αναλάβει τη λήψη ιατρικών αποφάσεων απουσία του νομίμου αντιπροσώπου κ.λπ.

Στοιχείο ε)

- 24 Η έκφραση «τοποθέτηση του ενήλικου σε εγκατάσταση ή άλλον τόπο όπου μπορεί να του παρασχεθεί προστασία» είναι πολύ ευρεία και μπορεί να καλύπτει την περίπτωση που το εν λόγω μέτρο επιβάλλεται χωρίς τη συναίνεση του οικείου προσώπου ή ακόμη και παρά την θέλησή του, καθώς και την εθελούσια τοποθέτησή του χωρίς περιορισμό της ελευθερίας του οικείου προσώπου. Ορισμένες αντιπροσωπείες ζήτησαν τη διαγραφή της εν λόγω παραγράφου, με την αιτιολογία ότι η τοποθέτηση συχνά καθορίζεται από λόγους κοινωνικούς, ιατρικούς ή ακόμη και δημόσιας τάξης, που θα πρέπει να παραμείνουν εκτός του πεδίου εφαρμογής της Σύμβασης. Η μεγάλη πλειοψηφία²⁰ αποφάσισε υπέρ της διατήρησης της παραγράφου, τόσο επειδή είναι δύσκολη, στο πεδίο της προστασίας, η διάκριση μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου όσο και για λόγους συμμετρίας με τη σύμβαση για την προστασία των παιδιών. Ωστόσο, υπάρχουν δικλείδες ασφαλείας ώστε να εξασφαλίζεται ότι η τοποθέτηση δεν πραγματοποιείται ενάντια στη θέληση των αρχών του κράτους τοποθέτησης (άρθρο 33, βλ. σημείο 138 κατωτέρω).

Στοιχείο στ)

- 25 Το εν λόγω στοιχείο έχει μεγάλη πρακτική σημασία για τους ενήλικες. Τα μέτρα προστασίας μπορεί να αφορούν «τη διοίκηση, τη διατήρηση ή τη διάθεση της περιουσίας του ενήλικου». Η ιδιαίτερα ευρεία αυτή διατύπωση καλύπτει όλες τις ενέργειες που αφορούν περιουσιακά στοιχεία, ιδίως την πώληση ακινήτων, τη διαχείριση κινητών αξιών, την πραγματοποίηση επενδύσεων, τη ρύθμιση και τον χειρισμό κληρονομιών που επάγονται στον ενήλικο.

Στοιχείο ζ)

- 26 Το στοιχείο αυτό προβλέπει το ενδεχόμενο η προστασία να περιορίζεται στην «παροχή άδειας για συγκεκριμένη παρέμβαση», π.χ. για μια χειρουργική επέμβαση ή την πώληση ενός περιουσιακού στοιχείου.
- 27 Η επιτροπή διέγραψε από τον κατάλογο των μέτρων προστασίας αυτό που συμπεριλαμβανόταν στο άρθρο 3 στοιχείο στ) της σύμβασης του 1996 (επιτήρηση, από δημόσια αρχή, της μέριμνας του προσώπου που χρήζει προστασίας από κάθε πρόσωπο που έχει αναλάβει τη φροντίδα του), καθώς δεν βρέθηκε πειστικό και συγκεκριμένο παράδειγμα που να δικαιολογεί τη χρησιμότητά του στην περίπτωση των ενηλίκων.
- 28 Τέθηκε το ερώτημα του αν ο κατάλογος μέτρων προστασίας θα έπρεπε να συμπληρωθεί με διάταξη που να προβλέπει ότι η απόφαση περί μη λήψης του μέτρου προστασίας θα πρέπει επίσης να εκλαμβάνεται ως μέτρο κατά την έννοια της Σύμβασης²¹. Η επιτροπή έκρινε ότι δεν ήταν σκόπιμο να συμπεριληφθεί μια τέτοια διάταξη στο κείμενο της Σύμβασης, δέχτηκε ωστόσο το αποτέλεσμα της, την υποχρέωση δηλαδή των

¹⁹ Βλ., για παράδειγμα, το άρθρο 499 του γαλλικού αστικού κώδικα.

²⁰ 11 ψήφοι υπέρ, 2 ψήφοι κατά και 8 αποχές, βλ. πρακτικά αριθ. 1, σημείο 66 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 227].

²¹ Βλ. σχετικά το έγγραφο εργασίας αριθ. 84 της αντιπροσωπείας της Ιαπωνίας.

συμβαλλόμενων κρατών να αναγνωρίζουν αρνητικές αποφάσεις που έχουν ληφθεί από την αρμόδια αρχή συμβαλλόμενου κράτους²².

Άρθρο 4 (ζητήματα που εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής της Σύμβασης)

- 29** Το εν λόγω άρθρο απαριθμεί ορισμένα ζητήματα ή ερωτήματα που εξαιρούνται του πεδίου εφαρμογής της Σύμβασης. Σε αντίθεση με την απαρίθμηση του άρθρου 3, που περιλαμβάνει το επίρρημα «ιδίως», η εν λόγω απαρίθμηση είναι εξαντλητική. Κάθε μέτρο που στοχεύει στην προστασία του προσώπου ή της περιουσίας ενηλίκου και που δεν εξαιρείται από το άρθρο 4 εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης.
- 30** Επισημαίνεται εκ νέου ότι το μέτρο αφορά συγκεκριμένα την προστασία του ενηλίκου, αλλιώς δεν θα ενέπιπτε, βεβαίως, στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης. Επομένως, δεν εμπίπτει, για παράδειγμα, στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης οποιοδήποτε ζήτημα που σχετίζεται με την ιθαγένεια του ενηλίκου ή, εξίσου, με τη χορήγηση αποζημίωσης στον ενήλικο στο πλαίσιο της εφαρμογής κανόνων περί αστικής ευθύνης, πλην σε ό,τι αφορά τον προσδιορισμό του προσώπου που έχει την ικανότητα να εισπράξει τα επιδικασθέντα ποσά και, όπου συντρέχει περίπτωση, να τα χρησιμοποιήσει. Παράλληλα, φαίνεται ότι η λεγόμενη «*capacité délictuelle*» του ανίκανου ενηλίκου, ήτοι η ικανότητά του να υπέχει αστική ευθύνη για πράξεις που έχουν ως αποτέλεσμα ζημία προκληθείσα από αυτόν, θα πρέπει να εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης και να υπάγεται στην κατηγορία της ευθύνης. Δεν αφορά μέτρα για την προστασία ενηλίκου που διαπράττει αδικοπραξία.
- 31** Οι εξαιρέσεις του άρθρου 4 δικαιολογούνται από διαφορετικούς λόγους η καθεμία. Ορισμένες έχουν να κάνουν με το ότι το ζήτημα που εξαιρείται ήδη ρυθμίζεται από άλλες συμβάσεις ή το ότι οι κανόνες της Σύμβασης, ιδίως η έλλειψη διάκρισης καταρχήν μεταξύ *δικαίου* και *forum*, δεν θα ήταν κατάλληλοι. Όσον αφορά άλλες εξαιρέσεις που άπτονται του δημόσιου δικαίου, δεν κρίθηκε δυνατό να επιβληθεί στα συμβαλλόμενα κράτη συμβατικός περιορισμός της διεθνούς δικαιοδοσίας τους σε ζητήματα που αφορούν ουσιώδη συμφέροντα (ποινικό δίκαιο, μετανάστευση).

Παράγραφος 1

Στοιχείο α) (υποχρεώσεις διατροφής)

- 32** Οι δυο συμβάσεις της Χάγης της 2ας Οκτωβρίου 1973 διέπουν το εφαρμοστέο στις υποχρεώσεις διατροφής δίκαιο, καθώς και την αναγνώριση και εκτέλεση σχετικών αποφάσεων. Επιπλέον, οι συμβάσεις των Βρυξελλών και του Λουγκάνο διέπουν, μεταξύ των κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών, τη διεθνή δικαιοδοσία σε σχέση με τις υποχρεώσεις διατροφής, καθώς και την αναγνώριση και την εκτέλεση. Ως προς τα ζητήματα αυτά η νέα Σύμβαση θα ήταν επομένως άσκοπη ή θα αποτελούσε ακόμη και πηγή συγκρούσεων μεταξύ συμβάσεων. Η εξαίρεση των υποχρεώσεων διατροφής ήταν επομένως απαραίτητη.

Στοιχείο β) (γάμος)

- 33** Η εξαίρεση του γάμου δικαιολογείται από την επιθυμία αποφυγής συγκρούσεων με τη σύμβαση της 14ης Μαρτίου του 1978 για την τέλεση και την αναγνώριση της εγκυρότητας των γάμων. Το άρθρο 11 σημείο 4 της εν λόγω σύμβασης επιτρέπει σε συμβαλλόμενο κράτος να μην αναγνωρίζει το κύρος γάμου αν, σύμφωνα με το δίκαιό του, ένας εκ των συζύγων δεν είχε τη διανοητική ικανότητα να συναινέσει. Η συμπερίληψη του γάμου στη νέα σύμβαση θα υποχρέωνε το εν λόγω κράτος να αναγνωρίσει το κύρος ενός τέτοιου γάμου εάν αυτός είχε συναφθεί δυνάμει μέτρου προστασίας που συμμορφώνεται με αυτή, γεγονός το οποίο θα ερχόταν σε αντίθεση με τη σύμβαση του 1978.

²² Βλ., για παράδειγμα, το άρθρο 7 παράγραφος 3.

Η Σύμβαση αντιμετωπίζει τις «παρόμοιες σχέσεις» ισότιμα με τον γάμο προκειμένου να τις αποκλείσει από το πεδίο εφαρμογής της. Αν και δεν τις αναφέρει, σκοπός ήταν η έκφραση αυτή να περιλαμβάνει τις επισήμως αναγνωρισμένες μορφές σχέσης μεταξύ συντρόφων του ίδιου ή διαφορετικού φύλου, όπως η καταχωρισμένη συντροφική σχέση που προβλέπεται στη νομοθεσία των σκανδιναβικών κρατών και των Κάτω Χωρών ή το αστικό σύμφωνο αλληλεγγύης («*pacte civil de solidarité*» - «PACS»), το οποίο έχει θεσπιστεί έκτοτε στο γαλλικό δίκαιο²³.

- 34** Η εξαίρεση καλύπτει τη σύσταση, την ακύρωση και τη λύση της σχέσης, και, στην περίπτωση του γάμου μόνο, τον δικαστικό χωρισμό. Η Σύμβαση δεν εφαρμόζεται επομένως στο ζήτημα του κατά πόσο ένα πρόσωπο με διανοητική ανικανότητα μπορεί ή όχι να συνάψει γάμο, ή του κατά πόσο η ανικανότητα που ανακύπτει ή εκδηλώνεται με καθυστέρηση σε έναν εκ των συζύγων μπορεί να αποτελέσει λόγο ακύρωσης ή λύσης του γάμου.
- 35** Από την άλλη πλευρά, η Σύμβαση έχει εφαρμογή στα αποτελέσματα του γάμου και παρόμοιων σχέσεων. Η επιτροπή απέρριψε όλες τις προτάσεις περί εξαίρεσής τους. Πράγματι, φάνηκε ότι όλοι οι κανόνες που διέπουν τις σχέσεις μεταξύ συντρόφων και ιδιαίτερα η αντιπροσώπευση μεταξύ συντρόφων ανεξάρτητα από το εφαρμοστέο σύστημα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεών τους θα έπρεπε να συμπεριλαμβάνονται στη Σύμβαση στον βαθμό που στοχεύουν στην προστασία του νοσούντος συντρόφου. Στην αντίθετη περίπτωση, η εξαίρεση είναι αποτέλεσμα του άρθρου 1 παράγραφος 1. Επομένως, η άδεια που μπορεί ένας σύντροφος να ζητήσει από το δικαστήριο για να αντιπροσωπεύει τον σύντρόφό του που δεν είναι σε θέση να εκδηλώσει τη βούλησή του (άρθρο 219 του γαλλικού αστικού κώδικα) είναι μέτρο προστασίας κατά την έννοια της Σύμβασης, καθώς στρέφεται στον νοσούντα σύντροφο. Από την άλλη πλευρά, η άδεια που ζητά ο υγιής σύντροφός από το δικαστήριο προκειμένου να προβεί από μόνος του σε συναλλαγή για την οποία η συμμετοχή του συντρόφου του θα ήταν απαραίτητη (άρθρο 217 του γαλλικού αστικού κώδικα) εξυπηρετεί τα συμφέροντα του υγιούς συντρόφου ή της οικογένειας και όχι αυτά του νοσούντος. Επομένως, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1. Ομοίως, οι κανόνες για την απόδοση της οικογενειακής κατοικίας δεν στοχεύουν στην προστασία του ανίκανου συντρόφου και επομένως εξαιρούνται καταρχήν του πεδίου εφαρμογής της Σύμβασης. Ωστόσο, απόφαση με την οποία το δικαστήριο θα χρησιμοποιούσε τους εν λόγω κανόνες με σκοπό την προστασία, σε συγκεκριμένη περίπτωση, του συντρόφου αυτού, θα πρέπει να θεωρηθεί μέτρο προστασίας κατά την έννοια της Σύμβασης.

Στοιχείο γ) (συστήματα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων)

- 36** Η εξαίρεση των συστημάτων ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων φαινόταν λογική εξαιτίας της ύπαρξης της *σύμβασης της 14ης Μαρτίου 1978 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων*²⁴. Για λόγους συνοχής, επεκτείνεται σε «κάθε παρόμοια σχέση».

Η συμπερίληψη στη Σύμβαση των αποτελεσμάτων του γάμου και η εξαίρεση των συστημάτων ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων θα δημιουργήσει πρόβλημα χαρακτηρισμού, γνωστό από νομικά συστήματα στα οποία οι δυο αυτές κατηγορίες υπόκεινται σε διαφορετικούς συνδετικούς παράγοντες. Ωστόσο, εδώ το πρόβλημα του χαρακτηρισμού φαίνεται να είναι πολύ περιορισμένο, καθώς οι κανόνες περί αντιπροσώπευσης μεταξύ συντρόφων που υπάγονται στο σύστημα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων στοχεύουν, θεωρητικά, στη λειτουργία του συστήματος, ενώ μπορεί να θεωρηθεί ότι όσοι αφορούν την προστασία του νοσούντος συντρόφου εμπίπτουν στην κατηγορία των αποτελεσμάτων του γάμου.

²³ Νόμος αριθ. 99-944 της 15ης Νοεμβρίου 1999.

²⁴ Παρά το γεγονός ότι η εν λόγω σύμβαση εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής της τη νομική ικανότητα των συζύγων (άρθρο 1 παράγραφος 2 σημείο 3).

Στοιχείο δ) (trusts ή κληρονομική διαδοχή)

- 37** Η εξαίρεση των trust είναι εύλογη δεδομένου του προβληματισμού ότι η Σύμβαση δεν θα πρέπει να παρεισφρέει στα συστήματα ιδιοκτησίας και, γενικότερα, στις κατηγορίες περιουσιακών δικαιωμάτων. Επιπλέον, τα ζητήματα ιδιωτικού διεθνούς δικαίου που αφορούν τα trust έχουν ήδη αντιμετωπιστεί από συγκεκριμένη σύμβαση²⁵.

Η εξαίρεση θα πρέπει να ερμηνεύεται περιοριστικά και να περιορίζεται στους κανόνες που αφορούν τη λειτουργία του trust. Για παράδειγμα, η εξαίρεση των trust θα έχει ως αποτέλεσμα ότι, σε περίπτωση θανάτου καταπιστευματοδόχου και μη πρόβλεψης στη συστατική πράξη του trust περί αντικαταστάτη, ο ορισμός άλλου καταπιστευματοδόχου από δικαστική αρχή δεν θα μπορεί να θεωρηθεί μέτρο προστασίας που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης²⁶. Αντίθετα, ο ορισμός του αντιπροσώπου του ενηλίκου που είναι εξουσιοδοτημένος να εισπράττει τα έσοδα του trust από τον καταπιστευματοδόχο ή να λάβει, εξ ονόματος του ενηλίκου, την περιουσία του trust κατά τη λύση του εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης, καθώς αποτελεί μέτρο προστασίας του ενηλίκου. Εξάλλου, η σύμβαση για τα καταπιστεύματα περιέχει εξαίρεση για τις διατάξεις αναγκαστικού δικαίου του εφαρμοστέου σύμφωνα με τους κανόνες περί σύγκρουσης νόμων του forum δικαίου σε σχέση με την προστασία ανήλικων και ανίκανων προσώπων²⁷.

- 38** Ο πλήρης αποκλεισμός των κληρονομικών διαδοχών επίσης λήφθηκε από τη Σύμβαση για την προστασία των παιδιών, με σκοπό την αποφυγή συγκρούσεων με τη *σύμβαση της Χάγης της 1ης Αυγούστου 1989 για το εφαρμοστέο δίκαιο στη διαδοχή αιτία θανάτου*.

Αυτό σημαίνει, για παράδειγμα, ότι αν το δίκαιο που διέπει την κληρονομική διαδοχή ορίζει ότι ένας ενήλικος κληρονόμος μπορεί να αποδέχεται ή να αποποιείται τη διαδοχή ή να συνάπτει συμφωνία διαδοχής μόνο μέσω ορισμένων μέτρων προστασίας, η Σύμβαση δεν θα έχει εφαρμογή στα εν λόγω μέτρα προστασίας. Μπορεί το πολύ να γίνει δεκτό ότι αν το δίκαιο που διέπει τη διαδοχή προβλέπει τη δυνατότητα παρέμβασης του νόμιμου αντιπροσώπου του ενήλικου κληρονόμου, ο εν λόγω αντιπρόσωπος καθορίζεται μέσω της εφαρμογής των κανόνων της Σύμβασης.

Στοιχείο ε) (κοινωνική ασφάλιση)

- 39** Η εξαίρεση της κοινωνικής ασφάλισης εξηγείται από το γεγονός ότι οι παροχές καταβάλλονται από φορείς ο προσδιορισμός των οποίων εξαρτάται από ακριβείς συνδετικούς παράγοντες, οι οποίοι λαμβάνουν υπόψη τον τόπο εργασίας ή τη συνήθη διαμονή των προσώπων που έχουν κοινωνική ασφάλιση και οι οποίοι δεν αντιστοιχούν απαραίτητα στους κανόνες της Σύμβασης. Από την άλλη πλευρά, στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης εμπίπτει ο καθορισμός του αντιπροσώπου του ενηλίκου που μπορεί να εισπράττει τις παροχές κοινωνικής ασφάλισης, πλην στον βαθμό κατά τον οποίο οι κανονισμοί περί κοινωνικής ασφάλισης τυχόν προβλέπουν συγκεκριμένους κανόνες.

Η επιτροπή δεν αποδέχτηκε την πρόταση των αντιπροσωπειών της Δανίας, της Φινλανδίας, της Νορβηγίας και της Σουηδίας υπέρ της συμπερίληψης της εξαίρεσης των κοινωνικών υπηρεσιών σε αυτή της κοινωνικής ασφάλισης²⁸, ωστόσο σαφής πρόθεσή της ήταν να γίνεται αντιληπτή η κοινωνική ασφάλιση του παρόντος στοιχείου με την ευρεία έννοια, καθ' υπέρβαση όσων, στο δίκαιο κάθε συμβαλλόμενου μέρους, εμπίπτουν *stricto sensu* στην κοινωνική ασφάλιση.

²⁵ *Σύμβαση της Χάγης της 1ης Ιουλίου 1985 για το εφαρμοστέο δίκαιο στα καταπιστεύματα και την αναγνώρισή τους.*

²⁶ Το άρθρο 8 στοιχείο α) της σύμβασης για τα καταπιστεύματα περιλαμβάνει στο πεδίο εφαρμογής του εφαρμοστέου στο trust δικαίου τον «διορισμό, την παραίτηση και την παύση καταπιστευματοδόχων, την ικανότητα δραστηριοποίησης ως καταπιστευματοδόχος και τη μεταβίβαση των εξουσιών του καταπιστευματοδόχου».

²⁷ Άρθρο 15 στοιχείο α).

²⁸ Έγγραφο εργασίας αριθ. 11, πρακτικά αριθ. 2, σημεία 40-49 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 230].

Θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι οι χρηματικές παροχές που προορίζονται να αντισταθμίζουν την έλλειψη πόρων ή ακόμη και ορισμένες παροχές κοινωνικής ασφάλισης σε είδος θα πρέπει επίσης να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης. Αυτό θα σήμαινε ότι κάθε κράτος μπορεί να αποφασίσει τη χορήγησή τους, στο έδαφός του, σύμφωνα με τους κανόνες του, σε οποιονδήποτε ανίκανο ενήλικο που βρίσκεται στο εν λόγω έδαφος, χωρίς να δεσμεύεται από τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας της Σύμβασης και χωρίς τα λοιπά συμβαλλόμενα κράτη να υποχρεούνται να αναγνωρίζουν τις εν λόγω αποφάσεις, και, κατά περίπτωση, να αναλαμβάνουν ευθύνη για την εφαρμογή τους.

Στοιχείο στ) (υγεία)

- 40** Δεν εξαιρείται το σύνολο της εκπαίδευσης και της υγείας από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης, αλλά μόνο, εκ του συνόλου αυτού, τα δημόσια μέτρα γενικής φύσης, όπως αυτά που καθιστούν υποχρεωτικούς τους εμβολιασμούς. Η τοποθέτηση συγκεκριμένου ενηλίκου σε ορισμένο ίδρυμα υγειονομικής περίθαλψης ή η απόφαση υποβολής του σε χειρουργική επέμβαση, για παράδειγμα, είναι αποφάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης.
- 41** Η επιτροπή κατέληξε σε αυτή τη λύση, που είχε ήδη εγκριθεί από την ειδική επιτροπή, μετά από εκτενή συζήτηση σχετικά με τη σκοπιμότητα της εξαίρεσης των *ιατρικών ζητημάτων και των ζητημάτων υγείας* στο σύνολό τους από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης. Μάλιστα, συγκροτήθηκε ειδική ομάδα εργασίας με πρόεδρο τον κ. Nygh, αντιπρόσωπο της Αυστραλίας, με σκοπό την εξεύρεση λύσης που θα ήταν αποδεκτή από τις περισσότερες κατά το δυνατόν αντιπροσωπείες.

Τα επιχειρήματα όσων ήταν υπέρ της εξαίρεσης των ιατρικών ζητημάτων ήταν τα ακόλουθα. Εκδηλώθηκε ανησυχία από ορισμένους ότι, εάν τα ζητήματα αυτά περιλαμβάνονταν, θα ήταν υποχρεωμένοι να αναγνωρίζουν, ή ακόμη και να εφαρμόζουν, μεμονωμένες αποφάσεις ιατρικής φύσης που έρχονται σε αντίθεση με τις πεποιθήσεις τους, όπως μέτρα που διατάσσουν τη διακοπή εγκυμοσύνης ή τη στείρωση ανίκανων ενηλίκων. Άλλοι εξέφρασαν την ανησυχία ότι το ιατρικό σύστημα θα μπορούσε να παραλύσει εάν, πριν από τη συνταγογράφηση ορισμένης θεραπείας ή την πραγματοποίηση ορισμένης επέμβασης, οι ιατροί υποχρεούνταν, ακόμη και σε μη επείγουσες περιπτώσεις, να λαμβάνουν την απαραίτητη άδεια από τις αρμόδιες αρχές έτερου συμβαλλόμενου κράτους, προκειμένου να μη φέρουν ευθύνη. Από την άλλη πλευρά, οι πολέμιοι της εξαίρεσης υποστήριξαν ότι αν τα ιατρικά ζητήματα εξαιρούνταν από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης, η τελευταία θα αποτύγγανε να παρέχει προστασία στους ασθενείς και τους ηλικιωμένους και θα κατέληγε να προστατεύει μόνο την περιουσία των ενηλίκων.

Κατά τη διάρκεια των μακρών αυτών συζητήσεων, η επιτροπή εξέτασε εναλλακτικές λύσεις έναντι της εξαίρεσης, όπως η θέσπιση ειδικών κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας για τα ιατρικά ζητήματα, ο πιο ριζοσπαστικός εκ των οποίων θα προέβλεπε την υπαγωγή των ζητημάτων συναίνεσης και έγκρισης στον εν λόγω τομέα στις αρχές και το νομικό σύστημα του κράτους στο οποίο εργάζεται ο ιατρός.

- 42** Την τελευταία μέρα των διαβουλεύσεών της, η επιτροπή βρήκε επιτέλους λύση αποδεκτή από όλες τις αντιπροσωπείες²⁹. Απέρριψε όλες τις προτάσεις που επιδίωκαν είτε την ολική ή μερική εξαίρεση των ιατρικών ζητημάτων και των ζητημάτων υγείας είτε την υπαγωγή τους σε ειδικό καθεστώς διεθνούς δικαιοδοσίας. Θεώρησε ότι, αν και οι ιατρικές πράξεις καθαυτές, που εμπίπτουν στο πεδίο της ιατρικής επιστήμης και υπάγονται στην αρμοδιότητα των ιατρών που δεν αποτελούν αρχές κατά την έννοια της Σύμβασης, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης, χωρίς να είναι απαραίτητο να αναφέρεται τούτο ρητά στο κείμενο, τα νομικά θέματα που αφορούν την αντιπροσώπευση του ενηλίκου και που συνδέονται με τις εν λόγω ιατρικές πράξεις (άδειες ή καθορισμός του νομίμου ή του κατά περίπτωση αντιπροσώπου) περιλαμβάνονται στη Σύμβαση και πρέπει να υπάγονται στους γενικούς κανόνες της, χωρίς να αποτελούν αντικείμενο κανόνων

²⁹ Έγγραφο εργασίας αριθ. 114, που παρουσιάστηκε από είκοσι αντιπροσωπείες.

εξαίρεσης. Ως εκ τούτου, πέραν του άρθρου 4 παράγραφος 1 (στοιχείο στ), ουδεμία αναφορά γίνεται στη Σύμβαση σε ιατρικά ζητήματα ή σε ζητήματα υγείας. Οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που θα εφαρμόζονται συχνότερα στον ιατρικό τομέα (άρθρα 10 και 11), χωρίς να έχουν ως αποτέλεσμα την παράλυση του ιατρικού συστήματος, σημειώνονται στη συνέχεια. Επιπλέον, οι διατάξεις του άρθρου 20 σχετικά με τους κανόνες αναγκαστικού δικαίου και του άρθρου 22 που προβλέπει τη μη αναγνώριση μέτρου που έρχεται σε αντίθεση με τη δημόσια τάξη ή με κανόνα αναγκαστικού δικαίου του κράτους στο οποίο επιδιώκεται η αναγνώριση καλύπτουν τους προβληματισμούς των κρατών που ήθελαν αρχικά την εξαίρεση των ιατρικών ζητημάτων από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης.

Στοιχείο ζ) (μέτρα που συνδέονται με ποινικά αδικήματα)

- 43** Η Σύμβαση θα πρέπει να αντιμετωπίζει ζητήματα προστασίας ενηλίκων και όχι ζητήματα ποινικών κυρώσεων. Ωστόσο, είναι δύσκολο να τραβηχτεί σαφής διαχωριστική γραμμή. Η επιτροπή εγκατέλειψε την ιδέα διάκρισης μεταξύ των μέτρων κατασταλτικού χαρακτήρα και των μέτρων εκπαιδευτικού χαρακτήρα. Μια τέτοια διάκριση θα δημιουργούσε δύσκολα προβλήματα χαρακτηρισμού. Εξάλλου, στην περίπτωση πράξεων που τιμωρούνται σε ποινικό επίπεδο (π.χ. φόνος, βιασμός, επικίνδυνη σωματική βλάβη), θα ήταν ανεπιθύμητο το κράτος όπου έλαβε χώρα το αδίκημα να μπορεί να ασκεί την εξουσία του καταστολής, σύμφωνα με τους γενικούς του κανόνες, αλλά να μην μπορεί, αν το κρίνει σκοπιμότερο, να λαμβάνει μέτρα που αφορούν την τοποθέτηση σε εξειδικευμένο ίδρυμα ή να προβλέπει ορισμένο ιατρικό ή κοινωνικό αποτέλεσμα³⁰, επειδή δεν έχει διεθνή δικαιοδοσία στο πλαίσιο της Σύμβασης να λαμβάνει μέτρα προστασίας για τον ενήλικο. Η εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης των μέτρων που λαμβάνονται ως αποτέλεσμα ποινικών αδικημάτων που τελούνται από πρόσωπο που έχει ανάγκη από προστασία, εκφράζει την επιθυμία της επιτροπής να μη θέσει όριο στην αρμοδιότητα των συμβαλλόμενων κρατών να ανταποκρίνονται με τα μέτρα που κρίνουν απαραίτητα, είτε είναι τιμωρητικά είτε είναι εκπαιδευτικά, στις περιπτώσεις τέτοιων ποινικών αδικημάτων.

Από την έκφραση «μέτρα που λαμβάνονται σε σχέση με πρόσωπο ως αποτέλεσμα ποινικών αδικημάτων τελεσθέντων από το εν λόγω πρόσωπο» προκύπτει ότι εξαιρούνται μόνο τα μέτρα τα οποία είναι αποτέλεσμα αδικημάτων που τελέσθηκαν από το πρόσωπο που έχει ανάγκη από προστασία και τα οποία αφορούν το εν λόγω πρόσωπο, και όχι τα μέτρα που είναι αποτέλεσμα αδικημάτων που τελέσθηκαν από τρίτα μέρη και που ενδεχομένως δικαιολογούν ορισμένα μέτρα προστασίας ενηλίκων στους οποίους έχει εφαρμογή η Σύμβαση.

Στο στοιχείο ζ) γίνεται χρήση της λέξης «πρόσωπο» αντί για τη λέξη «ενήλικος», με σκοπό την εξασφάλιση συνέχειας με τη σύμβαση για την προστασία των παιδιών. Το στοιχείο ζ) θα εφαρμόζεται στις περιπτώσεις που το αδίκημα έχει διαπραχθεί από το πρόσωπο που έχει ανάγκη από προστασία όσο αυτό ήταν ακόμη ανήλικο, εάν το μέτρο ληφθεί αφού ο δράστης του αδικήματος συμπληρώσει την ηλικία των 18 ετών.

Προκειμένου να έχει εφαρμογή η εξαίρεση των μέτρων του στοιχείου ζ), αναγκαία και επαρκής προϋπόθεση είναι η πράξη που τελέσθηκε από το πρόσωπο που έχει ανάγκη από προστασία να είναι αξιόποινη σύμφωνα με το ποινικό δίκαιο όταν αυτή διαπράττεται από οποιοδήποτε πρόσωπο. Το κείμενο δεν απαιτεί, στη συγκεκριμένη περίπτωση, το πρόσωπο που τέλεσε την πράξη να υπόκειται νομικά σε ποινική δίωξη. Η κατάσταση άνοιας στην οποία τελεί μπορεί να προστατεύει το πρόσωπο από την ποινική δίωξη.

Στοιχείο η) (άσυλο και μετανάστευση)

- 44** Το εν λόγω στοιχείο του άρθρου 4 εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης τις «αποφάσεις για το δικαίωμα ασύλου και για ζητήματα μετανάστευσης», καθώς πρόκειται για αποφάσεις που απορρέουν από το κυριαρχικό δικαίωμα των κρατών. Εξαιρούνται μόνο οι αποφάσεις για τα εν λόγω ζητήματα, δηλαδή η χορήγηση ασύλου ή άδειας διαμονής.

³⁰ Όπως προβλέπεται σε πρόσφατα νομοθετήματα με σκοπό την πρόληψη της υποτροπής σε περιπτώσεις πράξεων παιδεραστίας.

Από την άλλη πλευρά, η προστασία και η αντιπροσώπευση ενηλίκων που αιτούνται άσυλο ή άδεια διαμονής εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης. Η πρόταση της αντιπροσωπείας των Ηνωμένων Πολιτειών (έγγραφο εργασίας αριθ. 12) για ρητή εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης των αποφάσεων που αφορούν την ιθαγένεια αποσύρθηκε ύστερα από την παρατήρηση ότι μια τέτοια εξαίρεση δεν ήταν απαραίτητη καθώς οι εν λόγω αποφάσεις δεν αποτελούν μέτρο προστασίας.

Στοιχείο θ) (δημόσια ασφάλεια)

- 45** Η εν λόγω εξαίρεση, που είναι καινούργια σε σχέση τόσο με τη σύμβαση του 1996 όσο και με το προσχέδιο σύμβασης της ειδικής επιτροπής, αφορά κυρίως τον περιορισμό ενηλίκων που αποτελούν κίνδυνο για τρίτα πρόσωπα εξαιτίας πνευματικών διαταραχών από τις οποίες πάσχουν.

Ορισμένες αντιπροσωπείες θα ήθελαν να είχαν εξαιρεθεί από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης όλα τα μέτρα αναγκαστικής τοποθέτησης για ψυχιατρικούς λόγους, προκειμένου να αποφεύγονται προβλήματα στο στάδιο της αναγνώρισης και της εκτέλεσης³¹. Ωστόσο, ήταν δύσκολο να συμβιβαστεί μια τέτοια εξαίρεση με την αναφορά σε τοποθέτηση του καταλόγου του άρθρου 3 στοιχείο ε), των μέτρων κατά την έννοια της Σύμβασης (βλ. ανωτέρω, σημείο 24). Για τον λόγο αυτό, οι εν λόγω αντιπροσωπείες τροποποίησαν τις προτάσεις τους υπέρ της εξαίρεσης μόνο των μέτρων αναγκαστικής τοποθέτησης σε σχέση με επικίνδυνους ενηλίκους³². Η ιδέα ήταν ότι η τοποθέτηση που θα εξαιρείτο ήταν το είδος τοποθέτησης που διατάσσεται για λόγους δημόσιας ασφάλειας, άσχετους δηλαδή με τον σκοπό της Σύμβασης, και όχι το είδος που προβλέπεται για την προστασία του ενηλίκου. Καθώς όμως ένας ενήλικος που πάσχει από ψυχιατρική διαταραχή μπορεί επίσης να είναι επικίνδυνος για τον εαυτό του και να χρήζει εγκλεισμού για λόγους προστασίας, κρίθηκε ορθότερο στο σημείο αυτό να μην γίνει αναφορά σε τοποθέτηση, παρά μόνο στη δημόσια ασφάλεια³³. Το κείμενο που εγκρίθηκε τελικά περιορίζει σημαντικά το πεδίο της εξαίρεσης. Εξαιρούνται μόνο τα «μέτρα που αφορούν αποκλειστικά τη δημόσια ασφάλεια»³⁴. Επομένως, ένα μέτρο αναγκαστικής τοποθέτησης που διατάσσεται για λόγους τόσο δημόσιας ασφάλειας όσο και προς το συμφέρον του ενηλίκου περιλαμβάνεται στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης.

Παράγραφος 2

- 46** Σκοπός της παραγράφου αυτής είναι ο περιορισμός των εξαιρέσεων στο μέτρο που είναι απόλυτα αναγκαίο, δηλαδή σε όσα ζητήματα εμπίπτουν απευθείας στους κανονισμούς που είναι εφαρμοστέοι στα ζητήματα που εξαιρούνται, αλλά όχι στα γενικά μέτρα προστασίας που πρέπει να λαμβάνονται, ακόμη και όταν αφορούν τα εν λόγω ζητήματα. Επομένως, η εξαίρεση της παραγράφου 1 στοιχείο α) σημαίνει ότι η αξίωση διατροφής του ενηλίκου δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης, αλλά είναι σαφές από την παράγραφο 2 ότι η Σύμβαση θα εφαρμοστεί ως προς τον καθορισμό του προσώπου που θα παρασταθεί στη διαδικασία για λογαριασμό του ενηλίκου. Ομοίως, το ζήτημα του κατά πόσο ένας ανίκανος ενήλικος πρέπει να λάβει έγκριση από τον νόμιμο αντιπρόσωπό του για τη σύναψη γάμου εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης βάσει της παραγράφου 1 στοιχείο β), αλλά ο καθορισμός του νόμιμου αντιπρόσωπου που καλείται, μεταξύ άλλων καθηκόντων, να εγκρίνει την τέλεση γάμου, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης. Αντίστοιχα, μολονότι η ιθαγένεια καθαυτή δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης, χωρίς να υφίσταται ανάγκη ρητής εξαίρεσής της³⁵, και, κατ' επέκταση, η Σύμβαση δεν εφαρμόζεται στο ζήτημα του κατά πόσο ο ανίκανος ενήλικος πρέπει να επικουρείται ή να αντιπροσωπεύεται κατά την υποβολή αίτησης για τη χορήγηση

³¹ Βλ. έγγραφα εργασίας αριθ. 4, 11 και 13 και την οριακή ψηφοφορία επί του εγγράφου εργασίας αριθ. 13 (πρακτικά αριθ. 2, σημείο 103) [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 234].

³² Έγγραφο εργασίας αριθ. 60.

³³ Έγγραφο εργασίας αριθ. 52 και η έγκρισή του, πρακτικά αριθ. 8, σημείο 58 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 278].

³⁴ Έγγραφο εργασίας αριθ. 86 και η έγκρισή του, πρακτικά αριθ. 15, σημείο 50 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 325].

³⁵ Βλ. ανωτέρω, σημείο 44 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 325].

ιθαγένειας, ο καθορισμός του προσώπου που εξουσιοδοτείται να επικουρεί η να αντιπροσωπεύει τον ενήλικο αποτελεί μέτρο που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης. Γενικά, το άρθρο 4 έχει ως αποτέλεσμα την εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης των ζητημάτων που, σύμφωνα με το ιδιωτικό διεθνές δίκαιο της οικείας αρχής, εμπίπτουν στην εξαιρεθείσα κατηγορία, όπως τα συστήματα ρύθμισης των περιουσιακών σχέσεων των συζύγων ή η κληρονομική διαδοχή. Αν όμως ανακύψει ζήτημα αντιπροσώπευσης στο πλαίσιο αυτό, για παράδειγμα σε σχέση με τη σύναψη σύμβασης γάμου ή κληρονομικής σύμβασης, θα έχει εφαρμογή η Σύμβαση.

Βάσει της διατύπωσής της, η παράγραφος 2 εξασφαλίζει την εφαρμογή της Σύμβασης, στα ζητήματα που εξαιρούνται, μόνο όσον αφορά «το δικαίωμα προσώπου να ενεργεί ως αντιπρόσωπος του ενήλικου». Οι εξουσίες του εν λόγω αντιπρόσωπου επίσης εμπίπτουν κατά κανόνα στο δίκαιο που διέπει το ζήτημα που εξαιρείται. Για παράδειγμα, αν το εφαρμοστέο στην κληρονομία που περιήλθε στον ενήλικο δίκαιο απαγορεύει στον αντιπρόσωπό του να αποδεχτεί απλά και καθαρά την κληρονομία³⁶, τότε είναι το δίκαιο αυτό που πρέπει να εφαρμοστεί στον εν λόγω περιορισμό των εξουσιών του αντιπρόσωπου και όχι αυτό που, σύμφωνα με τη Σύμβαση, ήταν εφαρμοστέο στον καθορισμό του αντιπρόσωπου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II – ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

- 47** Το κεφάλαιο αυτό είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού των δυο προσεγγίσεων που δίχασαν τις αντιπροσωπευτικές κατά τη διάρκεια των εργασιών της ειδικής επιτροπής.

Σύμφωνα με την πρώτη προσέγγιση, ήταν σκόπιμο για την προστασία του ενήλικου και προκειμένου να παρασχεθεί προσβάσιμο forum στα λίγα άτομα που προτίθενται να αναλάβουν τη φροντίδα του, να προβλεφθεί ένα σύστημα συντρέχουσας διεθνούς δικαιοδοσίας, που συμπληρώνεται από διατάξεις περί εκκρεμοδικίας, προκειμένου να αποφεύγονται οι συγκρούσεις δικαιοδοσίας που ενδέχεται να προκύψουν. Οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενήλικου θα έπρεπε επομένως να αντιμετωπίζονται ισότιμα με αυτές του κράτους της ιθαγένειάς του, ενισχυόμενες, κατά περίπτωση, με έναν συμπληρωματικό σύνδεσμο (την ύπαρξη περιουσίας, την προηγούμενη διαμονή του ενήλικου, τη διαμονή προσώπων που προτίθενται να αναλάβουν τη φροντίδα του), και ίσως και με τις αρχές του κράτους της προηγούμενης συνήθους διαμονής του ενήλικου, επίσης ενισχυόμενες με τα ίδια στοιχεία. Επιπλέον, κατά την προσέγγιση αυτή, για τη λήψη μέτρων προστασίας σε σχέση με περιουσιακά στοιχεία του ενήλικου, η διεθνής δικαιοδοσία θα έπρεπε να απονεμηθεί στις αρχές του κράτους στο οποίο βρίσκονται τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία.

Η δεύτερη προσέγγιση προέβλεπε τη διατήρηση ως βασικής αρχής, όπως και στη σύμβαση του 1996, της διεθνούς δικαιοδοσίας των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής του ενήλικου και την εξάρτηση από την έγκριση των εν λόγω αρχών της διεθνούς δικαιοδοσίας οποιασδήποτε άλλης αρχής, είτε η εν λόγω άλλη αρχή είναι του κράτους της προηγούμενης συνήθους διαμονής του ενήλικου, είτε είναι του κράτους της ιθαγένειας του ενήλικου, είτε είναι του τόπου όπου βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία, είτε είναι του κράτους της συνήθους διαμονής συγγενικών προσώπων. Προτάθηκε επίσης να δοθεί προτεραιότητα στη διεθνή δικαιοδοσία που καθορίζεται ρητά από τον ίδιο τον ενήλικο και, ελλείψει τέτοιου καθορισμού, στη διεθνή δικαιοδοσία του κράτους της συνήθους διαμονής ή τη διεθνή δικαιοδοσία που εγκρίνεται από τις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής.

- 48** Η ειδική επιτροπή μπόρεσε να ξεπεράσει τα εμπόδια αυτά και η γενική δομή του κειμένου στο οποίο κατέληξε διατηρήθηκε από τη διπλωματική επιτροπή. Η κύρια διεθνής δικαιοδοσία αποδίδεται στις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενήλικου (άρθρο 5), αλλά αναγνωρίζονται επίσης η συντρέχουσα, αν και επικουρική, διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους της ιθαγένειας του οποίου έχει ο ενήλικος (άρθρο 7)

³⁶ Βλ., για παράδειγμα, άρθρο 461 σε συνδυασμό με το άρθρο 495 του γαλλικού αστικού κώδικα.

και σειρά συμπληρωματικών δικαιοδοσιών, οι οποίες, ωστόσο, υπόκεινται στην έγκριση των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής (άρθρο 8). Δεκτές γίνονται επίσης η διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του ενηλίκου ως προς τη λήψη μέτρων προστασίας σε σχέση με τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία (άρθρο 9), και η διεθνής δικαιοδοσία του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο ενήλικος (άρθρα 10 και 11) ή περιουσιακά του στοιχεία (άρθρο 10) για τη λήψη επειγόντων μέτρων (άρθρο 10) ή μέτρων προσωρινού χαρακτήρα με περιορισμένη εδαφική ισχύ για την προστασία του προσώπου (άρθρο 11).

Άρθρο 5 (διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους συνήθους διαμονής του ενηλίκου)

Παράγραφος 1

- 49** Η παράγραφος αυτή επαναλαμβάνει κατά λέξη το άρθρο 5 παράγραφος 1 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών. Η κύρια διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του συμβαλλόμενου κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου δεν αποτέλεσε πηγή δυσκολιών και έγινε δεκτή ομόφωνα. Δεν δόθηκε ορισμός της συνήθους διαμονής, η οποία παρότι έχει σημαντικές έννομες συνέπειες, θα πρέπει να παραμείνει πραγματική έννοια. Το μειονέκτημα της πρόβλεψης ενός ποσοτικού ή ποιοτικού ορισμού της συνήθους διαμονής σε μια σύμβαση θα ήταν ότι θα δημιουργούσε αμφιβολίες σχετικά με την ερμηνεία της εν λόγω έκφρασης στα πολυάριθμα άλλα συμβατικά κείμενα στα οποία χρησιμοποιείται.

Παράγραφος 2

- 50** Πιστά στο γράμμα της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, η επιτροπή δέχτηκε και πάλι ομόφωνα, ότι σε περίπτωση αλλαγής της συνήθους διαμονής του ενηλίκου σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, η διεθνής δικαιοδοσία μεταβιβάζεται στις αρχές του κράτους της νέας συνήθους διαμονής. Το ζήτημα της παραμονής σε ισχύ μέτρων που λήφθηκαν στο πρώτο κράτος διέπεται από το άρθρο 12 (βλ. κατωτέρω).

Η αλλαγή συνήθους διαμονής συνεπάγεται τόσο την απώλεια της προηγούμενης συνήθους διαμονής όσο και την απόκτηση νέας. Ενδέχεται να παρεμβάλλεται ορισμένο χρονικό διάστημα μεταξύ των δυο αυτών στοιχείων, ωστόσο η απόκτηση της νέας συνήθους διαμονής μπορεί να είναι και στιγμιαία, υπό την απλή υποθετική παραδοχή ότι η μετακίνηση του ενηλίκου πραγματοποιήθηκε σε μακροχρόνια, αν όχι σε οριστική, βάση. Πρόκειται λοιπόν για πραγματικό ζήτημα, το οποίο υπόκειται στην εκτίμηση των αρχών που καλούνται να λάβουν απόφαση.

- 51** Η επιτροπή δεν συζήτησε εκ νέου ορισμένα ζητήματα σχετικά με την αλλαγή συνήθους διαμονής τα οποία συζητήθηκαν λεπτομερώς κατά τις διαπραγματεύσεις για τη σύμβαση για την προστασία των παιδιών. Αποδέχτηκε λοιπόν σιωπηρά τις λύσεις που είχαν γίνει δεκτές στις εν λόγω διαπραγματεύσεις. Επομένως, όταν η αλλαγή συνήθους διαμονής του ενηλίκου από ένα κράτος σε άλλο πραγματοποιείται σε χρόνο κατά τον οποίο οι αρχές του πρώτου κράτους έχουν επιληφθεί αίτησης για μέτρο προστασίας, η αρχή της *perpetuatio fori* θα πρέπει να απορρίπτεται, με την έννοια ότι η αλλαγή της συνήθους διαμονής στερεί αυτοδικαίως από τις αρχές του κράτους της προηγούμενης συνήθους διαμονής τη διεθνή δικαιοδοσία τους και τις υποχρεώνει να αρνηθούν την άσκησή της³⁷.
- 52** Το άρθρο 5 προϋποθέτει ότι ο ενήλικος έχει τη συνήθη διαμονή του σε συμβαλλόμενο κράτος. Σε περίπτωση αλλαγής της συνήθους διαμονής από συμβαλλόμενο σε μη συμβαλλόμενο κράτος, το άρθρο 5 παύει να είναι εφαρμοστέο από τη στιγμή της αλλαγής της συνήθους διαμονής και τίποτα δεν εμποδίζει τη διατήρηση διεθνούς δικαιοδοσίας, σύμφωνα με το εθνικό δικονομικό δίκαιο, από την αρχή του συμβαλλόμενου κράτους της

³⁷ Βλ. επεξηγηματική έκθεση για τη σύμβαση για την προστασία των παιδιών, σημείο 42.

πρώτης συνήθους διαμονής που έχει επιληφθεί της υπόθεσης. Ωστόσο, τα άλλα συμβαλλόμενα κράτη δεν δεσμεύονται από τη Σύμβαση να αναγνωρίσουν τα μέτρα που τυχόν ληφθούν από την εν λόγω αρχή³⁸.

Άρθρο 6 (ενήλικοι που είναι πρόσφυγες, εκτοπισθέντες ή δεν έχουν συνήθη διαμονή)

- 53** Το άρθρο αυτό επαναλαμβάνει επί λέξει το άρθρο 6 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών και, επομένως, χρήζει των ίδιων παρατηρήσεων.

Παράγραφος 1

- 54** Οι ενήλικοι της εν λόγω παραγράφου συχνά έχουν ανάγκη, πέραν των περιπτώσεων επείγοντος, από οργάνωση της προστασίας τους σε μακροπρόθεσμη βάση. Για παράδειγμα, μπορεί να οδηγηθούν να αιτηθούν άσυλο ή να πωλήσουν περιουσιακά στοιχεία τους στο κράτος στο οποίο βρίσκονται. Είναι επομένως απαραίτητη η οργάνωση της προστασίας τους και η διεθνής δικαιοδοσία που απονέμεται κατά κανόνα από τη Σύμβαση στις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής τους δεν ενδείκνυται στην εν λόγω περίπτωση, καθώς οι ενήλικες αυτοί έχουν διακόψει εξ ορισμού κάθε σύνδεσμο με το κράτος της προηγούμενης συνήθους διαμονής τους, ενώ η αβεβαιότητα της παραμονής τους στο κράτος στο οποίο έχουν βρει προσωρινά καταφύγιο δεν επιτρέπει να γίνει δεκτό ότι έχουν αποκτήσει συνήθη διαμονή εκεί. Η απλούστερη λύση ήταν επομένως, όπως και στην περίπτωση των παιδιών, η απονομή, στις περιπτώσεις αυτές, στο κράτος στο έδαφος του οποίου βρίσκονται οι εν λόγω ενήλικες, της γενικής διεθνούς δικαιοδοσίας που κανονικά απονέμεται στις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής τους.

Παράγραφος 2

- 55** Η παράγραφος αυτή επεκτείνει τη λύση της παραγράφου 1 «στους ενήλικους των οποίων η συνήθης διαμονή δεν μπορεί να προσδιορισθεί». Τα δικαστήρια του τόπου στον οποίο βρίσκεται ο ενήλικος έχουν εν προκειμένω διεθνή δικαιοδοσία κατ' ανάγκη. Η εν λόγω διεθνή δικαιοδοσία θα πρέπει να παύει όταν διαπιστωθεί ότι ο ενήλικος έχει συνήθη διαμονή σε ορισμένο τόπο. Αν η συνήθης αυτή διαμονή βρίσκεται στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους, οι αρχές του εν λόγω κράτους θα έχουν εξεχής διεθνή δικαιοδοσία. Αν βρίσκεται σε μη συμβαλλόμενο κράτος, οι αρχές του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο ενήλικος δεν θα έχουν πλέον παρά την περιορισμένη διεθνή δικαιοδοσία που τους απονέμουν τα άρθρα 10 και 11 (βλ. κατωτέρω, καθώς και σημείο 89).

Η κατάσταση στην οποία εφαρμόζεται το εν λόγω κείμενο θα πρέπει να διακρίνεται προσεκτικά από αυτή της αλλαγής συνήθους διαμονής που προβλέπεται στο άρθρο 5 παράγραφος 2. Σε περίπτωση αλλαγής της συνήθους διαμονής από ένα κράτος σε άλλο, οι αρχές του κράτους της προηγούμενης συνήθους διαμονής διατηρούν τη διεθνή δικαιοδοσία τους για όσο καιρό ο ενήλικος δεν έχει αποκτήσει συνήθη διαμονή στο κράτος στο οποίο έχει μετακινηθεί. Το άρθρο 6 παράγραφος 2 δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται για να παρέχεται αμέσως γενική αρμοδιότητα στις αρχές του δεύτερου αυτού κράτους, με το σκεπτικό ότι ο ενήλικος έχει απολέσει την προηγούμενη συνήθη διαμονή του χωρίς να έχει αποκτήσει ακόμη νέα. Η λανθασμένη αυτή ερμηνεία θα μπορούσε να αποβεί ιδιαίτερα επικίνδυνη σε περίπτωση που η μετακίνηση του ενήλικου έχει αποφασιστεί χωρίς τη συναίνεσή του. Θα στερούσε ουσιαστικά από τις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενήλικου πριν από τη μετακίνησή του κάθε δυνατότητα να επιβάλουν την επιστροφή του ενήλικου, λόγω της υπεροχής που αναγνωρίζει το άρθρο 7 παράγραφοι 2 και 3 στη διεθνή δικαιοδοσία και τα μέτρα που λαμβάνονται από τις αρχές του κράτους στο οποίο έχει μετακινηθεί ο ενήλικος. Είναι επομένως απαραίτητος ορισμένος χρόνος

³⁸ Η λύση που έγινε δεκτή για τη σύμβαση για την προστασία των παιδιών. Βλ. τις παραπομπές στην ως άνω έκθεση, υποσημείωση 30.

αναμονής πριν από την επίκληση του άρθρου 6 παράγραφος 2, προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η παγιωμένη προηγούμενη συνήθης διαμονή έχει εγκαταλειφθεί οριστικά.

Άρθρο 7 (συντρέχουσα επικουρική διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου)

- 56** Το άρθρο αυτό είναι το πρώτο και κύριο στοιχείο του συμβιβασμού που περιγράφεται ανωτέρω μεταξύ των υποστηρικτών της συντρέχουσας μη ιεραρχικής διεθνούς δικαιοδοσίας και των υποστηρικτών της διεθνούς δικαιοδοσίας που υπόκειται εξολοκλήρου στις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου³⁹. Η παράγραφος 1 θεσπίζει την αρχή της συντρέχουσας διεθνούς δικαιοδοσίας των αρχών του κράτους την ιθαγένεια του οποίου έχει ο ενήλικος και καθορίζει τους όρους της. Οι παράγραφοι 2 και 3 ορίζουν τον επικουρικό της χαρακτήρα.

Παράγραφος 1

- 57** Οι αρχές στις οποίες απονέμει διεθνή δικαιοδοσία η παράγραφος 1 είναι αυτές «ενός συμβαλλόμενου κράτους την ιθαγένεια του οποίου έχει ο ενήλικος». Η χρήση αόριστου άρθρου δείχνει ότι αν ο ενήλικος έχει περισσότερες της μίας ιθαγένειες, διεθνής δικαιοδοσία θα ανήκει παράλληλα στις αρχές κάθε κράτους του οποίου έχει την ιθαγένεια.

Η διεθνής δικαιοδοσία του κράτους ιθαγένειας (ή ενός κράτους ιθαγένειας) εγκαθιδρύεται χωρίς να υφίσταται ανάγκη συμπληρωματικού συνδετικού παράγοντα όπως η προηγούμενη διαμονή του ενηλίκου, η διαμονή συγγενών ή η ύπαρξη περιουσιακών στοιχείων και χωρίς να έχει προηγουμένως ζητηθεί έγκριση από τις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου. Πρόκειται σαφώς για περίπτωση συντρέχουσας διεθνούς δικαιοδοσίας.

Η διεθνής δικαιοδοσία αυτή είναι γενική, όπως αυτή των αρχών του κράτους συνήθους διαμονής, και μπορεί να καλύπτει μέτρα προστασίας του προσώπου ή της περιουσίας του ενηλίκου.

- 58** Η εν λόγω διεθνής δικαιοδοσία αποκλείεται, ωστόσο, «για ενήλικες που είναι πρόσφυγες ή που λόγω ταραχών που λαμβάνουν χώρα στο κράτος του οποίου έχουν την ιθαγένεια, έχουν μετακινηθεί σε άλλο κράτος». Οι αρχές του κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου δεν θα ήταν πράγματι σε θέση να παρέχουν την προστασία τους σε ενήλικο που έχει αναγκαστεί να εγκαταλείψει το κράτος αυτό επειδή έχει υποστεί δίωξη ή έχει απειληθεί με δίωξη (κατάσταση πρόσφυγα) ή λόγω ταραχών που επικρατούν στο εν λόγω κράτος. Σε περίπτωση πολλαπλής ιθαγένειας, το κείμενο πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι οι αρχές ενός κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου πέραν αυτού από το οποίο ο ενήλικος έχει αναγκαστεί να φύγει μπορούν να ασκούν τη διεθνή δικαιοδοσία που προβλέπει το άρθρο 7.
- 59** Αν και δεν αναφέρεται ρητά, το κείμενο βασίζεται στην υπόθεση ότι ο ενήλικος έχει τη συνήθη διαμονή του σε συμβαλλόμενο κράτος. Σε αντίθετη περίπτωση, τίποτα δεν εμποδίζει το συμβαλλόμενο κράτος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενήλικος να λαμβάνει μέτρα για την προστασία του ενηλίκου σύμφωνα με το εθνικό του δίκαιο. Ωστόσο, καθώς το άρθρο 7 απαιτεί οι αρχές του κράτους ιθαγένειας να ενημερώνουν αυτές του κράτους συνήθους διαμονής, το οποίο είναι αναγκαστικά συμβαλλόμενο κράτος⁴⁰, ή αυτές που παίρνουν τη θέση των αρχών του κράτους συνήθους διαμονής, δεν εξετάζει την περίπτωση που ο ενήλικος έχει τη συνήθη διαμονή του ή βρίσκεται (στην περίπτωση του άρθρου 6 παράγραφος 1) σε μη συμβαλλόμενο κράτος. Τα άλλα συμβαλλόμενα κράτη δεν θα δεσμεύονταν στην περίπτωση αυτή να αναγνωρίσουν μέτρα που λήφθηκαν από τις αρχές του κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου.

³⁹ Βλ. ανωτέρω, εισαγωγή στο κεφάλαιο II.

⁴⁰ Το άρθρο 7 παράγραφος 1 αναφέρεται στις αρχές που έχουν διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 5 ή το άρθρο 6 παράγραφος 2, οι οποίες είναι, ως εκ τούτου, οι αρχές συμβαλλόμενων κρατών.

- 60 Επιπρόσθετα στην απαίτηση για εκ των προτέρων ενημέρωση των αρχών που έχουν διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 5 ή το άρθρο 6 παράγραφος 2⁴¹, οι αρχές του κράτους ιθαγένειας μπορούν να διατηρήσουν τη διεθνή δικαιοδοσία τους μόνο «εφόσον κρίνουν ότι είναι σε θέση να εκτιμήσουν καλύτερα το συμφέρον του ενηλίκου». Κατά την εκτίμηση αυτή, θα μπορούσαν να λάβουν υπόψη την ύπαρξη άλλων συνδετικών παραγόντων, όπως αυτοί που αναφέρονται ανωτέρω στο σημείο 57. Η θετική αυτή προϋπόθεση για την άσκηση διεθνούς δικαιοδοσίας από τις αρχές του κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου είναι παράλληλα ένα ευέλικτο στοιχείο, που επιτρέπει στις αρχές αυτές να κηρύσσουν εαυτό αναρμόδιο εάν κρίνουν ότι οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής ή αυτές οποιουδήποτε άλλου κράτους από το οποίο οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής έχουν ζητήσει, σύμφωνα με το άρθρο 8 (βλ. κατωτέρω), να ασκήσουν «προστατευτική» διεθνή δικαιοδοσία είναι σε θέση να εκτιμήσουν καλύτερα το εν λόγω συμφέρον.

Παράγραφος 2

- 61 Η παράγραφος αυτή, όπως και η επόμενη, δείχνει τον επικουρικό χαρακτήρα της διεθνούς δικαιοδοσίας των αρχών του κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου.

Η άσκηση της εν λόγω διεθνούς δικαιοδοσίας μπορεί να εμποδιστεί στις ακόλουθες τρεις περιπτώσεις: όταν, σύμφωνα με το άρθρο 5, το άρθρο 6 παράγραφος 2 ή το άρθρο 8⁴², οι αρμόδιες αρχές έχουν λάβει όλα τα απαιτούμενα από την περίπτωση μέτρα, όταν έχουν αποφασίσει ότι δεν θα πρέπει να ληφθούν μέτρα ή, τέλος, όταν εκκρεμούν διαδικασίες ενώπιόν τους. Στην περίπτωση αυτή, οι εθνικές αρχές θα πρέπει να κηρύσσουν εαυτό αναρμόδιο και, αν επιλήφθηκαν πρώτες, θα πρέπει να κλείνουν την υπόθεση, εάν μάθουν ότι έχουν κινηθεί διαδικασίες ενώπιον κάποιας από τις αρχές που αναφέρθηκαν.

Όσον αφορά ιδίως την τελευταία αυτή περίπτωση, το κείμενο δεν αναφέρει ότι οι διαδικασίες ενώπιον αρχών που έχουν διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 5 ή το άρθρο 6 παράγραφος 2 θα πρέπει να «έχουν τον ίδιο σκοπό» με αυτές που κινήθηκαν ενώπιον των αρχών του κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου. Η εν λόγω διευκρίνιση θα επέτρεπε στις εθνικές αρχές που έχουν επιληφθεί αίτησης για τη λήψη μέτρου προστασίας σχετικά με την περιουσία του ενηλίκου να διατηρούν τη διεθνή δικαιοδοσία τους αν οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής επιλαμβάνονταν αίτησης σχετικά με το πρόσωπό του. Ωστόσο, η διευκρίνιση αυτή απορρίφθηκε διότι οι δυο πτυχές σχεδόν πάντα φαίνονταν να συνδέονται και η παροχή άδειας για την πώληση περιουσιακών στοιχείων, για παράδειγμα, θα μπορούσε να ζητηθεί προκειμένου να παρασχεθεί στον ενήλικο ένα ελάχιστο όριο πόρων, γεγονός που θα ήταν προς όφελός του προσώπου του εν λόγω ενηλίκου.

- 62 Η διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου παύει να ισχύει μόνο αν οι εν λόγω αρχές ενημερώθηκαν για κάποια από τις τρεις περιπτώσεις που αναφέρονται στο κείμενο από την αρμόδια σύμφωνα με το άρθρο 5, το άρθρο 6 παράγραφος 2 ή το άρθρο 8 αρχή, που έχει ασκήσει ή ασκεί τη διεθνή δικαιοδοσία της. Δεν θα αρκούσε να είχαν λάβει απλώς γνώση, ακόμη και βάσει των εγγράφων του φακέλου της υπόθεσης. Η υποχρέωση αυτή της αρχής του κράτους ιθαγένειας να ενημερώνει, αφού ειδοποιήσει σχετικά με την πρόθεσή της να ασκήσει τη διεθνή δικαιοδοσία της, είναι σημαντική, καθώς εξασφαλίζει ότι ο χρόνος κατά τον οποίο η αρχή που κανονικά είναι αρμόδια θα εκτιμήσει τις περιστάσεις που δικαιολογούν την άσκηση από την αρχή του κράτους ιθαγένειας της διεθνούς δικαιοδοσίας της είναι αυτός που η αρχή του κράτους ιθαγένειας ετοιμάζεται να παρέμβει. Η ύπαρξη αποφάσεων που λήφθηκαν προηγουμένως,

⁴¹ Προϋπόθεση που επιβάλλεται ήδη από το άρθρο 4 παράγραφος 1 της *σύμβασης της 5ης Οκτωβρίου 1961 για τη δικαιοδοσία των αρχών και το εφαρμοστέο δίκαιο σε θέματα προστασίας των ανηλίκων*, η οποία όμως σπάνια γινόταν σεβαστή, ελλείψει ύπαρξης μηχανισμού συνεργασίας.

⁴² Το γεγονός ότι το άρθρο 7 παράγραφος 2 δεν αναφέρει τις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 είναι αυτονόητο, καθώς οι εθνικές αρχές δεν έχουν διεθνή δικαιοδοσία στην περίπτωση που καλύπτεται από το άρθρο 6 παράγραφος 1 (πρόσφυγες ή εκτοπισθέντες). Στην οριακή περίπτωση που αναφέρεται ανωτέρω στο σημείο 58, προσώπου με διπλή ιθαγένεια που αναγκάζεται να φύγει από ένα από τα κράτη ιθαγένειάς του, η διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους στο οποίο αυτός βρίσκεται θα συνέχιζε να έχει προτεραιότητα.

για παράδειγμα, από τις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής και σχετικά με τις οποίες οι αρχές του κράτους ιθαγένειας φέρεται να μην έχουν ενημερωθεί επίσημα, δεν θα τις εμπόδιζε επομένως να ασκήσουν τη διεθνή δικαιοδοσία τους σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1, καθώς η κατάσταση ενδέχεται να έχει μεταβληθεί από τότε που εκδόθηκαν οι εν λόγω αποφάσεις.

- 63** Διά της απονομής στην αρμόδια αρχή της εξουσίας, σύμφωνα με το άρθρο 8⁴³, να εμποδίζει την άσκηση διεθνούς δικαιοδοσίας από τις αρχές του κράτους ιθαγένειας, η επιτροπή θέλησε να εξαλείψει τον κίνδυνο συντρέχουσας διεθνούς δικαιοδοσίας που θα ασκείτο ταυτόχρονα και κατά τρόπο αντιφατικό. Στις περιπτώσεις που η εν λόγω μεταβίβαση διεθνούς δικαιοδοσίας σύμφωνα με το άρθρο 8 περιορίζεται σε συγκεκριμένη πτυχή προστασίας (βλ. κατωτέρω σημείο 66), είναι εύλογο να υποτεθεί ότι η μεταβιβάζουσα αρχή θα πρέπει να απέχει από την παρεμπόδιση της διεθνούς δικαιοδοσίας της αρχής του κράτους ιθαγένειας όσον αφορά άλλες πτυχές προστασίας.

Σε κάθε περίπτωση, προκειμένου να μπορέσει η αρμόδια αρχή σύμφωνα με το άρθρο 8 να ενημερώσει την αρχή του κράτους ιθαγένειας να μην ασκήσει τη διεθνή δικαιοδοσία της, θα πρέπει η ίδια να έχει ενημερωθεί σχετικά με τις προθέσεις της τελευταίας. Το κείμενο δείχνει ότι θα μπορούσε να είχε λάβει τις εν λόγω πληροφορίες μόνο από την αρμόδια αρχή σύμφωνα με το άρθρο 5 ή το άρθρο 6 παράγραφος 2, η οποία θα είχε η ίδια ενημερωθεί από τις αρχές του κράτους ιθαγένειας σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1.

Παράγραφος 3

- 64** Η επικουρική φύση της διεθνούς δικαιοδοσίας των αρχών του κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου επηρεάζει τα μέτρα αυτές που έχουν λάβει, με την έννοια ότι τα εν λόγω μέτρα «παύουν να ισχύουν από τη στιγμή που οι αρμόδιες σύμφωνα με το άρθρο 5 ή το άρθρο 6 παράγραφος 2 ή το άρθρο 8 αρχές έλαβαν τα απαιτούμενα από την περίπτωση μέτρα ή αποφάσισαν ότι κανένα μέτρο δεν θα ληφθεί».

Ο παραλληλισμός με την παράγραφο 2 είναι σκόπιμος. Όπως μόλις εξηγήθηκε, οι δυο αυτές περιστάσεις εμποδίζουν την αρχή του κράτους ιθαγένειας να ασκήσει τη διεθνή δικαιοδοσία της (παράγραφος 2). Όταν ανακλύπτονται αφού η αρχή του κράτους ιθαγένειας έχει ασκήσει τη διεθνή δικαιοδοσία της και λάβει μέτρα προστασίας, έχουν ως αποτέλεσμα την παύση της ισχύος των εν λόγω μέτρων (παράγραφος 3). Δεν θα ήταν ανεκτό η σύμπτωση διεθνούς δικαιοδοσίας να είχε ως αποτέλεσμα τη λήψη μέτρων προστασίας κατά τρόπο άτακτο ή αντιφατικό. Για τον λόγο αυτόν, το κείμενο δίνει προτεραιότητα στις αποφάσεις που λαμβάνονται τελικά από τις αρχές που έχουν κανονικά διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 5 ή το άρθρο 6 παράγραφος 2 ή το άρθρο 8, του κράτους συνήθους διαμονής — είτε οι εν λόγω αποφάσεις είναι θετικές και ορίζουν μέτρο προστασίας είτε είναι αρνητικές, με την έννοια ότι ορίζουν ότι δεν υφίσταται ανάγκη λήψης μέτρου προστασίας.

Ο παραλληλισμός με την παράγραφο 2 συνεχίζεται στο μέτρο που οι αρμόδιες αρχές σύμφωνα με το άρθρο 5, το άρθρο 6 παράγραφος 2 ή το άρθρο 8 πρέπει να ενημερώνουν τις αρχές του κράτους ιθαγένειας για τα μέτρα που έχουν λάβει ή την απόφασή τους να μη λάβουν κανένα μέτρο. Ωστόσο, η διατύπωση του κειμένου δεν υποδηλώνει ότι, αν και υποχρεωτική, η εν λόγω πληροφόρηση είναι προϋπόθεση για την παύση της ισχύος των μέτρων που έλαβε η αρχή του κράτους ιθαγένειας.

Άρθρο 8 (μεταβίβαση διεθνούς δικαιοδοσίας στο κατάλληλο forum)

- 65** Το εν λόγω άρθρο, πηγή έμπνευσης του οποίου είναι η ίδια με αυτή των άρθρων 8 και 9 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, είναι το δεύτερο στοιχείο του συμβιβασμού που αναφέρθηκε ανωτέρω, μεταξύ των δύο προσεγγίσεων στο πρόβλημα της διεθνούς

⁴³ Με άλλα λόγια, σε αρχή προς την οποία η αρχή του κράτους της συνήθους διαμονής (ή του τόπου παρουσίας στην περίπτωση του άρθρου 6) έχει κατά κάποιον τρόπο μεταβιβάσει τη διεθνή δικαιοδοσία της, βλ. κατωτέρω, σημείο 65 και επ.

δικαιοδοσίας. Δίνει έμφαση στην προτεραιότητα των αρχών του συμβαλλόμενου κράτους της συνήθους διαμονής του ενήλικου, ενώ τους δίνει τη δυνατότητα, εφόσον απαιτείται προς το συμφέρον του ενήλικου, να εναποθέσουν την προστασία του στις αρχές άλλου συμβαλλόμενου κράτους.

Παράγραφος 1

- 66** Μπορεί οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενήλικου, στις οποίες απονέμεται κύρια διεθνής δικαιοδοσία (άρθρο 5) ή, ακόμη περισσότερο, οι αρχές του κράτους στο οποίο ο ενήλικος απλώς βρίσκεται, στην περίπτωση του άρθρου 6, να μην είναι σε θέση να εκτιμήσουν σε ορισμένη περίπτωση το συμφέρον του ενήλικου. Εάν, για παράδειγμα, ο ενήλικος ζούσε σε κράτος άλλο από εκείνο της ιθαγένειάς του, όπου τελούσε υπό την προστασία προσώπου που μόλις είχε αποβιώσει και ο μόνος συγγενής που ήταν σε θέση να του παρέχει προστασία στο μέλλον είχε τη συνήθη διαμονή του σε άλλο κράτος, οι αρχές του εν λόγω κράτους είναι αναμφίβολα στην πλέον κατάλληλη θέση για να εκτιμήσουν την καταλληλότητα του εν λόγω συγγενή και να θέσουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες πρόκειται να παρασχεθεί η προστασία.

Το άρθρο 8 παράγραφος 1, που συνδυάζει τις δυο διαδικασίες που προβλέπονται από το άρθρο 8 και το άρθρο 9 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, προβλέπει ότι οι αρχές του συμβαλλόμενου κράτους που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 5 (συνήθης διαμονή) ή το άρθρο 6 (παρουσία, για πρόσφυγες, εκτοπισθέντες ή πρόσωπα χωρίς διαπιστωμένη συνήθη διαμονή) μπορούν, είτε αυτεπάγγελα είτε κατόπιν αιτήματος των αρχών άλλου συμβαλλόμενου κράτους, να υποβάλουν αίτημα στις αρχές του συμβαλλόμενου κράτους που φαίνεται να είναι σε καλύτερη θέση να λάβει μέτρα προστασίας για τον ενήλικο⁴⁴.

Η δυνατότητα να ζητηθεί μεταβίβαση της διεθνούς δικαιοδοσίας ανήκει στις αρχές του συμβαλλόμενου κράτους της συνήθους διαμονής του ενήλικου ή, στις περιπτώσεις του άρθρου 6, στις αρχές του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο ενήλικος. Η διατύπωση αυτή αποκλείει τις αρχές του κράτους ιθαγένειας του ενήλικου. Οι τελευταίες μπορούν να ασκούν τη διεθνή δικαιοδοσία τους απευθείας «εφόσον κρίνουν ότι είναι σε θέση να εκτιμήσουν καλύτερα το συμφέρον του ενήλικου» (άρθρο 7), μπορούν όμως να απέχουν μόνο εάν δεν συντρέχει τέτοια περίπτωση.

Σκοπός του αιτήματος που απευθύνεται στις αρχές έτερου συμβαλλόμενου κράτους είναι η «λήψη μέτρων για την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του ενήλικου». Το κείμενο προσθέτει ότι το εν λόγω αίτημα μπορεί να αφορά «όλες ή ορισμένες από τις πτυχές αυτής της προστασίας». Εισάγεται επομένως ένα στοιχείο ευελιξίας στον μηχανισμό για τη μεταβίβαση της διεθνούς δικαιοδοσίας. Το αίτημα που απευθύνεται στο κράτος στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία μπορεί, για παράδειγμα, να περιορίζεται στην προστασία των περιουσιακών στοιχείων που βρίσκονται εκεί.

Παράγραφος 2

- 67** Στην εν λόγω παράγραφο παρατίθενται τα κράτη των οποίων αρχές μπορεί να επιληφθούν βάσει των προϋποθέσεων που προβλέπονται στην προηγούμενη παράγραφο, ήτοι κατόπιν αιτήματος των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής του ενήλικου.
- 68** Στο κείμενο αναφέρεται κατ' αρχάς «κράτος την ιθαγένεια του οποίου έχει ο ενήλικος». Στο σημείο αυτό δεν υφίσταται αλληλεπικάλυψη με την κύρια διεθνή δικαιοδοσία των αρχών του κράτους ιθαγένειας του ενήλικου που προβλέπεται στο άρθρο 7. Στην περίπτωση του άρθρου 7, η εν λόγω συντρέχουσα διεθνής δικαιοδοσία είναι επικουρική και παύει να ισχύει

⁴⁴ Ομάδα εργασίας της οποίας προέδρευε η κα Baur, αντιπρόσωπος της Γαλλίας, εκτόνησε υπόδειγμα εντύπου το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιείται από την αρχή που ζητά τη λήψη μέτρων και από την αρχή στην οποία απευθύνεται το αίτημα του άρθρου 8 (έγγραφο εργασίας αριθ. 91). Το εν λόγω υπόδειγμα, που εγκρίθηκε από την επιτροπή, δεν ενσωματώθηκε στη Σύμβαση, ωστόσο το Μόνιμο Γραφείο θα συστήσει στα συμβαλλόμενα κράτη τη χρήση του.

εάν οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου αποφασίσουν να ασκήσουν τη διεθνή δικαιοδοσία τους. Στην περίπτωση του άρθρου 8, οι αρχές του κράτους ιθαγένειας έχουν ελευθερία ως προς το πεδίο της διεθνούς δικαιοδοσίας, εντός των ορίων της διεθνούς δικαιοδοσίας που τους ζητήθηκε να αποδεχτούν, καθώς οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου έχουν αποσυρθεί υπέρ της διεθνούς δικαιοδοσίας των αρχών του κράτους ιθαγένειας. Σε περίπτωση πρόσφυγα ή ακουσίως εκτοπισθέντος ατόμου από κράτος του οποίου έχει την ιθαγένεια, πρέπει να θεωρείται, παρόλο που η επιτροπή δεν θέλησε να παράσχει διευκρίνιση ως προς αυτό⁴⁵, ότι οι αρχές του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο ενήλικος, οι οποίες είναι αρμόδιες δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφος 1, θα απέχουν, ελλείψει μεταβολής των συνθηκών, από οποιαδήποτε μεταβίβαση διεθνούς δικαιοδοσίας στις αρχές του κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου.

- 69 Στη συνέχεια, στο κείμενο γίνεται λόγος για «το κράτος της προηγούμενης συνήθους διαμονής του ενηλίκου». Με τους όρους αυτούς θα πρέπει να νοείται το κράτος της τελευταίας συνήθους διαμονής και όχι το κράτος οποιασδήποτε προηγούμενης συνήθους διαμονής⁴⁶. Οι αρχές του κράτους της τρέχουσας συνήθους διαμονής θα λαμβάνουν ιδίως υπόψη το κατά πόσον η εν λόγω τελευταία συνήθης διαμονή ήταν λιγότερο ή περισσότερο πρόσφατη και το κατά πόσον υπάρχουν πρόσωπα εκεί τα οποία γνώριζαν τον ενήλικο.
- 70 Τρίτον, στο κείμενο αναφέρεται «κράτος στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του ενηλίκου». Στο σημείο αυτό είναι απαραίτητο να διατυπωθεί παρατήρηση παρεμφερής με αυτήν που γίνεται ανωτέρω σε σχέση με το κράτος ιθαγένειας του ενηλίκου. Η διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία ορίζεται ως πρωταρχική στο άρθρο 9, ωστόσο οριοθετείται στο εν λόγω άρθρο, όπως θα δούμε, από τα μέτρα που έχουν λάβει οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου και περιορίζεται σε μέτρα που σχετίζονται με τα περιουσιακά στοιχεία, ενώ στην περίπτωση του άρθρου 8 η διεθνής δικαιοδοσία του κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία μεταβιβάζεται κατά ορισμένο τρόπο και δεν περιορίζεται σε μέτρα που αφορούν τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία.
- 71 Τέταρτον, το κείμενο κάνει λόγο για «το κράτος του οποίου οι αρχές επιλέχθηκαν εγγράφως από τον ενήλικο να λαμβάνουν μέτρα που στοχεύουν στην προστασία του». Η εν λόγω προσφυγή στην αυτονομία της βούλησης ανταποκρίνεται στην επιθυμία αναγνώρισης και προαγωγής της ανάγκης για αυτονομία του ανίκανου προσώπου. Εντούτοις, επειδή η ευάλωτη κατάσταση των εν λόγω προσώπων ως προς τις εξωγενείς επιρροές τις οποίες ενδέχεται να δέχονται θα πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη, αποφασίστηκε η οριοθέτηση της εν λόγω αυτονομίας, με τη θέση της υπό τον έλεγχο των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου⁴⁷.
- 72 Πέμπτον, στο στοιχείο ε) αναφέρεται «το κράτος της συνήθους διαμονής προσώπου του στενού περιβάλλοντος του ενηλίκου που προτίθεται να αναλάβει την προστασία του». Η διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του εν λόγω κράτους γίνεται καλύτερα αντιληπτή αν κανείς αναλογιστεί ότι είναι αυτού του κράτους η προστασία που θα ασκηθεί και είναι ίσως σε αυτό το κράτος που θα πρέπει να διαμείνει ο ενήλικος. Η εν λόγω διεθνής δικαιοδοσία επίσης τίθεται υπό την εποπτεία των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου, οι οποίες θα πραγματοποιούν μια εκ πρώτης όψεως εκτίμηση για το αν το εν λόγω πρόσωπο έχει αξιόπιστα διαπιστευτήρια—στοιχείο που θα καθοριστεί από τις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής—ώστε να αναλάβει την προστασία του ενηλίκου.

⁴⁵ Βλ. τη συζήτηση σε σχέση με το εν λόγω θέμα, πρακτικά αριθ. 4, σημεία 20 έως 36 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 244-245].

⁴⁶ Το άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο β) διαφέρει στο σημείο αυτό από το άρθρο 15 παράγραφος 2 στοιχείο β), το οποίο επιτρέπει στον ενήλικο να ορίζει το δικαίωμα «του κράτους προηγούμενης συνήθους διαμονής του ενηλίκου» για τη ρύθμιση της εντολής για την περίπτωση ανικανότητας· βλ. σημείο 102 κατωτέρω.

⁴⁷ Η επιτροπή απέρριψε πρόταση της αντιπροσωπείας των Ηνωμένων Πολιτειών υπέρ της δυνατότητας μεταβίβασης της διεθνούς δικαιοδοσίας στο κράτος του οποίου το δικαίωμα διέπει την εντολή για την περίπτωση ανικανότητας που προβλέπεται στο άρθρο 15. Βλ. έγγραφο εργασίας αριθ. 26 και τη σχετική συζήτηση, πρακτικά αριθ. 4, σημεία 58-65 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 246-247].

Η επιτροπή διατήρησε την έκφραση «πρόσωπο του στενού περιβάλλοντος του ενηλίκου» αντί της προφανώς πιο συγκεκριμένης έκφρασης «συγγενείς του ενηλίκου» προκειμένου να περιλαμβάνονται επίσης πρόσωπα, όπως φίλοι ή σύντροφος, που είναι αφοσιωμένα στον ενήλικο παρόλο που δεν έχουν συγγενικό δεσμό.

- 73** Τέλος, στο στοιχείο στ) αναφέρεται το κράτος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο ενήλικος, όσον αφορά την προστασία του προσώπου του. Η διεθνής δικαιοδοσία του τόπου στον οποίο βρίσκεται ο ενήλικος προβλέπεται ήδη καταρχήν στο άρθρο 6, στις περιπτώσεις που περιγράφονται σε αυτό, καθώς και στο άρθρο 10 σε επείγουσες περιπτώσεις και το άρθρο 11 όσον αφορά προσωρινά και περιορισμένα μέτρα. Στο άρθρο 8, οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής μπορεί να προχωρήσουν σε μεταβίβαση της διεθνούς δικαιοδοσίας στις αρχές του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος⁴⁸, προκειμένου να διασφαλιστεί η προστασία του προσώπου του, χωρίς κανέναν άλλο περιορισμό πέραν αυτών που περιλαμβάνονται στο αίτημα των εν λόγω αρχών. Η νέα αυτή περίπτωση μεταβίβασης εξετάστηκε αρχικά κατά τη συζήτηση για εφαρμογή αποκλειστικά στον ιατρικό τομέα. Η ανωτέρω αναφερόμενη απόφαση (σημείο 42) να μην προβλέπονται ειδικοί κανόνες για τον εν λόγω τομέα οδήγησε στην επέκταση της εν λόγω δυνατότητας μεταβίβασης στην προστασία του προσώπου του ενηλίκου εν γένει.

Παράγραφος 3

- 74** Οι μεταβιβάζουσες αρχές δεν έχουν την εξουσία να υποχρεώνουν τις αρχές στις οποίες απευθύνονται να αποδεχτούν τη διεθνή δικαιοδοσία την οποία τους ζητούν να ασκήσουν. Για την αποφυγή κενών στην προστασία, στην παράγραφο 3 προβλέπεται ότι εάν οι αρχές στις οποίες υποβάλλεται το αίτημα δεν αποδεχτούν τη διεθνή δικαιοδοσία, οι αρχές που έχουν διεθνή δικαιοδοσία κατ' εφαρμογή των άρθρων 5 ή 6 διατηρούν τη διεθνή δικαιοδοσία τους.

Στο κείμενο δεν προσδιορίζεται ο τρόπος μη αποδοχής της διεθνούς δικαιοδοσίας. Αυτός θα μπορούσε προφανώς να συνίσταται σε επίσημη άρνηση της διεθνούς δικαιοδοσίας, αλλά επίσης, κατά τα φαινόμενα, και σε παρατεταμένη παράλειψη απάντησης⁴⁹.

Άρθρο 9 (διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του ενηλίκου)

- 75** Η ανάγκη αναγνώρισης διεθνούς δικαιοδοσίας στις αρχές του κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του ενηλίκου για τη λήψη μέτρων προστασίας σχετικά με τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία εξηγείται από το γεγονός ότι, σε αντιδιαστολή με τα παιδιά, οι ενήλικες που έχουν ανάγκη προστασίας είναι γενικά κύριοι περιουσιακών στοιχείων. Στις περιπτώσεις που υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος από εκείνο της συνήθους διαμονής του ενηλίκου, η διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία θα επιτρέπει τη λήψη μέτρων προστασίας αφενός μεν προσαρμοσμένων στις απαιτήσεις της νομοθεσίας του εν λόγω κράτους, αφετέρου δε εύκολων στην εφαρμογή τους. Παραδείγματος χάριν, εάν το δικαιο του κράτους όπου βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία προβλέπει δικαστική άδεια για την πώληση περιουσιακών στοιχείων ή, αντιθέτως, για την αποδοχή της κληρονομίας εκ της οποίας εξαρτώνται, ή την τήρηση διατυπώσεων δημοσιότητας για τα ακίνητα, και στο δικαιο του κράτους της συνήθους διαμονής δεν υπάρχει αντίστοιχη πρόβλεψη, είναι σκοπιμότερο να τεθεί το ζήτημα απευθείας ενώπιον των αρχών του κράτους στο οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία.

⁴⁸ Σε αυτή τη συγκεκριμένη περίπτωση, η μεταβίβαση της διεθνούς δικαιοδοσίας μπορεί θεωρητικά να προέρχεται μόνο από τις αρχές που είναι αρμόδιες δυνάμει του άρθρου 5.

⁴⁹ Η χρήση του ως άνω αναφερόμενου εντύπου (υποσημείωση 44) θα πρέπει να καθιστά δυνατή την αποφυγή της αβεβαιότητας της σιωπηρής άρνησης.

- 76** Η διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία για τη λήψη μέτρων προστασίας σχετικά με τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία γίνεται δεκτή μόνο «στον βαθμό που τέτοια μέτρα δεν αντίκεινται στα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί από τις αρμόδιες, κατά τα άρθρα 5 έως 8, αρχές».

Ο ως άνω περιορισμός είναι αρκούντως σαφής και αποσκοπεί στην αποφυγή τυχόν ασυνέπειας μεταξύ των μέτρων προστασίας της περιουσίας που ενδέχεται να ληφθούν από τις τοπικές αρχές και των μέτρων που λαμβάνονται από τις αρχές που έχουν τη γενική διεθνή δικαιοδοσία για τη ρύθμιση της προστασίας. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι τα ληφθέντα μέτρα από τις αρχές που έχουν γενική διεθνή δικαιοδοσία μπορεί να έχουν ληφθεί πριν ή μετά τα ληφθέντα μέτρα από τις αρχές του κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία⁵⁰. Σε περίπτωση που έχουν ληφθεί μεταγενέστερα, τα μέτρα που λήφθηκαν από τις αρχές του κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία παύουν να ισχύουν στον βαθμό που είναι ασυμβίβαστα.

Άρθρο 10 (διεθνής δικαιοδοσία σε επείγουσα περίπτωση)

- 77** Η εν λόγω διάταξη επαναλαμβάνει αυτούσιο το κείμενο του άρθρου 11 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών και εγκρίθηκε χωρίς συζήτηση, πλην της προσθήκης της τέταρτης παραγράφου.

Παράγραφος 1

- 78** Η εν λόγω παράγραφος αναγνωρίζει στις αρχές κάθε συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο ενήλικος ή περιουσιακά του στοιχεία διεθνή δικαιοδοσία να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα προστασίας σε επείγουσες περιπτώσεις.

Επείγουσα περίπτωση συντρέχει όταν η επιδίωξη διορθωτικών μέτρων αποκλειστικά μέσω των συνήθων διαύλων των άρθρων 5 έως 9 ενδέχεται να προκαλέσει ανεπανόρθωτη ζημία στον ενήλικο ή την περιουσία του. Ως εκ τούτου, η επείγουσα περίπτωση δικαιολογεί απόκλιση από τον συνήθη κανόνα και, συνεπώς, θα πρέπει να ερμηνεύεται μάλλον στενά. Σε ιατρικά ζητήματα ιδίως, το άρθρο 10 δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ως δικαιολογητικός λόγος γενικού χαρακτήρα για διεθνή δικαιοδοσία των αρχών του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί η τεχνητή διακοπή της εγκυμοσύνης μιας νεαρής, ανίκανης γυναίκας. Παρότι η εν λόγω επέμβαση πρέπει κατ' ανάγκη να πραγματοποιηθεί εντός συγκεκριμένου χρονικού ορίου, δεν συνιστά κατά κανόνα επείγουσα περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 10. Ως προς το σημείο αυτό, ορισμένες αντιπροσωπείες θα προτιμούσαν τη διεθνή δικαιοδοσία του τόπου στον οποίο βρίσκεται ο ενήλικος, ωστόσο η απόρριψη των σχετικών προτάσεων⁵¹ δεν μπορεί να αποτελέσει δικαιολογητικό λόγο κατάχρησης της διεθνούς δικαιοδοσίας σε επείγουσα περίπτωση.

Η διεθνής δικαιοδοσία του άρθρου 10 είναι συντρέχουσα με αυτή των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου. Ο δε δικαιολογητικός της λόγος συνίσταται ακριβώς στη συνδρομή επείγουσας περίπτωσης. Εάν δεν είχε προβλεφθεί η εν λόγω διεθνής δικαιοδοσία, οι καθυστερήσεις που θα συνεπαγόταν η υποχρέωση υποβολής αιτήματος ενώπιον των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου θα έβηταν ενδεχομένως σε κίνδυνο την προστασία ή τα συμφέροντα του ενηλίκου. Η ως άνω συντρέχουσα διεθνής δικαιοδοσία θα ασκείται, για παράδειγμα, στην περίπτωση που είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί η αντιπροσώπευση ενηλίκου ο οποίος δεν βρίσκεται στον τόπο της συνήθους διαμονής του και ο οποίος πρέπει να υποβληθεί σε επείγουσα

⁵⁰ Η εν λόγω λύση απορρέει από την έγκριση πρότασης που υπέβαλαν οι Ηνωμένες Πολιτείες υπέρ της διαγραφής του επιρρήματος «ήδη» (μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί) από το κείμενο του προσχεδίου της ειδικής επιτροπής (βλ. έγγραφο εργασίας αριθ. 101 και πρακτικά αριθ. 15, σημεία 76-77) [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 326].

⁵¹ Βλ. πρόταση τριών σκανδιναβικών χωρών (έγγραφο εργασίας αριθ. 19, και πρακτικά συζήτησης αριθ. 4, σημεία 66-100) [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 247-249].

χειρουργική επέμβαση ή σε περίπτωση που πρέπει να πωληθούν άμεσα αναλώσιμα αγαθά του ενηλίκου.

- 79** Τα κράτη των οποίων οι αρχές μπορεί να επιληφθούν ή στις οποίες μπορεί να υποβληθεί αίτημα λόγω επείγοντος είναι τα κράτη στο έδαφος των οποίων βρίσκεται ο ενήλικος ή περιουσιακά του στοιχεία. Όσον αφορά τις αρχές του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος, τούτο επεκτείνεται εξ ορισμού στους ενηλίκους πλην των προσφύγων ή εκτοπισθέντων ενηλίκων κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 1, ή στους ενηλίκους που δεν έχουν τόπο συνήθους διαμονής κατά την έννοια του άρθρου 6 παράγραφος 2. Πράγματι, για τους εν λόγω ενηλίκους, εφόσον δεν προσδιορίζεται ή δεν είναι προσβάσιμο το κράτος της συνήθους διαμονής, γενική διεθνή δικαιοδοσία έχουν οι αρχές του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος. Στην περίπτωση αυτή, αντιθέτως, το πεδίο εφαρμογής της διεθνούς δικαιοδοσίας που θεμελιώνεται στην παρουσία είναι περιορισμένο στις επείγουσες περιπτώσεις.

Η διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του ενηλίκου δεν περιορίζεται, στις επείγουσες περιπτώσεις, στην προστασία της εν λόγω περιουσίας. Στην πραγματικότητα, θα μπορούσε εύλογα να θεωρηθεί ότι ο επείγων χαρακτήρας επιτάσσει την πώληση περιουσιακών στοιχείων του ενηλίκου σε μια χώρα προκειμένου ο ενήλικος να εξασφαλίσει στη χώρα στην οποία βρίσκεται τους άμεσα αναγκαίους πόρους (βλ. σημείο 61 ανωτέρω).

Παράγραφος 2

- 80** Η διεθνής δικαιοδοσία που θεμελιώνεται σε επείγουσα περίπτωση, καίτοι συντρέχουσα με τη διεθνή δικαιοδοσία των κανονικά αρμόδιων αρχών δυνάμει της Σύμβασης, πρέπει να συνεχίσει να υποτάσσεται σε αυτήν. Για τον λόγο αυτό, το άρθρο 10 παράγραφος 2 ορίζει, αν και μόνο για την περίπτωση κατά την οποία ο ενήλικος έχει τη συνήθη διαμονή του σε συμβαλλόμενο κράτος, ότι τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 μέτρα «παύουν να ισχύουν από τη στιγμή που οι αρμόδιες σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 9 αρχές έλαβαν τα απαιτούμενα από την περίπτωση μέτρα» (πρβλ. άρθρο 7 παράγραφος 2). Τη στιγμή αυτή, η περίπτωση τελεί υπό τον έλεγχο των κανονικά αρμόδιων αρχών και δεν συντρέχει πλέον κανένας λόγος να διατηρηθούν η διεθνής δικαιοδοσία των αρχών του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος ή τα μέτρα που λήφθηκαν υπό συνθήκες επείγοντος και τα οποία, μέχρι τη στιγμή αυτή, έπρεπε να αναγνωρίζονται σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη (πρβλ. άρθρο 22).

Παράγραφος 3

- 81** Η παράγραφος αυτή ρυθμίζει το ζήτημα της παραμονής σε ισχύ των μέτρων που λήφθηκαν από δικαστική αρχή στο πλαίσιο της διεθνούς δικαιοδοσίας σε επείγουσα περίπτωση, αλλά επί την παραδοχή ότι ο ενήλικος δεν έχει τη συνήθη διαμονή του σε συμβαλλόμενο κράτος. Στην περίπτωση κατά την οποία οι αρχές του μη συμβαλλόμενου κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου ή, κατά περίπτωση, άλλου κράτους του οποίου η διεθνής δικαιοδοσία μπορεί να αναγνωρισθεί έχουν λάβει τα απαιτούμενα από την περίπτωση μέτρα, δεν συντρέχει λόγος να διατηρηθούν σε ισχύ τα μέτρα που λήφθηκαν από τη δικαστική αρχή στο πλαίσιο της διεθνούς δικαιοδοσίας σε επείγουσα περίπτωση.

Το συμπέρασμα αυτό στηρίζεται στον ίδιο λόγο που ισχύει και για την περίπτωση της παραγράφου 2. Η δυσκολία εν προκειμένω έγκειται στο γεγονός ότι η κανονικά αρμόδια αρχή είναι αρχή μη συμβαλλόμενου κράτους, στην οποία η Σύμβαση δεν δύναται εξ ορισμού να απονεμίσει διεθνή δικαιοδοσία και της οποίας οι αποφάσεις δεν αναγνωρίζονται κατ' ανάγκη στα συμβαλλόμενα κράτη. Η αναγνώριση στα συμβαλλόμενα κράτη των μέτρων που λήφθηκαν από μη συμβαλλόμενο κράτος μπορεί να εξαρτάται μόνο από το εθνικό δίκαιο των εκάστοτε οικείων συμβαλλόμενων κρατών, γεγονός που συνεπάγεται ότι η παύση ισχύος των μέτρων που λήφθηκαν από δικαστική αρχή στο πλαίσιο της διεθνούς δικαιοδοσίας σε επείγουσα περίπτωση δεν θα λαμβάνει χώρα κατά τρόπο ομοιόμορφο και ταυτόχρονο στα επιμέρους συμβαλλόμενα κράτη. Αντιθέτως, θα συντελείται μεμονωμένα σε καθένα εξ αυτών των κρατών «από τη στιγμή που [τα εκάστοτε μέτρα] αναγνωρισθούν

στο εν λόγω συμβαλλόμενο κράτος», ήτοι από τη στιγμή που οι αποφάσεις που λήφθηκαν από μη συμβαλλόμενο κράτος αναγνωρισθούν σε καθένα από τα συμβαλλόμενα κράτη (και όχι μόνο στο κράτος του οποίου η αρχή έλαβε το επείγον μέτρο).

Το άρθρο 10 παράγραφος 3 μπορεί να φαίνεται ότι δηλώνει το αυτονόητο. Ωστόσο, το θετικό του στοιχείο είναι τουλάχιστον ότι επισημαίνει πως η λήψη επειγόντων μέτρων σε συμβαλλόμενο κράτος δεν αποτελεί εμπόδιο για την αναγνώριση στα άλλα συμβαλλόμενα κράτη μέτρων που λήφθηκαν σε μη συμβαλλόμενο κράτος.

Παράγραφος 4

- 82** Η παράγραφος αυτή προβλέπει υποχρέωση των αρμόδιων κατά την παράγραφο 1 αρχών να ενημερώνουν τις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου για τα ληφθέντα μέτρα. Η εν λόγω διάταξη εκφράζει εκ νέου την υπεροχή του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου και μπορεί να συγκριθεί με την υποχρέωση ενημέρωσης που επιβάλλει στις αρχές του κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου το άρθρο 7 παράγραφος 1. Ωστόσο, στην προκειμένη περίπτωση, η υποχρέωση ενημέρωσης είναι πολύ πιο περιορισμένη. Προβλέπεται μόνο «εάν είναι δυνατόν» και μόνο μετά τη λήψη των μέτρων. Δεδομένου ότι, εξ ορισμού, πρόκειται για επείγοντα μέτρα, τυχόν υποχρέωση εκ των προτέρων ενημέρωσης κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 7 παράγραφος 1 δεν θα γινόταν εύκολα αντιληπτή. Συνεπώς, η ενημέρωση των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής δεν συνιστά προϋπόθεση της διεθνούς δικαιοδοσίας του άρθρου 10, η δε μη ενημέρωση δεν δύναται, κατ' επέκταση, να αποτελεί λόγο μη αναγνώρισης των επειγόντων μέτρων.

Μία ακόμη διαφορά σε σχέση με το άρθρο 7 παράγραφος 1 είναι ότι οι αρχές που έχουν λάβει τα επείγοντα μέτρα υποχρεούνται να ενημερώσουν μόνο τις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου για τα εν λόγω μέτρα και όχι τις αρχές που τυχόν είχαν διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με το άρθρο 6. Ο εν λόγω περιορισμός είναι εύλογος. Αν η αρχή που έχει λάβει τα επείγοντα μέτρα είναι αυτή του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος, ενδέχεται να συμπίπτει με την αρχή που καθορίζεται στο άρθρο 6. Αν η αρχή που έχει λάβει επείγοντα μέτρα προστασίας της περιουσίας είναι αυτή του κράτους στο οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία, δεν συντρέχει λόγος να της επιβληθεί υποχρέωση ενημέρωσης των αρχών του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος, υποχρέωση η οποία δεν της επιβάλλεται άλλωστε από το άρθρο 9 όταν αποφαινεται σε μη επείγουσες περιπτώσεις⁵². Στην πραγματικότητα, το άρθρο 9 δεν επιβάλλει υποχρέωση ενημέρωσης ούτε του κράτους της συνήθους διαμονής και, υπό το πρίσμα αυτό, η υποχρέωση ενημέρωσης σε επείγουσα περίπτωση είναι επαχθέστερη από ό,τι υπό κανονικές συνθήκες.

Άρθρο 11 (μέτρα προστασίας του προσώπου προσωρινού χαρακτήρα και περιορισμένης εδαφικής ισχύος)

Παράγραφος 1

- 83** Ανεξάρτητα από τις επείγουσες περιπτώσεις, το άρθρο 11 επίσης απονέμει στις αρχές κάθε συμβαλλόμενου κράτους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο ενήλικος την κατ' εξαίρεση συντρέχουσα διεθνή δικαιοδοσία να λάβουν μέτρα προστασίας του προσώπου του ενηλίκου προσωρινού χαρακτήρα και περιορισμένης εδαφικής ισχύος στο κράτος αυτό.

Το σημείο αυτό, που αντλεί έμπνευση από το άρθρο 12 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, έλκει την καταγωγή του από την εκτενή συζήτηση της διπλωματικής επιτροπής σχετικά με τα ιατρικά ζητήματα [βλ. σημεία 41 και επ. ανωτέρω σχετικά με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο στ)]. Οι αντιπροσωπείες των Ηνωμένων Πολιτειών της

⁵² Υποχρέωση ενημέρωσης των αρχών του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος στις περιπτώσεις που προβλέπει το άρθρο 6 θα αναμενόταν εύλογα μόνο εφόσον οι αρχές του κράτους στο οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία είχαν κληθεί κατ' εξαίρεση να λάβουν επείγον μέτρο προστασίας του προσώπου του ενηλίκου. Η επιτροπή δεν θέλησε να επιβαρύνει επιπλέον το έργο των εν λόγω αρχών.

Αμερικής, της Φινλανδίας και της Ελβετίας⁵³ πρότειναν την απλή μεταφορά των διατάξεων του άρθρου 12 στην περίπτωση των ενηλίκων, θεωρώντας ότι με τον τρόπο αυτό θα καθίστατο δυνατή η επίλυση, μεταξύ άλλων, ιατρικών ζητημάτων. Η εν λόγω πρόταση απορρίφθηκε⁵⁴, μεταξύ άλλων, επειδή η έννοια της περιορισμένης εδαφικής ισχύος δεν είχε κανένα νόημα σε ιατρικά ζητήματα. Η πρόταση επανεξετάστηκε σε μεταγενέστερο χρόνο και εγκρίθηκε από την επιτροπή σε δεύτερη ανάγνωση, με τη διατύπωσή της να περιορίζεται στα μέτρα σχετικά με την ιατρική περίθαλψη, χωρίς καμία μνεία πλέον στην περιορισμένη εδαφική ισχύ⁵⁵. Εντούτοις, στο τελικό στάδιο των διαπραγματεύσεων και σε πνεύμα συμβιβασμού, εγκρίθηκε χωρίς συζήτηση το οριστικό κείμενο⁵⁶, το οποίο δεν περιλάμβανε καμία περαιτέρω αναφορά στην ιατρική περίθαλψη και επανέφερε την έννοια της περιορισμένης εδαφικής ισχύος.

- 84** Η ως άνω διεθνής δικαιοδοσία παρέχεται στις αρχές του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Τα μέτρα που μπορούν να ληφθούν αφορούν μόνο το πρόσωπο του ενήλικου, σε αντίθεση με το άρθρο 12 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, που προβλέπει επίσης την προστασία της παρουσίας του παιδιού. Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω συζητήσεων, μπορεί να συναχθεί εύλογα το συμπέρασμα ότι τα εν λόγω μέτρα ενδέχεται να εξυπηρετούν ιατρικούς σκοπούς. Ωστόσο, τα μέτρα αυτά μπορούν να είναι μόνο προσωρινού χαρακτήρα και με εδαφική ισχύ που περιορίζεται στο εν λόγω κράτος. Για παράδειγμα, το κράτος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται προσωρινά ένας νεαρός, ανίκανος ενήλικος μπορεί να αποφασίσει, με γνώμονα την προστασία του, να τον απομονώσει από ορισμένα πρόσωπα του άμεσου περιβάλλοντός του κατά τη διάρκεια της διαμονής του στο εν λόγω κράτος ή να προβεί στη λήψη μέτρου τοποθέτησής του σε ίδρυμα ή προσωρινής νοσηλείας του, ακόμη και σε μη επείγουσα περίπτωση. Ωστόσο, η εν λόγω διάταξη δεν παρέχει στο κράτος στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος τη διεθνή δικαιοδοσία να λαμβάνει σοβαρά, οριστικού χαρακτήρα ιατρικά μέτρα, όπως π.χ. η διακοπή εγκυμοσύνης, η στείρωση ή χειρουργική επέμβαση που συνεπάγεται την αφαίρεση οργάνου ή τον ακρωτηριασμό μέλους.

Η διεθνής δικαιοδοσία που απορρέει από το εν λόγω άρθρο εξακολουθεί να είναι περιορισμένη στον βαθμό που τα μέτρα που λαμβάνονται επί τη βάση αυτή από τις αρχές του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος δεν πρέπει να αντίκεινται στα μέτρα που έχουν ληφθεί από τις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του. Συνεπώς, δεν συντρέχει λόγος ανησυχίας ότι οι αρμόδιες κατά το άρθρο 11 αρχές ενδέχεται να οργανώσουν κάποια μορφή διακριτής προστασίας του ενήλικου στο έδαφος του κράτους τους, καθόσον οφείλουν να συμμορφώνονται με όλα τα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί από τις κανονικά αρμόδιες αρχές. Ο περιορισμός αυτός διαφοροποιεί το άρθρο 11 από το άρθρο 10. Μόνο σε επείγουσες περιπτώσεις μπορεί η διεθνής δικαιοδοσία του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος να άρει τα μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί από τις κανονικά αρμόδιες αρχές.

Επιπλέον, η διεθνής δικαιοδοσία που απορρέει από το άρθρο 11 εξαρτάται, όπως και αυτή που παρέχεται στις αρχές του κράτους ιθαγένειας του ενήλικου βάσει του άρθρου 7, από την εκ των προτέρων ενημέρωση των αρχών του κράτους της συνήθους διαμονής.

Παράγραφος 2

- 85** Με όρους που προσιδιάζουν κατά πολύ αλλά διαφέρουν από αυτούς της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 10, και αναφορικά με την ίδια περίπτωση ενήλικου που έχει τη συνήθη διαμονή του σε συμβαλλόμενο κράτος, η παράγραφος αυτή προβλέπει ότι τα σχετικά ληφθέντα προσωρινά μέτρα παύουν να ισχύουν από τη στιγμή που οι αρμόδιες κατά τα άρθρα 5 έως 8 αρχές⁵⁷ «αποφάνθηκαν για τα μέτρα προστασίας που θα ήταν

⁵³ Έγγραφο εργασίας αριθ. 15.

⁵⁴ 8 ψήφοι υπέρ, 6 κατά και 7 αποχές, πρακτικά αριθ. 4, σημείο 103 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 249].

⁵⁵ Βλ. έγγραφο εργασίας αριθ. 82, πρακτικά συζήτησης αριθ. 13, σημεία 1-18 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 310-311], και το κείμενο που υποβλήθηκε μετά το πέρας της εν λόγω συζήτησης από τη συντακτική επιτροπή, έγγραφο εργασίας αριθ. 88, άρθρο 10α, και περαιτέρω συζήτηση, πρακτικά αριθ. 15, σημεία 78-100 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 326-328].

⁵⁶ Έγγραφο εργασίας αριθ. 114.

⁵⁷ Η μνεία στο άρθρο 6 είναι περιττή εν προκειμένω, δεδομένου ότι το άρθρο 6, όπως το άρθρο 11, παρέχει

δυνατό να απαιτεί η περίπτωση». Το τελευταίο αυτό τμήμα της περιόδου διαφέρει από τη διατύπωση του άρθρου 10. Μετά την εξέταση της εκάστοτε περίπτωσης, οι κανονικά αρμόδιες αρχές ενδέχεται να κρίνουν ότι δεν απαιτείται η λήψη μέτρων. Στην περίπτωση αυτή, δεν συντρέχει λόγος να συνεχίσουν να ισχύουν τα ληφθέντα κατ' εφαρμογή του άρθρου 11 προσωρινά μέτρα.

Το άρθρο 11 δεν επανέλαβε το άρθρο 12 παράγραφος 3 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών. Και τούτο διότι είναι αυτονόητο ότι, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο ενήλικος έχει τη συνήθη διαμονή του σε μη συμβαλλόμενο κράτος, η αναγνώριση (που δεν διέπεται από τη Σύμβαση), εκ μέρους του συμβαλλόμενου κράτους που έλαβε μέτρα βάσει του άρθρου 11, των μέτρων που λήφθηκαν από το κράτος της συνήθους διαμονής αποστερεί τα μέτρα που λήφθηκαν βάσει του άρθρου 11 από την ισχύ τους στο οικείο συμβαλλόμενο κράτος.

Άρθρο 12 (διατήρηση σε ισχύ των μέτρων σε περίπτωση μεταβολής των συνθηκών)

- 86** Το εν λόγω άρθρο, που είναι πανομοιότυπο με το άρθρο 14 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, διασφαλίζει τη διατήρηση σε ισχύ των μέτρων που λήφθηκαν από την αρμόδια αρχή, ακόμα και σε περίπτωση εξάλειψης των βάσεων της διεθνούς δικαιοδοσίας της εν λόγω αρχής σε μεταγενέστερο χρόνο λόγω μεταβολής των συνθηκών, για όσο διάστημα οι αρμόδιες αρχές δεν τροποποιούν, δεν αντικαθιστούν ή δεν αίρουν τα μέτρα αυτά μετά την εν λόγω μεταβολή.

Αυτή η διατήρηση σε ισχύ είναι απαραίτητη προκειμένου να εξασφαλίζεται μια σχετική συνέχεια στην προστασία του ενήλικου. Εάν, για παράδειγμα, έχει διοριστεί δικαστικός συμπαραστάτης σε στερητική δικαστική συμπαράσταση από τις αρχές του κράτους της πρώτης συνήθους διαμονής του ενήλικου, ο εν λόγω δικαστικός συμπαραστάτης πρέπει να μπορεί να συνεχίσει να ασκεί τα καθήκοντά του σε περίπτωση μεταφοράς της συνήθους διαμονής του ενήλικου σε άλλο κράτος. Ασφαλώς, σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2, διεθνή δικαιοδοσία εφεξής για τη λήψη μέτρων προστασίας του ενήλικου, και ενδεχομένως για την ανάκληση των ήδη ληφθέντων μέτρων (βλ. σημείο 20 ανωτέρω), έχουν οι αρχές του νέου αυτού κράτους. Ωστόσο, για όσο χρόνο οι τελευταίες δεν έχουν ενεργήσει, τα μέτρα που λήφθηκαν πριν από τη μεταφορά της διαμονής θα πρέπει να παραμένουν σε ισχύ προκειμένου να εξασφαλίζεται η συνέχεια της προστασίας.

Η αρχή της αυτοδίκαιης αναγνώρισης των μέτρων που λαμβάνονται από τις αρχές ενός συμβαλλόμενου κράτους σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη, όπως αυτή διατυπώνεται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 (βλ. σημείο 116 κατωτέρω), δεν θα επαρκούσε για την επίτευξη του σκοπού αυτού. Το άρθρο 22 εξασφαλίζει πράγματι την αναγνώριση των εν ισχύ μέτρων, ωστόσο το ζήτημα που επιλύεται με το άρθρο 12, το οποίο αναλύεται εν προκειμένω, έγκειται ακριβώς στο αν τα μέτρα παραμένουν σε ισχύ μετά τη μεταβολή των συνθηκών.

- 87** Το άρθρο 12 τυγχάνει εφαρμογής στα μέτρα που έχουν ληφθεί κατ' εφαρμογή των άρθρων 5 έως 9. Εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής του τόσο τα μέτρα που έχουν ληφθεί στο πλαίσιο διεθνούς δικαιοδοσίας σε επείγουσα περίπτωση βάσει του άρθρου 10 —η τύχη των οποίων ρυθμίζεται με την παράγραφο 3 του εν λόγω άρθρου— όσο και τα προσωρινού χαρακτήρα μέτρα προστασίας του προσώπου του ενήλικου που έχουν ληφθεί σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11. Αντιθέτως, εφαρμόζεται στα μέτρα που έχουν ληφθεί από τις αρχές του κράτους ιθαγένειας ενήλικου (άρθρο 7), καίτοι με την εξαίρεση του άρθρου 7 παράγραφος 3, το οποίο καθορίζει τους τρόπους με τους οποίους τα εν λόγω μέτρα παύουν να ισχύουν (βλ. σημείο 64 ανωτέρω).

- 88 Η σχετική «μεταβολή των συνθηκών» θα συνίσταται, στην περίπτωση των άρθρων 5 και 6 αντίστοιχα, στη μεταβολή του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου ή μόνο του κράτους στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος. Τα ληφθέντα μέτρα θα παραμένουν σε ισχύ σύμφωνα με το άρθρο 12, αλλά οι όροι εφαρμογής τους θα διέπονται, από τη στιγμή της μεταβολής, από το δίκαιο του κράτους της νέας συνήθους διαμονής, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 (βλ. κατωτέρω). Στην περίπτωση των άρθρων 7 και 9, ως «μεταβολή των συνθηκών» θα νοείται αντίστοιχα η μεταβολή της ιθαγένειας του ενηλίκου ή του τόπου στον οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία. Η διάταξη θα τυγχάνει λιγότερο συχνής εφαρμογής στην περίπτωση του άρθρου 8, δεδομένου ότι ορισμένες βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας που θεσπίζονται στο εν λόγω άρθρο (στοιχεία β) και δ)) είναι χρονικά καθορισμένες. Θα μπορούσε, εντούτοις, να εφαρμοστεί στην περίπτωση μεταβολής της ιθαγένειας του ενηλίκου, του τόπου στον οποίο βρίσκονται τα περιουσιακά στοιχεία, του τόπου στον οποίο βρίσκεται ο ενήλικος ή του τόπου της συνήθους διαμονής των συγγενών του ενηλίκου.

Η διατήρηση σε ισχύ των ληφθέντων μέτρων διασφαλίζεται μόνο «σύμφωνα με τους όρους τους». Η εν λόγω διευκρίνιση λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι η αρμόδια αρχή του κράτους της συνήθους διαμονής ενδέχεται να έχει λάβει μέτρα τα οποία ισχύουν μόνο για το χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο ενήλικος διέμενε στο συγκεκριμένο κράτος. Παραδείγματος χάριν, μπορεί να έχει ορίσει ότι τυχόν μεταφορά της διαμονής θα πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο δήλωσης ενώπιον των δημόσιων αρχών του κράτους της νέας διαμονής. Η εν λόγω υποχρέωση δεν δύναται να έχει εξωεδαφική ισχύ και δεν παραμένει σε ισχύ μετά τη μεταφορά της συνήθους διαμονής σε άλλο κράτος. Ομοίως, εάν ο ενήλικος έχει τεθεί από την ίδια αρχή υπό την εποπτεία δημόσιας κοινωνικής υπηρεσίας, είναι σαφές ότι το εν λόγω μέτρο δεν δύναται να παραμείνει σε ισχύ μετά τη μεταφορά της συνήθους διαμονής του ενηλίκου σε άλλο κράτος, καθώς η σχετική υπηρεσία μπορεί να ασκεί τα καθήκοντά της μόνο εντός της επικράτειας του κράτους στο οποίο υπάγεται.

Τελικές παρατηρήσεις

- 89 Οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας του κεφαλαίου II, οι οποίοι αναλύονται ανωτέρω, αποτελούν ένα πλήρες και κλειστό σύστημα το οποίο εφαρμόζεται ως ένα ενιαίο σύνολο στα συμβαλλόμενα κράτη όταν ο ενήλικος έχει τη συνήθη διαμονή του σε ένα από αυτά. Στην περίπτωση αυτή, τα συμβαλλόμενα κράτη δεν δύναται να ασκήσουν διεθνή δικαιοδοσία επί ενηλίκου εάν η λόγω διεθνής δικαιοδοσία δεν προβλέπεται στη Σύμβαση. Η ίδια λύση δίδεται και στις περιπτώσεις που περιγράφονται στο άρθρο 6, όταν ο ενήλικος βρίσκεται σε συμβαλλόμενο κράτος.

Στις υπόλοιπες περιπτώσεις, η παρουσία και μόνο του ενηλίκου αρκεί για να επιφέρει την εφαρμογή των άρθρων 10 και 11. Εντούτοις, τα εν λόγω άρθρα δεν αποκλείουν τις ευρύτερες βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας που τυχόν αναγνωρίζουν τα συμβαλλόμενα κράτη στις αρχές τους κατ' εφαρμογή του εθνικού τους δικαίου· στην περίπτωση αυτή, όμως, τα άλλα συμβαλλόμενα κράτη ουδόλως υποχρεούνται να αναγνωρίσουν τις ως άνω διευρυμένες βάσεις διεθνούς δικαιοδοσίας που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης. Τούτο ισχύει, και δη σε μεγαλύτερο βαθμό, στην περίπτωση των ενηλίκων που δεν έχουν τη συνήθη διαμονή τους σε συμβαλλόμενο κράτος ή δεν βρίσκονται καν σε ένα εξ αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III – ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ

- 90 Μολονότι το κεφάλαιο αυτό ακολουθεί γενικά το αντίστοιχο κεφάλαιο της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, και ιδίως την αρχή βάσει της οποίας οι αρμόδιες αρχές των συμβαλλόμενων κρατών εφαρμόζουν το δικό τους δίκαιο, παρεκκλίνει από αυτό σε δύο σημαντικά σημεία.

Το πρώτο εξ αυτών έγκειται στο γεγονός ότι οποιοσδήποτε περιορισμός της δικαιοπρακτικής ικανότητας του ενηλίκου ή ακόμα και της ελεύθερης διάθεσης των δικαιωμάτων του μπορεί να απορρέει μόνο από μέτρο προστασίας. Ως εκ τούτου, στην εν λόγω Σύμβαση δεν απαντώνται διατάξεις ισοδύναμες με αυτές της σύμβασης του 1996 για τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου στην εκ του νόμου απονομή ή παύση της γονικής ευθύνης. Η επιτροπή απέρριψε πρόταση των αντιπροσωπειών της Φινλανδίας και της Σουηδίας περί εφαρμογής του δικαίου του κράτους της συνήθους διαμονής στην εκ του νόμου (ex lege) αντιπροσώπευση του ενηλίκου⁵⁸. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτέλεσε η περίπτωση της εκ του νόμου αντιπροσώπευσης συζύγου από τον έτερο σύζυγο για τη λήψη ιατρικών αποφάσεων έπειτα από ατύχημα εξαιτίας του οποίου ο πρώτος περιήλθε σε κώμα. Συνεπώς, το ζήτημα αυτό δεν ρυθμίζεται από τη Σύμβαση, παρότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής αυτής συνεπεία του γάμου [βλ. σημείο 35 ανωτέρω σε σχέση με το άρθρο 4 παράγραφος 1 στοιχείο β)].

Η δεύτερη διαφορά αφορά την περίπτωση κατά την οποία ο ενήλικος έχει οργανώσει εκ των προτέρων το σύστημα προστασίας του για την περίπτωση που δεν θα είναι πλέον σε θέση να προστατεύσει τα συμφέροντά του. Η θέσπιση των εν λόγω «*mandats d'inaptitude*» (εντολών αντιπροσώπευσης σε περίπτωση ανικανότητας) σε ορισμένες έννομες τάξεις, όπως π.χ. του Καναδά, αποτέλεσε λόγο για τη συμπερίληψη στη Σύμβαση διάταξης σχετικά με το εφαρμοστέο επί αυτών δίκαιο (βλ. σημείο 96 κατωτέρω σε σχέση με το άρθρο 15).

Άρθρο 13 (εφαρμοστέο δίκαιο στα μέτρα προστασίας)

Παράγραφος 1

- 91 Η επιτροπή ενέκρινε χωρίς συζήτηση την αρχή που ορίζεται στη σύμβαση του 1996 και που περιλαμβάνονταν ήδη στη Σύμβαση της 5ης Οκτωβρίου του 1961 για την προστασία των ανηλίκων, σύμφωνα με την οποία «[κ]ατά την άσκηση της διεθνούς δικαιοδοσίας τους σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου II, οι αρχές των συμβαλλόμενων κρατών εφαρμόζουν το δικό τους δίκαιο».

Κατ' αυτόν τον τρόπο, διευκολύνεται η άσκηση των καθηκόντων της εκάστοτε αρμόδιας αρχής, η οποία θα εφαρμόζει το δίκαιο που γνωρίζει καλύτερα. Επιπλέον, δεδομένου ότι τα μέτρα θα εφαρμόζονται, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, στο κράτος στο οποίο υπάγεται η αρχή που τα έλαβε, η εκτέλεσή τους θα είναι ομαλότερη καθώς θα συνάδουν με το δίκαιο του εν λόγω κράτους. Ωστόσο, προς αποφυγή οποιουδήποτε κινδύνου ακαμψίας, η Σύμβαση (όπως και η σύμβαση του 1996) παρέχει ορισμένη ευελιξία ως προς τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου στο μέτρο προστασίας. Τούτο φαίνεται στην παράγραφο 2.

Παράγραφος 2

- 92 Η παράγραφος αυτή συνιστά ρήτρα εξαίρεσης η οποία δεν βασίζεται στην αρχή της εγγύτητας (στενότερος δεσμός), αλλά στο υπέρτερο συμφέρον του ενηλίκου. Για παράδειγμα, σε περίπτωση που ζητείται άδεια από τις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου (και όχι από τις αρχές του κράτους της τοποθεσίας των περιουσιακών στοιχείων όπως θα επιτρεπόταν βάσει του άρθρου 9) για την πώληση περιουσιακών στοιχείων του ενηλίκου τα οποία βρίσκονται στην αλλοδαπή, είναι προτιμότερο η αρχή που ασκεί διεθνή δικαιοδοσία να είναι σε θέση να εφαρμόσει ή να λάβει υπόψη της το δίκαιο της τοποθεσίας των περιουσιακών στοιχείων και να παράσχει τη σχετική άδεια που προβλέπεται στο εν λόγω δίκαιο, ακόμα και αν βάσει του δικαίου της αρχής που ασκεί διεθνή δικαιοδοσία δεν απαιτείται η λήψη άδειας στη συγκεκριμένη περίπτωση.

⁵⁸ Έγγραφο εργασίας αριθ. 29· η πρόταση απορρίφθηκε με 10 ψήφους υπέρ, 3 κατά και 9 αποχές, βλ. πρακτικά αριθ. 6, σημείο 61 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 264].

Άρθρο 14 (όροι εφαρμογής του μέτρου)

- 93** Το άρθρο 14 είναι προϊόν συγχώνευσης του άρθρου 12 παράγραφος 3 και του άρθρου 14 του προσχεδίου της ειδικής επιτροπής, που επιχείρησε να επιλύσει δύο διαφορετικά ζητήματα στη βάση των ίδιων αρχών.

Το ένα εξ αυτών είναι η αλλαγή δικαίου, χαρακτηριστικότερο παράδειγμα της οποίας είναι η μεταβολή της συνήθους διαμονής του ενήλικου μεταξύ της λήψης του μέτρου προστασίας και της εφαρμογής του. Αυτήν ακριβώς την περίπτωση ρυθμίζει το άρθρο 12 παράγραφος 3 του προσχεδίου, παρά την ανεπαρκή διατύπωσή του⁵⁹. Κεντρική ιδέα ήταν οι όροι εφαρμογής του μέτρου στο κράτος της νέας συνήθους διαμονής να διέπονται από το δίκαιο αυτού του κράτους.

Το δεύτερο ζήτημα αφορά γενικότερα την άσκηση της εξουσίας αντιπροσώπευσης —είτε αυτή απορρέει από μέτρο προστασίας είτε απορρέει από εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας που έχει παρασχεθεί από τον ίδιο τον ενήλικο— σε κράτος άλλο από το κράτος κατά το δίκαιο του οποίου παρασχέθηκε. Το ως άνω ζήτημα ρυθμιζόταν, με μεγάλες επιφυλάξεις⁶⁰, από το άρθρο 14 του προσχεδίου, καθώς η διαδικασία για την άσκηση της εν λόγω εξουσίας υπόκειται στο δίκαιο του κράτους στο οποίο αυτή ασκείται.

Και στις δύο αυτές περιπτώσεις, στόχος ήταν να συμπεριληφθεί το δίκαιο του τόπου εφαρμογής των μέτρων ή του τόπου άσκησης της εξουσίας. Ωστόσο, ήταν δύσκολο να επιτευχθεί σαφής προσδιορισμός των ζητημάτων που εμπíπτουν στους όρους εφαρμογής των μέτρων (σε περίπτωση αλλαγής δικαίου) και των ζητημάτων που εμπíπτουν στη διαδικασία άσκησης της εξουσίας.

- 94** Σκοπός της διατύπωσης που επιλέχθηκε από τη διπλωματική επιτροπή για το άρθρο 14 είναι η εφαρμογή των μέτρων προστασίας σε κράτος άλλο από το κράτος στο οποίο λήφθηκαν, ανεξαρτήτως αν τούτο απορρέει από αλλαγή δικαίου ή όχι. Οι διατάξεις του δεν τυγχάνουν εφαρμογής όσον αφορά την εφαρμογή της εξουσίας αντιπροσώπευσης που παρέχεται από τον ίδιο τον ενήλικο, η οποία διέπεται από το άρθρο 15 παράγραφος 3 (βλ. κατωτέρω).

Σύμφωνα με το άρθρο 14, οι όροι εφαρμογής του μέτρου διέπονται από το δίκαιο του συμβαλλόμενου κράτους στο οποίο εφαρμόζεται το εν λόγω μέτρο. Η έκφραση «όροι εφαρμογής» πρέπει να νοείται υπό αρκετά ευρεία έννοια. Ας εξετάσουμε το παράδειγμα δικαστικού συμπαραστάτη σε στερητική δικαστική συμπάρασταση ο οποίος έχει διοριστεί για τον ενήλικο στο κράτος της προηγούμενης συνήθους διαμονής του και ο οποίος πρέπει να ασκήσει την εξουσία του, ήτοι να εφαρμόσει το μέτρο προστασίας βάσει του οποίου διορίστηκε, σε άλλο κράτος — είτε πρόκειται για το κράτος της νέας συνήθους διαμονής του ενήλικου είτε για το κράτος στο οποίο ο ενήλικος κατέχει περιουσιακά στοιχεία προς πώληση. Αν το δίκαιο του εν λόγω άλλου κράτους εξαρτά την πράξη στην οποία πρέπει να προβεί ο δικαστικός συμπαραστάτης, π.χ. την πώληση των περιουσιακών στοιχείων, από τη λήψη άδειας από δικαστή στερητικής δικαστικής συμπάραστασης, τούτο συνιστά «όρο εφαρμογής» ο οποίος πρέπει, συνεπώς, να τηρηθεί. Αντιστρόφως, η εν λόγω άδεια ενδέχεται να απαιτείται από το δίκαιο του κράτους βάσει του οποίου διορίστηκε ο δικαστικός συμπαραστάτης, αλλά όχι από το δίκαιο του τόπου εφαρμογής του μέτρου. Κατ' αναλογία, τούτο θα συνεπαγόταν ότι και στην προκειμένη περίπτωση θα έπρεπε να εφαρμοστεί το δίκαιο του τόπου εφαρμογής. Εντούτοις, η απαίτηση λήψης άδειας βάσει του δικαίου προέλευσης μπορεί να θεωρηθεί αναπόσπαστο στοιχείο της ίδιας της ύπαρξης της εξουσίας, υποδεικνύεται δε στον δικαστικό συμπαραστάτη ότι η εξασφάλιση της εν λόγω άδειας είναι υποχρεωτική. Τούτο θα ισχύει ιδίως στην περίπτωση κατά την οποία ο δικαστικός συμπαραστάτης είναι κάτοχος του πιστοποιητικού του άρθρου 38, βάσει του οποίου προκύπτει ότι ορισμένες εξουσίες υπόκεινται στη λήψη άδειας.

⁵⁹ Βλ. εισηγητική έκθεση επί του προσχεδίου, σημεία 86-89.

⁶⁰ Βλ. εισηγητική έκθεση επί του προσχεδίου, σημεία 100-102.

Άρθρο 15 (εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας)

Παράγραφος 1

- 95 Το άρθρο αυτό αφορά την περίπτωση κατά την οποία ο ίδιος ο ενήλικος οργανώνει εκ των προτέρων την προστασία του για τον χρόνο κατά τον οποίο δεν θα είναι σε θέση να προστατεύσει τα συμφέροντά του. Προς τον σκοπό αυτό, παρέχει εξουσία αντιπροσώπευσης σε πρόσωπο της επιλογής του με εκούσια πράξη, η οποία μπορεί να είναι σύμβαση συναφθείσα με το εν λόγω πρόσωπο ή μονομερής δικαιοπραξία. Αντίστοιχα, η σύμβαση για την προστασία των παιδιών (άρθρο 16 παράγραφος 2) πραγματοποιείται το ζήτημα της απονομής γονικής ευθύνης με σύμβαση ή με μονομερή δικαιοπραξία, αλλά στην περίπτωση αυτή ο παραχωρών ή οι παραχωρούντες στο πλαίσιο της σύμβασης ή της δικαιοπραξίας είναι ο γονέας ή οι γονείς του παιδιού, σε αντίθεση με την υπό εξέταση Σύμβαση όπου παραχωρών είναι ο ενήλικος που πρέπει να προστατευθεί.
- 96 Η περίπτωση που περιγράφεται εν προκειμένω χαρακτηρίζεται αφενός μεν από το γεγονός ότι η εξουσία αντιπροσώπευσης δύναται εν γένει να αρχίσει να ισχύει μόνο εφόσον ο ενήλικος που την παρείχε δεν είναι πλέον σε θέση να προστατεύσει τα συμφέροντά του, αφετέρου δε από το γεγονός ότι η έναρξη ισχύος της εντολής, τουλάχιστον σε ορισμένα νομικά συστήματα όπως αυτό του Κεμπέκ⁶¹, προϋποθέτει παρέμβαση δικαστικής αρχής για τη διαπίστωση της ανικανότητας. Ως εκ τούτου, οι παρεχόμενες εξουσίες ενδέχεται να διαφέρουν σημαντικά. Αφορούν δε τόσο τη διαχείριση της περιουσίας του ενηλίκου όσο και την προσωπική του φροντίδα. Συχνό παράδειγμα αποτελεί η παροχή εντολής στον εντολοδόχο για άρνηση συνέχισης της θεραπείας σε περίπτωση ανίατης ασθένειας. Η εντολή αυτού του είδους, η οποία φαίνεται να είναι αρκετά συνήθης σε ορισμένα κράτη, ιδίως στη Βόρεια Αμερική, είναι άγνωστη σε αρκετά ευρωπαϊκά κράτη, μεταξύ των οποίων και η Γαλλία, όπου η εντολή παύει αυτοδικαίως να ισχύει σε περίπτωση που επέλθει ανικανότητα⁶². Εξ ου και το ενδιαφέρον για τη θέσπιση κανόνα σύγκρουσης νόμων επί του θέματος.
- 97 Η εν λόγω εντολή για την περίπτωση ανικανότητας είναι εντελώς διαφορετική από τη συνήθη εντολή με την οποία ένας ενήλικος με πλήρη ικανότητα δικαιοπραξίας αναθέτει σε ένα πρόσωπο να φροντίζει τα συμφέροντά του. Η εντολή αυτή, η οποία αρχίζει να ισχύει αμέσως με τη σύναψή της και λήγει, στα περισσότερα νομικά συστήματα, στην περίπτωση που επέλθει ανικανότητα του ενηλίκου ή διαπιστωθεί η ανικανότητά του να προστατεύσει τα συμφέροντά του, ρυθμίζεται σε επίπεδο ιδιωτικού διεθνούς δικαίου από τη *σύμβαση της Χάγης της 14ης Μαρτίου 1978 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβάσεις μεσαζόντων και αντιπροσωπείας και, δυνάμει της ως άνω σύμβασης, διέπεται καταρχήν, ελλείψει επιλογής, από το δίκαιο του τόπου εγκατάστασης ή συνήθους διαμονής του μεσάζοντα/αντιπροσώπου (άρθρο 6), το οποίο δίκαιο και ρυθμίζει ιδίως την παύση της εξουσίας του μεσάζοντα/αντιπροσώπου [άρθρο 8 στοιχείο α)].*

Εντούτοις, δεν μπορεί να αποκλειστεί η περίπτωση μια συνήθης εντολή να έχει παρασχεθεί από ενήλικο με άμεση έναρξη ισχύος, αλλά και με ρητή πρόβλεψη για εξακολούθηση της ισχύος της και μετά την επέλευση της ανικανότητας του εντολέα. Θα μπορούσε δε να γίνει δεκτό ότι μια τέτοια εντολή είναι διαιρητή, υπό την έννοια ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της σύμβασης του 1978 μέχρι την ημερομηνία επέλευσης της ανικανότητας και στο πεδίο εφαρμογής της Σύμβασης για την προστασία των ενηλίκων από την ημερομηνία αυτή και μετά.

⁶¹ Κατά τη διάρκεια των εργασιών της ειδικής επιτροπής και αναφορικά με το εν λόγω ζήτημα, η αντιπροσωπεία του Καναδά προσκόμισε ένα σημαντικό ενημερωτικό έγγραφο σχετικά με το νομικό καθεστώς που ισχύει συναφώς στις επαρχίες του Κεμπέκ και της Βρετανικής Κολομβίας (έγγραφο εργασίας αριθ. 41 E και F).

⁶² Πλην της ειδικής περίπτωσης, στο γαλλικό δίκαιο τουλάχιστον, της παροχής εντολής για την περίπτωση θέσης ή με σκοπό τη θέση υπό δικαστική προστασία («*sous la sauvegarde de justice*», άρθρο 491-3 του γαλλικού αστικού κώδικα).

- 98** Αντιθέτως, η εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας διέπεται, δυνάμει του άρθρου 15 της Σύμβασης, από το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου κατά τον χρόνο της σύμβασης ή της μονομερούς δικαιοπραξίας. Όταν παρέχεται, ακόμα και εντός της γαλλικής επικράτειας, από Γάλλο που έχει τη συνήθη διαμονή του στη Νέα Υόρκη, ισχύει και παραμένει σε ισχύ ακόμα κι αν το εν λόγω πρόσωπο μεταφέρει σε μεταγενέστερο χρόνο τη συνήθη διαμονή του στη Γαλλία. Αντιστρόφως, όταν παρέχεται από Αμερικανό που έχει τη συνήθη διαμονή του στο Παρίσι, είναι ανίσχυρη και παραμένει ανίσχυρη ακόμη και σε περίπτωση που ο εν λόγω Αμερικανός μεταφέρει τη συνήθη διαμονή του στη Νέα Υόρκη. Εν προκειμένω, το κείμενο δεν περιλαμβάνει διάταξη για τη διάσωση του κύρους της δικαιοπραξίας (*favor validitatis*), αλλά παρέχει στον εντολέα τη δυνατότητα να επιλέξει το εφαρμοστέο δίκαιο (βλ. παράγραφο 2).
- 99** Το πεδίο εφαρμογής του εφαρμοστέου δικαίου καλύπτει την «ύπαρξη, έκταση, τροποποίηση και παύση της εξουσίας αντιπροσώπευσης». Το καινοφανές στοιχείο της εν λόγω διατύπωσης, σε σύγκριση με τη σύμβαση του 1996, συνίσταται στην αναφορά στην «έκταση» της εξουσίας. Στη σύμβαση του 1996 γίνεται διάκριση μεταξύ, αφενός, της «απονομής»⁶³ και της «παύσης» της γονικής ευθύνης, οι οποίες διέπονται από το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του παιδιού κατά τον χρόνο επέλευσης των γενεσιουργών της εν λόγω απονομής ή παύσης γεγονότων και, αφετέρου, της «άσκησης» της γονικής ευθύνης, η οποία διέπεται, κατά περίπτωση, από το δίκαιο του κράτους της νέας συνήθους διαμονής του παιδιού (άρθρο 16 παράγραφος 1 και άρθρο 17). Τούτο έχει ως αποτέλεσμα η έκταση της γονικής ευθύνης, ήτοι οι πράξεις τις οποίες ο δικαιούχος μπορεί να επιχειρεί μόνος του ή κατόπιν σχετικής άδειας ή τις οποίες δεν μπορεί να επιχειρεί, να εμπίπτει στο πεδίο της άσκησης της γονικής ευθύνης. Όσον αφορά το εν προκειμένω υπό εξέταση άρθρο, τούτο ορίζει ότι η ύπαρξη, έκταση και παύση της εξουσίας που παρέχει ο ενήλικος διέπονται συνολικά από το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου κατά τον χρόνο της σύμβασης ή της μονομερούς δικαιοπραξίας, γεγονός που συνιστά απλούστευση· ωστόσο, η παράγραφος 3 χρησιμοποιεί την έννοια του «τρόπου άσκησης» της εξουσίας, η οποία είναι πιο περιοριστική σε σχέση με αυτή της «έκτασης» της εξουσίας, και ορίζει ότι αναφορικά με την εν λόγω εξουσία πρέπει να εφαρμόζεται το δίκαιο του κράτους στο οποίο αυτή ασκείται (βλ. σχετικά με την παράγραφο 3 κατωτέρω).
- 100** Ο δεσμός ανάμεσα στο δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου και στην ύπαρξη, έκταση και παύση της εξουσίας που παρέχεται από αυτόν διατηρείται μόνο εφόσον ο ενήλικος δεν έχει ορίσει άλλο δίκαιο για να διέπει την εν λόγω ύπαρξη, έκταση και παύση. Όσον αφορά τις εξουσίες που παρέχονται με εκούσια πράξη, η αποδοχή της αρχής του δικαιώματος επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου δεν θα μπορούσε να αμφισβητηθεί. Η συζήτηση επικεντρώθηκε στη σκοπιμότητα της παροχής στον ενήλικο πλήρους ελευθερίας στην επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου ή, αντιθέτως, της θέσπισης ορίων στην εν λόγω ελεύθερη επιλογή διά του εκ των προτέρων καθορισμού των δικαίων που μπορεί να επιλεγθούν. Η τελευταία αυτή λύση έγινε δεκτή από την επιτροπή με ευρεία πλειοψηφία ⁶⁴(15 ψήφοι υπέρ, 6 κατά και 2 αποχές).
- 101** Τέλος, η παράγραφος 1 ορίζει ότι το επιλεγθέν δίκαιο έχει «οριστεί ρητά εγγράφως». Η διατύπωση αυτή απομακρύνεται αισθητά από τη διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε στις συμβάσεις για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές, ήτοι τη σύμβαση της Ρώμης της 19ης Ιουνίου 1980, που συνήφθη μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και τις συμβάσεις της Χάγης της 15ης Ιουνίου 1955 και της 22ας Δεκεμβρίου 1986 για τις πωλήσεις, καθώς και της 14ης Μαρτίου 1978 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβάσεις μεσαζόντων και αντιπροσωπείας. Υιοθετώντας διαφορετικές διατυπώσεις, οι εν λόγω διαφορετικές συμβάσεις επιτρέπουν, σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό, τη σιωπηρή, αν

⁶³ Η εν λόγω έννοια αντιστοιχεί στην παρούσα Σύμβαση με την έννοια της «ύπαρξης» της εξουσίας. Η διαφορά στην ορολογία προκύπτει από το γεγονός ότι η σύμβαση του 1996 αφορά την εκ του νόμου (*ex lege*) γονική ευθύνη, ενώ το προσχέδιο αναφέρεται σε εξουσία που μπορεί να απορρέει μόνο από τη βούληση του ίδιου του ενηλίκου.

⁶⁴ Η πρόταση της αντιπροσωπείας των Κάτω Χωρών για απεριόριστη ελευθερία επιλογής απορρίφθηκε με 13 ψήφους κατά, 5 υπέρ και 3 αποχές (έγγραφο εργασίας αριθ. 35 και πρακτικά αριθ. 6, σημείο 22) [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 261].

και καταρχήν σαφή, επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου. Εν προκειμένω, διαφάνηκε μια ευρύτατη σύγκλιση απόψεων υπέρ της πλήρους απαγόρευσης της σιωπηρής επιλογής, ορμώμενη από την επιθυμία να αποφευχθεί οποιαδήποτε ασάφεια ως προς το εφαρμοστέο δίκαιο επί των εξουσιών οι οποίες, εξ ορισμού, θα ασκούνται σε χρόνο κατά τον οποίο ο ενήλικος που τις παρείχε δεν θα είναι πλέον σε θέση να προστατεύσει τα συμφέροντά του.

Παράγραφος 2

- 102** Η εν λόγω παράγραφος περιορίζεται στην απαρίθμηση των δικαίων μεταξύ των οποίων μπορεί να επιλέξει ο ενήλικος. Η επιτροπή επιβεβαίωσε τη θέση που είχε διατυπωθεί στο προσχέδιο για καθορισμό περιοριστικού καταλόγου, που δεν αφήνει κανένα περιθώριο ευχέρειας στην κρίση του δικαστηρίου⁶⁵. Τα δίκαια που μπορούν να επιλεγούν είναι το δίκαιο κράτους του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενήλικος⁶⁶, το δίκαιο κράτους προηγούμενης συνήθους διαμονής του ενήλικου⁶⁷ και το δίκαιο κράτους στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία του ενήλικου, αλλά μόνο αναφορικά με τα εν λόγω περιουσιακά στοιχεία⁶⁸. Η επιτροπή απέρριψε προτάσεις που επιδίωκαν να συμπεριληφθεί στον κατάλογο επιλέξιμων δικαίων το δίκαιο του κράτους στο έδαφος του οποίου ο ενήλικος προτίθεται να μεταφέρει τη συνήθη διαμονή του⁶⁹ και το έδαφος του κράτους της συνήθους διαμονής συγγενικού προσώπου του ενήλικου που προτίθεται να αναλάβει την προστασία του⁷⁰.
- 103** Το κείμενο θα πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι επιτρέπει άρρητα στον ενήλικο να επιλέξει περισσότερα του ενός δίκαια που θα διέπουν την εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας, διασπώντας τα επιμέρους στοιχεία της κατά τρόπο ώστε έκαστο εξ αυτών να υπόκειται σε διαφορετικό δίκαιο. Η ειδική επιτροπή αποδέχθηκε ρητά την εν λόγω δυνατότητα «διάσπασης» («déréçage»), η οποία φαινόταν δικαιολογημένη ιδίως στην περίπτωση κατά την οποία ο ενήλικος κατέχει περιουσιακά στοιχεία σε διάφορα κράτη. Ωστόσο, έκρινε ότι δεν απαιτούνταν η θέσπιση ρητής διάταξης προς τον σκοπό αυτό. Η λύση αυτή δεν τέθηκε εκ νέου υπό συζήτηση στο πλαίσιο της διπλωματικής επιτροπής. Θα πρέπει, επομένως, να θεωρείται ότι έγινε δεκτή.

Η δυνατότητα του ενήλικου να υπαγάγει την εντολή αντιπροσώπευσης στο σύνολό της σε διαφορετικά δίκαια, είτε εναλλακτικά (*favor validitatis*) είτε σωρευτικά (εξάρτηση του κύρους από τη συμμόρφωση προς το σύνολο των ορισθέντων δικαίων), δεν αποτέλεσε μεν αντικείμενο συζήτησης, ωστόσο δεν φαίνεται να υφίσταται οποιαδήποτε βάση αποκλεισμού της.

- 104** Η δυνατότητα που παρέχεται στον ενήλικο να επιλέξει το εφαρμοστέο δίκαιο στην εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας θέτει κάποια προβλήματα, καθώς ορισμένα δίκαια δεν αναγνωρίζουν αυτό το είδος εντολής ή το απαγορεύουν. Η επιτροπή απέρριψε πρόταση των αντιπροσωπειών των σκανδιναβικών χωρών βάσει της οποίας θα περιοριζόταν η εφαρμογή της παραγράφου 2, ήτοι η δυνατότητα επιλογής του εφαρμοστέου δικαίου, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του ενήλικου αναγνωρίζει την εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας⁷¹. Πρόθεση των εν λόγω αντιπροσωπειών ήταν να μην

⁶⁵ Η ειδική επιτροπή απέρριψε με μικρή πλειοψηφία κάθε μορφή ανοικτής επιλογής, όπως τη δυνατότητα επιλογής του δικαίου κράτους με το οποίο ο ενήλικος έχει στενό δεσμό, και καμία σχετική πρόταση δεν υποβλήθηκε στο πλαίσιο της διπλωματικής επιτροπής.

⁶⁶ Συνεπώς, σε περίπτωση πλειόνων ιθαγενειών, οποιοδήποτε εκ των εθνικών δικαίων.

⁶⁷ Και όχι μόνο της τελευταίας συνήθους διαμονής, σε αντίθεση προς τα οριζόμενα, αναφορικά με τη μεταβίβαση της διεθνούς δικαιοδοσίας, στο άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο β) (βλ. σημείο 69 ανωτέρω). Η επιτροπή απέρριψε με 11 ψήφους κατά, 7 υπέρ και 5 αποχές σχετική πρόταση που υποβλήθηκε από τις αντιπροσωπείες των σκανδιναβικών χωρών (έγγραφο εργασίας αριθ. 28 και πρακτικά αριθ. 6, σημείο 22) [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 261].

⁶⁸ Βλ. έγγραφο εργασίας αριθ. 28, το οποίο εγκρίθηκε ως προς το εν λόγω σημείο με 20 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 2 αποχές, πρακτικά αριθ. 6, σημείο 36 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 262].

⁶⁹ Έγγραφο εργασίας αριθ. 41, το οποίο αποσύρθηκε από τον συντάκτη του.

⁷⁰ Έγγραφο εργασίας αριθ. 44, το οποίο αποσύρθηκε από τον συντάκτη του.

⁷¹ Έγγραφο εργασίας αριθ. 28, το οποίο απορρίφθηκε με 13 ψήφους κατά, 5 υπέρ και 4 αποχές, βλ. πρακτικά αριθ. 6, σημείο 54 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 263].

υποχρεωθούν τα κράτη που δεν αναγνωρίζουν τον συγκεκριμένο θεσμό να τον εισαγάγουν στο εσωτερικό τους δίκαιο διά της πλαγίας οδού. Εντούτοις, από τη συζήτηση προέκυψε ότι μια τέτοια ρύθμιση θα περιόριζε υπερβολικά την αυτονομία της βούλησης και τον τρόπο με τον οποίο ο ενήλικος επιθυμούσε να ρυθμίσει τα σχετικά με την ανικανότητά του θέματα. Ειδικότερα, διαφάνηκε ότι το κράτος της συνήθους διαμονής του ενηλίκου δεν είχε έννομο συμφέρον να αποτρέψει την άσκηση στην αλλοδαπή, π.χ. στο κράτος στο οποίο βρίσκονται περιουσιακά στοιχεία, της εξουσίας αντιπροσώπευσης που απορρέει από την εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας.

- 105** Η επιτροπή συζήτησε επίσης, χωρίς όμως να καταλήξει σε απόφαση, την περίπτωση κατά την οποία το επιλεγέν από τον ενήλικο δίκαιο (και όχι το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του) είναι αυτό που δεν αναγνωρίζει (ή απαγορεύει) την εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας.

Η ειδική επιτροπή απέρριψε πρόταση η οποία αντλούσε έμπνευση από το άρθρο 5 της σύμβασης της Χάγης της 1ης Ιουλίου 1985 για το εφαρμοστέο δίκαιο στα καταπιστεύματα και την αναγνώρισή τους⁷² και η οποία καθιστούσε την παράγραφο 2 (ήτοι τη δυνατότητα επιλογής) μη εφαρμοστέα σε περίπτωση που το ορισθέν δίκαιο δεν αναγνωρίζει το εν λόγω είδος εντολής αντιπροσώπευσης. Η πρόταση αυτή θα συνεπαγόταν την επιστροφή, στην προκειμένη περίπτωση, στο δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου σύμφωνα με την παράγραφο 1. Καμία περαιτέρω πρόταση δεν υποβλήθηκε στη διπλωματική επιτροπή. Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει η έκθεση επί του προσχεδίου (σημείο 99) εξακολουθεί να ισχύει, ήτοι ότι, σε μια τέτοια περίπτωση, πρέπει οι παρασχεθείσες από τον ενήλικο εξουσίες να θεωρούνται άκυρες και να ζητείται από την αρμόδια αρχή να διατάξει μέτρο προστασίας.

Παράγραφος 3

- 106** Η εν λόγω παράγραφος υπάγει τον τρόπο άσκησης των εξουσιών που παρέχονται με την εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας στο δίκαιο του κράτους άσκησης τους. Η εν λόγω διάταξη θα πρέπει να εξετασθεί σε αντιπαράβολή με το άρθρο 14, σύμφωνα με το οποίο οι όροι εφαρμογής των μέτρων προστασίας που λήφθηκαν από αρμόδια αρχή ενός συμβαλλόμενου κράτους διέπονται από το δίκαιο του κράτους στο οποίο εφαρμόζονται τα εν λόγω μέτρα (βλ. σημείο 94 ανωτέρω). Συνεπώς, το πεδίο εφαρμογής του δικαίου του τόπου άσκησης των εξουσιών είναι πιο περιορισμένο όταν πρόκειται για εξουσίες που παρέχει ο ίδιος ο ενήλικος από ό,τι όταν οι εν λόγω εξουσίες απορρέουν από μέτρο προστασίας. Ορισμένες αντιπροσωπείες εξέφρασαν ανησυχίες ως προς την ενδεχόμενη επίκληση των εν λόγω εξουσιών από περισσότερο ή λιγότερο ευσυνειδήτους αλλοδαπούς εντολοδόχους, κατά τρόπο που προσκρούει προς το τοπικό δίκαιο, για τη διενέργεια μεταγίσεων αίματος ή μεταμόσχευσης οργάνων για τον ενήλικο. Παραμερίζοντας τις εν λόγω ανησυχίες, στις οποίες απαντά η δυνατότητα επίκλησης της επιφύλαξης της δημόσιας τάξης του τόπου άσκησης των εξουσιών, η επιτροπή αποφάσισε, με επίσημη ψηφοφορία⁷³, να περιορίσει την εφαρμογή του δικαίου του τόπου άσκησης των

⁷² Άρθρο 5 της σύμβασης της 1ης Ιουλίου 1985 για το εφαρμοστέο δίκαιο στα καταπιστεύματα και την αναγνώρισή τους: «Η Σύμβαση δεν εφαρμόζεται στον βαθμό που το δίκαιο που ορίζεται εφαρμοστέο από το κεφάλαιο II δεν προβλέπει τον θεσμό του καταπιστεύματος ή τη σχετική κατηγορία καταπιστευμάτων». Στη σύμβαση για τα καταπιστεύματα, η εν λόγω διάταξη εξηγείται από τη βασική αρχή για τη διάσωση του κύρους του καταπιστεύματος, η οποία διαφαίνεται σαφώς στο άρθρο 6 δεύτερο εδάφιο. Το πρώτο εδάφιο παρέχει τη δυνατότητα στον ιδρυτή του καταπιστεύματος να επιλέξει το εφαρμοστέο στο καταπίστευμα δίκαιο, ενώ το δεύτερο εδάφιο προσθέτει ότι: «Εάν το δίκαιο που επιλέχθηκε βάσει του προηγούμενου εδαφίου δεν προβλέπει τον θεσμό του καταπιστεύματος ή τη σχετική κατηγορία καταπιστευμάτων, η επιλογή δεν παράγει αποτελέσματα και εφαρμόζεται το δίκαιο που ορίζεται στο άρθρο 7». Συνεπώς, το άρθρο 6 διπλασιάζει την πιθανότητα το καταπίστευμα να είναι έγκυρο (βάσει του επιλεγέντος δικαίου ή, ελλείψει αυτού, του αντικειμενικά εφαρμοστέου δικαίου) και το άρθρο 5 προσθέτει ένα τρίτο δίκαιο, αυτό που ορίζεται εκτός του πεδίου εφαρμογής της σύμβασης από το δίκαιο της αρχής που επιλήφθηκε του ζητήματος. Η μεταφορά των εν λόγω διατάξεων στη Σύμβαση για την προστασία των ενηλίκων θα προϋπέθετε εκτενέστερη συζήτηση σχετικά με το αν θα έπρεπε να δοθεί προτεραιότητα στην εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας.

⁷³ 11 ψήφοι υπέρ, 7 ψήφοι κατά και 4 αποχές, βλ. πρακτικά αριθ. 6, σημείο 82 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 265].

εξουσιών που παρείχε ο ενήλικος στον «τρόπο άσκησης» και απέρριψε, στο πλαίσιο της ίδιας ψηφοφορίας, την επέκτασή της στην «άσκηση» των εν λόγω εξουσιών. Από την άλλη πλευρά, αποφάσισε ότι το δίκαιο αυτό θα πρέπει να «εφαρμόζεται» και όχι απλώς να λαμβάνεται υπόψη, όπως όριζε το προσχέδιο.

- 107** Η έννοια του τρόπου άσκησης είναι, όπως αναφέρθηκε στο σημείο 99 ανωτέρω (σε σχέση με το άρθρο 15 παράγραφος 1), πιο περιοριστική από την έννοια της «έκτασης» των εξουσιών. Θα πρέπει να περιλαμβάνει μόνο τις σχετικές λεπτομέρειες (*Art und Weise*, στα γερμανικά). Οι εν λόγω λεπτομέρειες δεν διευκρινίστηκαν ρητά κατά τη διάρκεια των συζητήσεων, αλλά μπορεί να αφορούν, μεταξύ άλλων, την επαλήθευση της ύπαρξης και της έκτασης των εξουσιών σύμφωνα με τοπική διαδικασία, την κατάθεση της πράξης με την οποία παρέχονται οι εξουσίες ή τη διαδικασία λήψης άδειας όταν η εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας επιβάλλει τη λήψη άδειας.

Άρθρο 16 (αφαίρεση ή τροποποίηση της εξουσίας)

- 108** Το εν λόγω άρθρο, το οποίο αντιστοιχεί εν μέρει στο άρθρο 18 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, προβλέπει δυνατότητα των αρχών που έχουν διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με τη Σύμβαση να αφαιρούν ή να τροποποιούν⁷⁴ τις εξουσίες που παρείχε ο ενήλικος σύμφωνα με το άρθρο 15.

Η διατύπωση που αποφασίστηκε, η οποία είναι πιο σύνθετη σε σχέση με αυτή του προσχεδίου, επιδιώκει να συμβιβάσει τον σεβασμό προς τη βούληση του ενηλίκου, βούληση την οποία εξέφρασε όταν ήταν ακόμη σε θέση να προστατεύσει τα συμφέροντά του, με την ανάγκη προστασίας του ενηλίκου σε χρόνο κατά τον οποίο η κατάστασή του έχει πλέον επιδεινωθεί και οι εν λόγω εξουσίες πρέπει να ασκηθούν.

Η επιθυμία σεβασμού της βούλησης του ενηλίκου οδήγησε ορισμένες αντιπροσωπείες να ζητήσουν τη διαγραφή του εν λόγω άρθρου και την εφαρμογή του δικαίου της εντολής, όπως ορίζεται βάσει του άρθρου 15, στην τροποποίηση ή αφαίρεση των εξουσιών που παρείχε ο ενήλικος. Αντιθέτως, άλλες αντιπροσωπείες, στην προσπάθειά τους να διασφαλίσουν την άμεση προστασία του ενηλίκου, επιδίωξαν να χορηγήσουν τη δυνατότητα αφαίρεσης ή τροποποίησης των εν λόγω εξουσιών στις αρχές που έχουν διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με τη Σύμβαση, βάσει του κατά κανόνα εφαρμοστέου δικαίου στα μέτρα προστασίας, που ορίζεται στο άρθρο 15.

Το άρθρο 16 είναι αποτέλεσμα του συμβιβασμού των δύο αυτών απόψεων⁷⁵. Κατά πρώτον, καθορίζει σε ποιες περιπτώσεις τροποποιούνται ή αφαιρούνται οι εξουσίες που απορρέουν από την εντολή αντιπροσώπευσης, ήτοι μόνο όταν «δεν ασκούνται κατά τρόπο επαρκή ούτως ώστε να εξασφαλίζεται η προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του ενηλίκου». Κατ' αυτόν τον τρόπο, αποφεύγεται ο κίνδυνος να υποκαταστήσουν οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου την προστασία που επιθυμούσε ο ενήλικος με αυτήν που προβλέπει το δικό τους δίκαιο. Οφείλουν προηγουμένως να αποφανθούν ότι η άσκηση των εν λόγω εξουσιών εκ μέρους του εντολοδόχου είναι πλημμελής ή ανεπαρκής. Κατά δεύτερον, προκειμένου να αφαιρέσουν ή να τροποποιήσουν τις εν λόγω εξουσίες, οι αρμόδιες αρχές καλούνται να λάβουν υπόψη τους, στο μέτρο του δυνατού, το δίκαιο που ορίζεται στο άρθρο 15, ήτοι το δίκαιο που διέπει την εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας, το οποίο μπορεί να έχει επιλεγεί από τον ενήλικο. Η εν λόγω διάταξη ήταν απαραίτητη ιδίως για τις περιπτώσεις

⁷⁴ Η τροποποίηση μπορεί, για παράδειγμα, να συνίσταται στη θέση του εντολοδόχου υπό εποπτεία.

⁷⁵ Όπως αποτυπώνεται στις ψηφοφορίες που ακολούθησαν τις προτάσεις αριθ. 50 και 55, οι οποίες απηχούσαν τις δύο αντίθετες απόψεις. Βλ. πρακτικά αριθ. 7, σημείο 103 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 272]. Οι προτάσεις που υποβλήθηκαν κατά τη δεύτερη ανάγνωση επιχείρησαν να θέσουν εν αμφιβόλω τον εν λόγω συμβιβασμό, είτε μέσω της αντικατάστασης της διατύπωσης «λαμβάνεται υπόψη» με το ρήμα «εφαρμόζεται» (έγγραφο εργασίας αριθ. 93) είτε, αντίθετα, μέσω της διαγραφής της δεύτερης περιόδου του άρθρου 16 (έγγραφο εργασίας αριθ. 94). Όλες αυτές οι προτάσεις απορρίφθηκαν (βλ. πρακτικά αριθ. 16, σημείο 21) [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 330].

όπου το δίκαιο της αρμόδιας αρχής δεν γνωρίζει τον θεσμό της εντολής αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας.

Άρθρο 17 (προστασία τρίτων)

- 109** Το άρθρο 17 εμπνέεται άμεσα από το άρθρο 19 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών και αποβλέπει στην προστασία των τρίτων οι οποίοι καλόπιστα προέβησαν στη σύναψη σύμβασης με «[άλλο πρόσωπο] που θα είχε την ιδιότητα του αντιπροσώπου του ενηλίκου κατά το δίκαιο του κράτους συνάψεως της συμβάσεως». Η ισχύς της δικαιοπραξίας διατηρείται και ο τρίτος προστατεύεται από κάθε ευθύνη που απορρέει από το εν λόγω λάθος «εκτός εάν ο τρίτος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει ότι η εν λόγω ιδιότητα διεπτόταν από το δίκαιο [που ορίζεται εφαρμοστέο από τις διατάξεις του παρόντος κεφαλαίου]». Συνεπώς, αυτό που απαιτείται από τον τρίτο είναι καλή πίστη, ενισχυμένη με ένα καθήκον επιμελείας⁷⁶.

Η διάταξη τυγχάνει εφαρμογής τόσο στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η ιδιότητα του αντιπροσώπου έχει παρασχεθεί δυνάμει μέτρου προστασίας όσο και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες απορρέει από εκούσια πράξη του ίδιου του ενηλίκου.

Οι δικαιοπραξίες των οποίων η ισχύς δεν μπορεί να αμφισβητηθεί λόγω ελαττώματος όσον αφορά την ιδιότητα του φαινόμενου αντιπροσώπου του ενηλίκου και αναφορικά με τις οποίες δεν μπορεί να γεννηθεί ευθύνη τρίτου θα πρέπει να νοούνται υπό ευρύτατη έννοια. Οι δικαιοπραξίες αυτές μπορεί να αφορούν εξίσου περιουσιακά στοιχεία, όπως π.χ. την παράδοση κεφαλαίων εκ μέρους τράπεζας στον φαινόμενο αντιπρόσωπο του ενηλίκου, αλλά και ιατρικές πράξεις, όπως τη διενέργεια χειρουργικής επέμβασης ή την παροχή ιατρικής περίθαλψης κατόπιν αιτήματος του εν λόγω φαινόμενου αντιπροσώπου⁷⁷.

- 110** Η διάταξη εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση κατά την οποία ο τρίτος έχει συνάψει σύμβαση με τον φαινόμενο αντιπρόσωπο. Δεν τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση κατά την οποία ο τρίτος έχει συνάψει σύμβαση με τον ίδιο τον ενήλικο αγνοώντας ότι έχει στερηθεί την ικανότητα διαχείρισης των υποθέσεών του. Το κενό αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι η εν λόγω περίπτωση καλύπτεται από το άρθρο 11 της *σύμβασης της Ρώμης της 19ης Ιουνίου 1980 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές*, στην οποία τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι συμβαλλόμενα μέρη, και ήταν σκόπιμο να αποφευχθεί ενδεχόμενη σύγκρουση μεταξύ των συμβάσεων⁷⁸. Συνεπώς, η εν λόγω περίπτωση θα διέπεται από το άρθρο 11 της Σύμβασης της Ρώμης για τα κράτη που είναι συμβαλλόμενα μέρη αυτής και από το οικείο εθνικό δίκαιο για τα υπόλοιπα κράτη.

Άρθρο 18 (οικουμενικός χαρακτήρας των κανόνων σύγκρουσης νόμων)

- 111** Το εν λόγω άρθρο είναι σύνηθες στις Συμβάσεις της Χάγης περί σύγκρουσης νόμων. Εντούτοις, δεν τυγχάνει εφαρμογής στην περίπτωση κατά την οποία η Σύμβαση εμπεριέχει ρητή αναφορά, όπως στο άρθρο 14, στο δίκαιο συμβαλλόμενου κράτους.

Άρθρο 19 (αποκλεισμός της αναπαραπομπής)

- 112** Το άρθρο αυτό, που αποτελεί επίσης συνήθη διάταξη στις Συμβάσεις της Χάγης περί σύγκρουσης νόμων, θέτει την αρχή ότι αποκλείεται η αναπαραπομπή.

⁷⁶ Βλ. αιτιολογικές σκέψεις στην εισηγητική έκθεση για τη σύμβαση για την προστασία των παιδιών, σημεία 111 έως 114.

⁷⁷ Το σημείο αυτό έγινε δεκτό από την ειδική επιτροπή. Η διπλωματική επιτροπή δεν συζήτησε εκ νέου το άρθρο 17, πλην σε σχέση με ένα ελάχιστον σημασίας ζήτημα διατύπωσης (πρακτικά αριθ. 7, σημεία 17-23) [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 267].

⁷⁸ Σύμβαση της Ρώμης, άρθρο 11: «Σε σύμβαση μεταξύ προσώπων που βρίσκονται στην ίδια χώρα, φυσικό πρόσωπο, ικανό, σύμφωνα με το δίκαιο της χώρας αυτής, δεν μπορεί να επικαλεσθεί τη σύμφωνη με άλλο δίκαιο ανικανότητά του, παρά μόνο αν, κατά το χρόνο που συνάπτεται η σύμβαση, ο αντισυμβαλλόμενος γνώριζε την ανικανότητα αυτή ή την αγνοούσε εξ αμελείας του.».

Σε αντιδιαστολή με το άρθρο 21 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, δεν περιλαμβάνει κανόνα σύγκρουσης νόμων. Η ύπαρξη του εν λόγω κανόνα ήταν δικαιολογημένη στην περίπτωση που η προβλεπόμενη από την ως άνω σύμβαση γονική ευθύνη απέρρεε από το ίδιο το δίκαιο. Στην περίπτωση αυτή, ήταν σκόπιμο να αποφευχθεί το ενδεχόμενο ο κανόνας σύγκρουσης νόμων που καθορίζει η σύμβαση, σε συνδυασμό με τον αποκλεισμό της αναπαράδομής, να πλήξει την αρμονική ρύθμιση της γονικής ευθύνης που θα απέρρεε από τη σύμπτωση των κανόνων σύγκρουσης νόμων μη συμβαλλόμενων κρατών με τα οποία η συγκεκριμένη περίπτωση συνδεόταν στενότερα. Στην περίπτωση της προστασίας των ενηλίκων, η εν λόγω πρόβλεψη δεν ήταν αναγκαία, καθώς η Σύμβαση δεν θεσπίζει κανένα κανόνα σύγκρουσης νόμων αναφορικά με την εκ του νόμου (*ex lege*) αντιπροσώπευση του ενηλίκου (πρβλ. σημείο 90 ανωτέρω).

Άρθρο 20 (αναγκαστικό δίκαιο)

113 Η επιφύλαξη των κανόνων αναγκαστικού δικαίου⁷⁹ του κράτους στο οποίο πρέπει να προστατευθεί ο ενήλικος εισήχθη ιδίως με γνώμονα τον ιατρικό τομέα, αποτέλεσε δε αντίβαρο στην παρασχεθείσα δυνατότητα του ενηλίκου να επιλέγει το εφαρμοστέο στην εξουσία αντιπροσώπευσης δίκαιο. Η αντιπροσωπεία των Κάτω Χωρών έφερε ως παράδειγμα έναν κανόνα του εθνικού της δικαίου, ο οποίος θεωρείται κανόνας αναγκαστικού δικαίου και προβλέπει συγκεκριμένες μορφές αντιπροσώπευσης των ενηλίκων αναφορικά με ιατρικά ζητήματα, οι οποίες παρεκκλίνουν από τους κανόνες του κοινοδικαίου (*common law*) περί στερητικής δικαστικής συμπαράστασης και επικουρικής δικαστικής συμπαράστασης. Στο πλαίσιο αυτό, την αντιπροσώπευση του ασθενούς που πρέπει να εισαχθεί σε ψυχιατρικό ίδρυμα ή γηροκομείο αναλαμβάνει ο/η σύζυγος, ακόμα κι αν για τον εν λόγω ασθενή έχει διοριστεί δικαστικός συμπαράστατης σε στερητική ή επικουρική δικαστική συμπαράσταση. Ο ίδιος κανόνας επιβάλλει στον αντιπρόσωπο τη λήψη σχετικής άδειας πριν από την εισαγωγή του ασθενούς σε οποιοδήποτε ίδρυμα ή κατάσταση. Με την επιφύλαξη των κανόνων αναγκαστικού δικαίου, η επιτροπή θέλησε να παράσχει στα κράτη που έχουν εκδώσει τέτοιους κανόνες τη δυνατότητα να τους εφαρμόζουν εντός της επικράτειάς τους, ακόμα και στην περίπτωση που η προστασία του ενηλίκου έχει οργανωθεί βάσει άλλου δικαίου. Μολονότι στο τέλος της συνεδρίασής της η επιτροπή διέγραψε την αναφορά στον ιατρικό τομέα, σύμφωνα με την προαναφερθείσα γενική απόφαση (βλ. σημείο 42 ανωτέρω), το άρθρο 20 αναμένεται να τυγχάνει συχνής εφαρμογής σε ιατρικά ζητήματα και να καθιστά δυνατή τη ρύθμιση των περισσότερων προβλημάτων που προέκυψαν αναφορικά με τον εν λόγω τομέα κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων.

Μία εκ των αντιπροσωπειών τάχθηκε υπέρ της κατάρτισης από κάθε συμβαλλόμενο κράτος καταλόγου στον οποίο θα περιλαμβάνονταν οι διατάξεις του οικείου κράτους που θεωρούνται κανόνες αναγκαστικού δικαίου, προκειμένου τα υπόλοιπα συμβαλλόμενα κράτη να είναι σε θέση να συμμορφώνονται με αυτές στο μέτρο του δυνατού κατά τη λήψη μέτρων προστασίας που εμπíπτουν στη διεθνή δικαιοδοσία τους και προορίζονται να εφαρμοστούν σε άλλο κράτος. Η εν λόγω πρόταση απορρίφθηκε ενόψει των προβλημάτων εφαρμογής της.

Άρθρο 21 (δημόσια τάξη)

114 Το εν λόγω άρθρο αναπαράγει τη συνήθη διάταξη των Συμβάσεων της Χάγης περί της επιφύλαξης δημόσιας τάξης. Η αναφορά στο υπέρτερο συμφέρον του ενηλίκου που υπήρχε στο προσχέδιο διαγράφηκε. Διαπιστώθηκε ότι η έκφραση «[υπέρτερο] συμφέρον του παιδιού» περιλαμβάνεται στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα του

⁷⁹ Η γαλλική έκφραση «*lois de police*» (κανόνες δημόσιας τάξης) δεν χρησιμοποιήθηκε, παρότι η παραφρασμένη διατύπωση του κειμένου («διατάξεων [...] όταν η εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων είναι υποχρεωτική ανεξάρτητα από το κατά τα λοιπά εφαρμοστέο δίκαιο») αντιστοιχεί με μεγάλη ακρίβεια στον ορισμό της συγκεκριμένης έννοιας. Ορισμένες αντιπροσωπείες επισήμαναν δυσκολίες ως προς τη μετάφραση της έκφρασης.

παιδιού, αλλά δεν υπάρχει συγκρίσιμο κείμενο δημόσιου διεθνούς δικαίου σε σχέση με τους ενηλίκους⁸⁰.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV – ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗ

- 115** Το εν λόγω κεφάλαιο ακολουθεί πιστά το αντίστοιχο κεφάλαιο της σύμβασης για την προστασία των παιδιών⁸¹. Ομοίως, γίνεται διάκριση μεταξύ της αναγνώρισης (άρθρα 22-24), της κήρυξης της εκτελεστότητας και της καταχώρισης προς εκτέλεση (άρθρα 25 και 26) και, τέλος, της εκτέλεσης (άρθρο 27).

Άρθρο 22 (αναγνώριση και λόγοι άρνησης της αναγνώρισης)

Παράγραφος 1

- 116** Η παράγραφος αυτή θεσπίζει την αρχή της αυτοδίκαιης αναγνώρισης σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος των μέτρων που λήφθηκαν σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος⁸². Η αναγνώριση αφορά το μέτρο ως έχει στο συμβαλλόμενο κράτος στο οποίο λήφθηκε, συμπεριλαμβανομένης της περίπτωσης που αφορά αποκατάσταση της δικαιοπρακτικής ικανότητας την οποία έχει στερηθεί ενήλικος. Η αναγνώριση θα πρέπει να αφορά επίσης την εξουσία αντιπροσώπευσης που παρέχεται δυνάμει του μέτρου ή μέσω της θέσης υπό εποπτεία στο κράτος της συνήθους διαμονής του ενήλικου.

Η αυτοδίκαιη αναγνώριση συνεπάγεται ότι δεν απαιτείται καμία διαδικασία προς τον σκοπό αυτό, εφόσον το πρόσωπο που βασίζεται στο μέτρο δεν προβαίνει σε καμία ενέργεια με σκοπό την εκτέλεση του μέτρου. Ο διάδικος κατά του οποίου γίνεται επίκληση του μέτρου, για παράδειγμα στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας, είναι αυτός που πρέπει να προβάλλει έναν από τους αναφερόμενους στην παράγραφο 2 λόγους μη αναγνώρισης του μέτρου. Ωστόσο, η Σύμβαση δεν αποκλείει την προσφυγή σε προληπτική διαδικασία, η οποία περιορίζεται στην αναγνώριση ή μη του μέτρου (βλ. σχετικά με το άρθρο 23 κατωτέρω).

- 117** Προκειμένου να αναγνωριστεί, το μέτρο πρέπει προφανώς να αποδειχθεί. Η εν λόγω απόδειξη λαμβάνει χώρα, κατά κανόνα, με σχετικό έγγραφο της αρχής προέλευσης στο οποίο ενσωματώνεται η ληφθείσα απόφαση. Σε επείγουσες περιπτώσεις, ωστόσο, ενδέχεται το μέτρο να λαμβάνεται διά τηλεφώνου και να υπάρχει μόνο μια χειρόγραφη σημείωση στον φάκελο. Προς αποφυγή τυχόν γραφειοκρατικών εμπλοκών, η Σύμβαση απέφυγε να εξαρτήσει την αναγνώριση από την προσκόμιση εγγράφου που φέρει ημερομηνία και υπογραφή της αρχής προέλευσης. Συνεπώς, ως απόδειξη του μέτρου με σκοπό την αναγνώρισή του μπορεί να χρησιμοποιηθεί, για παράδειγμα, τηλεομοιοτυπία ή μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

Παράγραφος 2

- 118** Η παράγραφος 2 απαριθμεί τους λόγους για τους οποίους δύναται να αποκλεισθεί η αναγνώριση. Οι λόγοι αυτοί είναι οι μόνοι λόγοι μη αναγνώρισης στους οποίους μπορεί να βασιστεί το κράτος στο οποίο ζητείται η αναγνώριση. Ιδίως, η αρχή που επιλήφθηκε ή στην οποία υποβλήθηκε αίτημα δεν δύναται να επανεξετάσει το δίκαιο που εφαρμόστηκε από την αρχή προέλευσης. Επιπλέον, θα πρέπει να επισημανθεί ότι η υπό εξέταση παράγραφος 2 παρέχει τη δυνατότητα άρνησης της αναγνώρισης, χωρίς όμως να την επιβάλλει.

⁸⁰ Βλ. συζήτηση και σημείωση στα πρακτικά αριθ. 7, σημεία 74-89 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 270-271].

⁸¹ Ως εκ τούτου, η παρούσα έκθεση επαναλαμβάνει ορισμένα τμήματα της έκθεσης για τη σύμβαση του 1996. Το ίδιο ισχύει και για το ακόλουθο κεφάλαιο.

⁸² Η αναγνώριση στα συμβαλλόμενα κράτη των μέτρων που λήφθηκαν από τις αρχές μη συμβαλλόμενου κράτους διέπεται από το οικείο εθνικό δίκαιο έκαστου συμβαλλόμενου κράτους.

Στοιχείο α)

- 119** Η αναγνώριση δύναται να αποκλεισθεί εάν το μέτρο λήφθηκε από αρχή της οποίας η διεθνής δικαιοδοσία δεν βασίστηκε ή δεν ήταν σύμφωνη με κάποια από τις βάσεις δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο κεφάλαιο II. Η αναφορά στην υποχρέωση να συνάδει η διεθνής δικαιοδοσία της αρχής προέλευσης με τις διατάξεις του κεφαλαίου II της Σύμβασης γίνεται κατανοητή αν συγκριθεί με το άρθρο 2 παράγραφος 2 της Σύμβασης. Η Σύμβαση τυγχάνει εφαρμογής σε μέτρα που λήφθηκαν όταν ο ενήλικος ήταν ακόμα ανήλικος και, πιθανώς, βάσει κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας διαφορετικών από αυτούς της Σύμβασης. Η αναγνώριση των μέτρων αυτών δύναται να αποκλεισθεί αν οι εν λόγω κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας δεν συνάδουν με τη Σύμβαση. Στην περίπτωση που το μέτρο λήφθηκε σύμφωνα με τη σύμβαση του 1996 για πρόσωπο που ήταν κατά τον κρίσιμο χρόνο ανήλικο, η αναγνώρισή του δύναται συνεπώς να αποκλεισθεί εάν το μέτρο λήφθηκε βάσει κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπεται στη σύμβαση του 1996 (π.χ. του *forum* του διαζυγίου του άρθρου 10) αλλά όχι στη Σύμβαση για την προστασία των ενηλίκων (πρβλ. σημείο 15, υποσημείωση 16 ανωτέρω).

Το στοιχείο *α*) συνεπάγεται ότι η αρχή από την οποία ζητείται η αναγνώριση έχει τη δυνατότητα να επαληθεύσει τη διεθνή δικαιοδοσία της αρχής προέλευσης για τον σκοπό της αναγνώρισης. Εντούτοις, κατά την επαλήθευση αυτή, δεσμεύεται από τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών στις οποίες η αρχή προέλευσης θεμελίωσε τη διεθνή δικαιοδοσία της (άρθρο 24, βλ. σχετικά κατωτέρω).

Στοιχείο β)

- 120** Η άρνηση της αναγνώρισης είναι δυνατή εάν το μέτρο λήφθηκε, με εξαίρεση την περίπτωση του κατεπείγοντος, στο πλαίσιο δικαστικής ή διοικητικής διαδικασίας, χωρίς να έχει δοθεί στον ενήλικο η δυνατότητα να ακουσθεί, κατά παράβαση των θεμελιωδών δικονομικών αρχών του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση. Ο συγκεκριμένος λόγος άρνησης δεν συνεπάγεται ότι πρέπει να πραγματοποιείται ακρόαση του ενήλικου σε κάθε περίπτωση. Είναι πιθανό η εν λόγω ακρόαση να αντιβαίνει στα συμφέροντά του. Ωστόσο, σε ό,τι αφορά τους ενήλικους, η μη ακρόαση πρέπει να αποτελεί εξαίρεση. Εν προκειμένω, δεν θα πρέπει να γίνεται διάκριση με βάση το πλαίσιο στο οποίο λήφθηκε το μέτρο, ήτοι βάσει του αν λήφθηκε στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας ή διοικητικής διαδικασίας. Η διάταξη αυτή συνιστά ειδική διάταξη δικονομικής δημόσιας τάξης και δεν έχει εφαρμογή σε περιπτώσεις κατεπείγοντος, κατά τις οποίες οι δικονομικές προϋποθέσεις θα πρέπει να ερμηνεύονται κατά τρόπο ελαστικότερο.

Στοιχείο γ)

- 121** Η εν λόγω διάταξη ορίζει ως λόγο μη αναγνώρισης την πρόδηλη αντίθεση προς τη δημόσια τάξη του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση. Για λόγους συμμετρίας με το άρθρο 20, προστίθεται επίσης η αντίθεση προς το αναγκαστικό δίκαιο του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση⁸³.

⁸³ Ορισμένες αντιπροσωπεύει εξέφρασαν την άποψη ότι η εν λόγω προσθήκη ήταν περιττή και ότι, κατά το στάδιο της αναγνώρισης, η επιφύλαξη της δημόσιας τάξης αρκεί για να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα, ιδίως για την άρνηση της αναγνώρισης ιατρικού μέτρου το οποίο αντιβαίνει στους κανόνες αναγκαστικού δικαίου του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση (βλ. συζήτηση στα πρακτικά αριθ. 7, σημεία 126-142) [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 273-274].

Στοιχείο δ)

- 122** Το εν λόγω στοιχείο, η διατύπωση του οποίου προσιδιάζει με αυτή του άρθρου 27 παράγραφος 5 των συμβάσεων των Βρυξελλών και του Λουγκάνο⁸⁴, προβλέπει την περίπτωση σύγκρουσης του προς αναγνώριση μέτρου που έχει ληφθεί σε συμβαλλόμενο κράτος με άλλο μέτρο που λήφθηκε μεταγενέστερα σε μη συμβαλλόμενο κράτος που θα είχε διεθνή δικαιοδοσία κατά τα άρθρα 5 έως 9 της Σύμβασης, όταν το τελευταίο αυτό μέτρο πληροί τις αναγκαίες προϋποθέσεις για την αναγνώρισή του στο κράτος στο οποίο ζητείται η αναγνώριση. Στην περίπτωση αυτή, εάν τα δύο μέτρα είναι ασυμβίβαστα, προτεραιότητα θα δίδεται στο δεύτερο, πιο πρόσφατο, μέτρο, που λήφθηκε από αρχή η οποία είναι εγγύτερα στον ενήλικο και σε θέση να εκτιμήσει καλύτερα τα συμφέροντα του ενηλίκου.

Η εν λόγω προτεραιότητα στο μέτρο που λήφθηκε μεταγενέστερα σε μη συμβαλλόμενο κράτος προϋποθέτει ότι το κράτος αυτό είχε διεθνή δικαιοδοσία κατά τα άρθρα 5 έως 9 της Σύμβασης. Είναι, συνεπώς, ευρύτερη εν προκειμένω σε σχέση με τη σύμβαση για την προστασία των παιδιών, όπου περιοριζόταν σε μέτρα που λήφθηκαν από αρχή στο μη συμβαλλόμενο κράτος της συνήθους διαμονής του παιδιού.

Στοιχείο ε)

- 123** Ο εν λόγω τελευταίος λόγος άρνησης της αναγνώρισης συνδέεται με το άρθρο 33 (βλ. κατωτέρω), το οποίο θεσπίζει υποχρεωτική διαδικασία διαβούλευσης πριν από οποιοδήποτε μέτρο τοποθέτησης ενήλικου σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος. Το άρθρο 22 παράγραφος 2 στοιχείο ε) αποφεύγει να φέρει προ τετελεσμένου γεγονότος το κράτος στο οποίο πρέπει να εφαρμοστεί το μέτρο της τοποθέτησης και του επιτρέπει να αρνηθεί την αναγνώριση αν δεν έχει τηρηθεί η διαδικασία διαβούλευσης.

Άρθρο 23 (προληπτική διαδικασία αναγνώρισης ή μη αναγνώρισης)

- 124** Δεδομένου ότι η αναγνώριση επέρχεται αυτοδικαίως, η έκδοση απόφασης σχετικά με τυχόν διαφορά ως προς την ύπαρξη λόγου μη αναγνώρισης είναι δυνατή μόνο κατά τον χρόνο επίκλησης του μέτρου σε ορισμένο κράτος. Τούτο ενδέχεται να καθυστερήσει υπερβολικά και οποιοδήποτε ενδιαφερόμενο πρόσωπο μπορεί να έχει έννομο συμφέρον να άρει, χωρίς καθυστέρηση, τυχόν αμφιβολίες όσον αφορά την ύπαρξη τέτοιου λόγου μη αναγνώρισης.

Η διάταξη περιορίζει το παραδεκτό της προληπτικής διαδικασίας στην αναγνώριση ή μη των *μέτρων*. Δεν προβλέπεται οποιαδήποτε αντίστοιχη διαδικασία με σκοπό την έκδοση απόφασης, παραδείγματος χάριν, επί της ισχύος ή της ακυρότητας εντολής αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας.

Η Σύμβαση παραπέμπει στο δίκαιο του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση για τον καθορισμό της σχετικής προληπτικής διαδικασίας. Η διαδικασία αυτή δεν είναι κατ' ανάγκην ταυτόσημη με τη διαδικασία που προβλέπεται για την κήρυξη της εκτελεστότητας, η δε Σύμβαση δεν επιβάλλει, όπως στην περίπτωση της κήρυξης της εκτελεστότητας, «απλή και ταχεία» διαδικασία (άρθρο 25 παράγραφος 2). Πράγματι, η διαδικασία για την κήρυξη της εκτελεστότητας, στο πλαίσιο μιας διεθνούς σύμβασης που αποσκοπεί στην εξασφάλιση της σχετικά ελεύθερης κυκλοφορίας των αποφάσεων, θα πρέπει να είναι ταχεία και, συχνά, να μην διεξάγεται κατ' αντιμωλία στο πρώτο της στάδιο⁸⁵. Αντιθέτως, η προληπτική

⁸⁴ Με τη διαφορά ότι οι ως άνω συμβάσεις δίνουν προτεραιότητα στην απόφαση που εκδόθηκε *προγενέστερα* σε μη συμβαλλόμενο κράτος και συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για την αναγνώρισή της στο κράτος στο οποίο ζητείται η αναγνώριση, δεδομένου ότι η ισχύς δεδικασμένου της πρώτης απόφασης αποκλείει την αναγνώριση μεταγενέστερης, ασυμβίβαστης με αυτή απόφασης. Αντιθέτως, στην υπό εξέταση Σύμβαση προκρίνεται το μέτρο που λήφθηκε *μεταγενέστερα* στο μη συμβαλλόμενο κράτος, καθώς —υπό το πνεύμα του άρθρου 10 παράγραφος 2, του άρθρου 11 παράγραφος 2 και του άρθρου 12— τα ληφθέντα μέτρα δύνανται σε κάθε περίπτωση να τροποποιηθούν ή αντικατασταθούν από την αρχή που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με τη Σύμβαση.

⁸⁵ Βλ. τη διαδικασία σχετικά με τις αιτήσεις που προβλέπεται στις συμβάσεις των Βρυξελλών και του Λουγκάνο, άρθρα 31 και επ.

διαδικασία αποσκοπεί στην άμεση κίνηση δικαστικής διαδικασίας σχετικά με τη διεθνή κανονικότητα του μέτρου και, σε περίπτωση αγωγής μη αναγνώρισης του μέτρου, στην ανακοπή της ελεύθερης κυκλοφορίας της σχετικής απόφασης. Η εν λόγω διαδικασία θα πρέπει λογικά να περιλαμβάνει πλήρη συζήτηση, η οποία κατά κανόνα θα διαρκεί περισσότερο από την ταχεία διαδικασία για την κήρυξη της εκτελεστότητας.

Άρθρο 24 (διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών που θεμελιώνουν διεθνή δικαιοδοσία)

125 Όπως προαναφέρθηκε σε σχέση με το άρθρο 22 παράγραφος 2 στοιχείο α) (βλ. σημείο 119 ανωτέρω), η αρχή του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση δεσμεύεται από τις διαπιστώσεις των πραγματικών περιστατικών στις οποίες η αρχή προέλευσης θεμελίωσε τη διεθνή δικαιοδοσία της. Αν, για παράδειγμα, η αρχή προέλευσης έχει λάβει απόφαση υπό την ιδιότητά της ως αρχή του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου, η αρχή του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση δεν δύναται να προβεί σε επανεξέταση των πραγματικών περιστατικών επί των οποίων η αρχή προέλευσης στήριξε την εκτίμησή της σχετικά με τον τόπο συνήθους διαμονής του ενηλίκου. Ομοίως, στην περίπτωση κατά την οποία η διεθνής δικαιοδοσία θεμελιώνεται σε προκαταρκτική εκτίμηση του υπέρτερου συμφέροντος του ενηλίκου εκ μέρους της αρχής προέλευσης⁸⁶, η εν λόγω εκτίμηση δεσμεύει την αρχή του κράτους στο οποίο ζητείται η αναγνώριση. Ο εν λόγω κανόνας απαντάται και σε άλλες συμβάσεις⁸⁷.

Άρθρο 25 (κήρυξη εκτελεστότητας)

126 Το εν λόγω άρθρο αφορά την περίπτωση κατά την οποία τα μέτρα, που λήφθηκαν σε συμβαλλόμενο κράτος και είναι εκτελεστά εκεί, απαιτείται να εκτελεστούν σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος. Σε διαφορετική περίπτωση, το άρθρο 22 —ήτοι η αναγνώριση— αρκεί για να μπορεί το μέτρο να παράγει αποτελέσματα. Παραδείγματος χάριν, η εξουσία που παρέχεται σε νόμιμο αντιπρόσωπο από μέτρο που λήφθηκε σε συμβαλλόμενο κράτος θα επιτρέπει στον εν λόγω αντιπρόσωπο, αν δεν συντρέχει λόγος μη αναγνώρισης, να επιχειρεί πράξεις για λογαριασμό του ενηλίκου σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος αναφορικά με την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του ενηλίκου. Αν όμως το μέτρο απαιτείται να εκτελεστεί, π.χ. αν προβλέπει την αναγκαστική πώληση περιουσιακών στοιχείων, το μέτρο θα πρέπει να κηρυχθεί εκτελεστό στο δεύτερο κράτος ή, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται σε ορισμένα κράτη, να καταχωριστεί προς εκτέλεση.

Η παράγραφος 1 του άρθρου 25 υπενθυμίζει την υποχρέωση αυτή και αναφέρει ότι η διαδικασία στο κράτος εκτέλεσης θα κινείται «ύστερα από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου μέρους, σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από το δίκαιο του κράτους [εκτέλεσης]». Ο όρος «requête» στο γαλλικό κείμενο της Σύμβασης δεν θα πρέπει να ερμηνεύεται βάσει της ακριβούς δικονομικής σημασίας του σύμφωνα με τη γαλλική νομική ορολογία, ήτοι ως εισαγωγικό έγγραφο διαδικασίας εκούσιας δικαιοδοσίας, το οποίο απευθύνεται απευθείας στο δικαστήριο, καθώς το κείμενο της διάταξης, αναφερόμενο στη διαδικασία που προβλέπεται από το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης, δεν επιδιώκει (σε αντίθεση με τη σύμβαση των Βρυξελλών) να λάβει θέση αναφορικά με τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται.

Η παράγραφος 2 περιορίζεται να ορίσει ότι το κράτος εκτέλεσης θα εφαρμόζει «απλή και ταχεία διαδικασία», αλλά αφήνει στο εν λόγω κράτος απόλυτη ελευθερία ως προς τον τρόπο με τον οποίο θα το επιτύχει και δεν θέτει συγκεκριμένη προθεσμία. Πρόκειται, συνεπώς, για lex imperfecta.

⁸⁶ Βλ. άρθρο 7 παράγραφος 1, άρθρο 8 παράγραφος 1 και άρθρο 13 παράγραφος 2.

⁸⁷ Βλ. άρθρο 9, σύμβαση της Χάγης της 2ας Οκτωβρίου 1973 για την αναγνώριση και εκτέλεση αποφάσεων σχετικών με υποχρεώσεις διατροφής· άρθρο 28 παράγραφος 2, συμβάσεις των Βρυξελλών και του Λουγκάνο.

Η παράγραφος 3 ορίζει, όπως και το άρθρο 34 παράγραφος 2 της σύμβασης των Βρυξελλών, ότι η κήρυξη της εκτελεστότητας ή η καταχώριση προς εκτέλεση δύνανται να μην γίνουν δεκτές μόνο για έναν από τους λόγους που προβλέπονται στο άρθρο 22 παράγραφος 2.

Άρθρο 26 (απαγόρευση αναθεώρησης επί της ουσίας)

- 127** Η απαγόρευση αναθεώρησης επί της ουσίας συνιστά τυπικό κανόνα στις συμβάσεις για την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων. Αφορά την αναγνώριση, καθώς και την κήρυξη της εκτελεστότητας ή την καταχώριση προς εκτέλεση.

Άρθρο 27 (εκτέλεση)

- 128** Το εν λόγω άρθρο, επίσης πανομοιότυπο με το άρθρο 28 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, θεσπίζει την αρχή ότι τα ληφθέντα σε ένα συμβαλλόμενο κράτος μέτρα τα οποία κηρύχθηκαν εκτελεστά σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος «εκτελούνται στο τελευταίο αυτό κράτος σαν να είχαν ληφθεί από τις αρχές του κράτους αυτού». Πρόκειται για ένα είδος «πολιτογράφησης» του μέτρου στο συμβαλλόμενο κράτος στο οποίο πρέπει να εκτελεστεί. Οι αρχές του κράτους εκτέλεσης θα μπορούν, συνεπώς, να αναστείλουν την εκτέλεση μέτρων τοποθέτησης που λήφθηκαν στην αλλοδαπή στις περιπτώσεις κατά τις οποίες θα είχαν το δικαίωμα να το πράξουν για μέτρα ληφθέντα στο δικό τους κράτος, π.χ. σε περίπτωση άρνησης του ενηλίκου να συμμορφωθεί με αυτά.

Η δεύτερη περίοδος του άρθρου ενισχύει την εν λόγω λύση ορίζοντας ότι η εκτέλεση λαμβάνει χώρα «σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους εκτέλεσης μέσα στα όρια που προβλέπονται από το δίκαιο αυτό».

Για παράδειγμα, αν η αρχή του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου έχει θέσει τον δικαστικό συμπαραστάτη επί στερητικής δικαστικής συμπαράστασης υπό την εποπτεία των τοπικών κοινωνικών αρχών και ο ενήλικος μεταφερθεί σε μεταγενέστερο χρόνο σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, η εκτέλεση στο δεύτερο κράτος της απόφασης που λήφθηκε στο πρώτο κράτος θα είναι δυνατή μόνο εφόσον επιτρέπεται στις αρχές του δεύτερου κράτους από το οικείο δίκαιό τους να ασκούν τα καθήκοντα εποπτείας με τα οποία είχαν επιφορτιστεί οι κοινωνικές αρχές του πρώτου κράτους. Εάν αυτό δεν επιτρέπεται, εναπόκειται στις αρχές του δεύτερου κράτους, ει δυνατόν κατόπιν διαβούλευσης με τις αρχές του πρώτου κράτους, να προσαρμόσουν το μέτρο που λήφθηκε στο πρώτο κράτος ή να το τροποποιήσουν σύμφωνα με το άρθρο 5 παράγραφος 2.

Κατά τη διάρκεια των εργασιών της ειδικής επιτροπής, διατυπώθηκαν ορισμένες ανησυχίες σχετικά με την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης στην περίπτωση των ενηλίκων. Στο πλαίσιο αυτό, αναφέρθηκε ο κίνδυνος παραβίασης των ατομικών ελευθεριών που συνεπάγεται η προσφυγή σε περιορισμούς που επιβάλλονται από το κράτος. Εκφράστηκαν επίσης ανησυχίες σχετικά με τις δημοσιονομικές επιπτώσεις της εν λόγω διάταξης, στο μέτρο που η εφαρμογή της θα είχε ως αποτέλεσμα να υποχρεώνει το κράτος στο οποίο βρίσκεται ο ενήλικος να αναλαμβάνει τις δαπάνες νοσηλείας ή τοποθέτησης που απορρέουν από την εκτέλεση μέτρων που λήφθηκαν από τις αρχές άλλου κράτους. Οι εν λόγω ανησυχίες διασκεδάστηκαν από την επισήμανση ότι το άρθρο 27 εν προκειμένω τυγχάνει εφαρμογής μόνο στην εκτέλεση μέτρων στο πλαίσιο του ιδιωτικού δικαίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V – ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

- 129** Το κεφάλαιο αυτό, επίσης, ακολουθεί αρκετά πιστά το αντίστοιχο κεφάλαιο της σύμβασης για την προστασία των παιδιών. Ως εκ τούτου, η Σύμβαση προβλέπει τον ορισμό σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος μιας κεντρικής αρχής, η οποία θα λειτουργεί εν είδει κόμβου και στην οποία θα μπορούν να απευθύνονται οι αρχές των άλλων συμβαλλόμενων κρατών και να

λαμβάνουν απάντηση στις αιτήσεις τους (άρθρα 28 έως 30). Παράλληλα με τον ως άνω αναγνωρισμένο ρόλο της κεντρικής αρχής, η Σύμβαση θέσπισε, κατά τρόπο ευρύ, τη δυνατότητα επικοινωνίας και άμεσων αιτήσεων παροχής πληροφοριών μεταξύ των διαφόρων συμβαλλόμενων κρατών που καλούνται να λάβουν μέτρα προστασίας (άρθρα 31 έως 35), καθώς και τη δυνατότητα σύναψης συμφωνιών μεταξύ τους προκειμένου να διευκολυνθεί η συνεργασία αυτή (άρθρο 37). Το άρθρο 36 ορίζει ότι κάθε κεντρική αρχή θα φέρει καταρχήν τις δικές της δαπάνες.

Άρθρο 28 (ορισμός κεντρικής αρχής)

- 130** Το εν λόγω άρθρο θεσπίζει υποχρέωση των συμβαλλόμενων κρατών να ορίσουν μια κεντρική αρχή η οποία θα είναι επιφορτισμένη με τα καθήκοντα που επιβάλλονται από τη Σύμβαση στις αρχές αυτές, προβλέπει δε τη δυνατότητα ορισμού περισσότερων κεντρικών αρχών για τα κράτη με μη ενοποιημένα συστήματα. Το συγκεκριμένο άρθρο επαναλαμβάνει το άρθρο 29 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, το οποίο με τη σειρά του καταρτίστηκε με βάση το υπόδειγμα του άρθρου 6 της σύμβασης της 25ης Οκτωβρίου 1980 και της σύμβασης της 29ης Μαΐου 1993.

Άρθρο 29 (γενική υποχρέωση συνεργασίας)

- 131** Οι κεντρικές αρχές υπέχουν γενική υποχρέωση συνεργασίας και παροχής πληροφοριών. Οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται, κατόπιν σχετικής αίτησης, αφορούν την ισχύουσα νομοθεσία και τις διαθέσιμες υπηρεσίες στο εν λόγω κράτος σε θέματα προστασίας του ενηλίκου.

Άρθρο 30 (επικοινωνία, εντοπισμός)

- 132** Στο εν λόγω άρθρο παρατίθενται ορισμένα καθήκοντα της κεντρικής αρχής. Το πρώτο από αυτά τα καθήκοντα είναι «να διευκολύνει την επικοινωνία, με κάθε μέσο, μεταξύ των αρμόδιων αρχών, στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες εφαρμόζεται η Σύμβαση». Τα μέσα που χρησιμοποιούνται μπορεί να είναι ηλεκτρονικά. Η λεπτομέρεια αυτή συμπεριλαμβανόταν στο κείμενο που ψηφίστηκε κατά την πρώτη ανάγνωση. Διαγράφηκε (αλλά δεν απορρίφθηκε) κατά τη δεύτερη ανάγνωση κατόπιν αιτήματος της Κίνας, η οποία εξέφρασε τον φόβο ότι μια τέτοια διευκρίνιση μπορεί να παρεξηγούνταν από τα αναπτυσσόμενα κράτη⁸⁸.

Η επιτροπή δεν συμφώνησε να περιληφθεί στα καθήκοντα της κεντρικής αρχής η υποχρέωση απάντησης στις αιτήσεις παροχής πληροφοριών από τις αρχές των άλλων συμβαλλόμενων κρατών σχετικά με τα μέτρα στα οποία θα μπορούσε να υπόκειται ο ενήλικος. Επίσης, δεν επιθυμούσε να αναφέρεται στο κείμενο η δυνατότητα των αρχών των συμβαλλόμενων κρατών, με τη συναίνεση των κεντρικών αρχών τους, να επικοινωνούν απευθείας μεταξύ τους⁸⁹. Οι εν λόγω διευκρινήσεις φάνταζαν άσκοπες, καθώς δεν υπήρχε καμία διάταξη της Σύμβασης που να απαγορεύει την απευθείας επικοινωνία μεταξύ μη κεντρικών αρχών ή τη δυνατότητα μιας αρχής να υποβάλλει ερωτήματα στην κεντρική αρχή άλλου κράτους.

Δεύτερο καθήκον είναι «να βοηθά, ύστερα από αίτηση αρμόδιας αρχής άλλου συμβαλλομένου κράτους, στον εντοπισμό του ενηλίκου που φέρεται να βρίσκεται στο έδαφος του κράτους της και έχει ανάγκη προστασίας» (άρθρο 30 στοιχείο β)).

⁸⁸ Βλ. έγγραφο εργασίας αριθ. 66 και 104, πρακτικά αριθ. 13, σημεία 44-50 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 313-314], και πρακτικά αριθ. 16, σημεία 23-44 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 330-332].

⁸⁹ Βλ. για τα εν λόγω ζητήματα, έγγραφο εργασίας αριθ. 63 και πρακτικά αριθ. 8, σημεία 95-120 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 280-282].

Άρθρο 31 (διαμεσολάβηση)

133 Στο προσχέδιο της ειδικής επιτροπής, όπως και στο αντίστοιχο κείμενο της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, περιλαμβανόταν μεταξύ των καθηκόντων της κεντρικής αρχής, στην ίδια βάση όπως και η παροχή πληροφοριών και ο εντοπισμός του ενηλίκου (βλ. άρθρο 30 ανωτέρω), το «να διευκολύνει, με τη διαμεσολάβηση, τον συμβιβασμό ή κάθε άλλο ανάλογο μέσο, τον φιλικό διακανονισμό για την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του ενηλίκου, στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες εφαρμόζεται η Σύμβαση». Η εν λόγω διάταξη, η οποία διαγράφηκε κατά την πρώτη ανάγνωση κατόπιν σχετικής απόφασης που λήφθηκε με ισχνή πλειοψηφία⁹⁰, επαναφέρθηκε κατά τη δεύτερη ανάγνωση με ηπιότερη διατύπωση, χωρίς να περιλαμβάνεται υποχρέωση για την κεντρική αρχή, αλλά απλή σύσταση προς αυτήν να «ενθαρρύνει» τον εν λόγω εναλλακτικό τρόπο επίλυσης διαφορών, με προσφυγή, εφόσον παραστεί ανάγκη, στην «παρέμβαση άλλων οργανισμών»⁹¹.

Όταν ρωτήθηκε μεταξύ ποιων προσώπων μπορούν να γίνουν οι εν λόγω προσπάθειες διαμεσολάβησης, η απάντηση που δόθηκε ήταν ότι η διαμεσολάβηση θα μπορούσε να γίνεται μεταξύ του δικαστικού συμπαραστάτη σε στερητική δικαστική συμπαραστάση και άλλων προσώπων όσον αφορά την τύχη του ενηλίκου ή την περιουσία του, ή μεταξύ του ενηλίκου και των προσώπων που είναι υπεύθυνα για αυτόν, σε μια προσπάθεια να πειστεί ο ενήλικος να αποδεχτεί ένα μέτρο που φαίνεται να είναι επωφελές.

Άρθρο 32 (αιτήσεις παροχής συγκεκριμένων πληροφοριών και συνδρομής ως προς συγκεκριμένο ενήλικο)

Παράγραφος 1

134 Η διάταξη αυτή επιτρέπει στην αρμόδια αρχή συμβαλλόμενου κράτους, όταν πρόκειται να λάβει μέτρο προστασίας, να ζητήσει από κάθε αρχή άλλου συμβαλλόμενου κράτους που έχει χρήσιμες για την προστασία του ενηλίκου πληροφορίες, να της τις διαβιβάσει. Παρότι δεν ορίζεται ρητά στο κείμενο, είναι σαφές ότι ως αρχές θεωρούνται εν προκειμένω μόνο οι δημόσιες αρχές, οι οποίες εξάλλου είναι οι μόνες για τις οποίες η Σύμβαση προβλέπει ότι δύνανται να λαμβάνουν μέτρα προστασίας, και όχι οι ενώσεις ή οι μη κυβερνητικές οργανώσεις.

Η δυνατότητα υποβολής αιτήσεων παροχής πληροφοριών σχετικά με τον ενήλικο μπορεί να αποδειχθεί ιδιαίτερα χρήσιμη σε περίπτωση μεταβολής του κράτους στο οποίο έχει τη συνήθη διαμονή του ο ενήλικος, καθώς και στις περιπτώσεις που η προστασία αποτελεί μέλημα των αρχών του κράτους ιθαγένειας του ενηλίκου, οι οποίες θα μπορούν έτσι να θέτουν ερωτήματα στις αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής.

135 Προκειμένου να αποφευχθεί ο κίνδυνος ανεξέλεγκτης συλλογής πληροφοριών, έχουν ληφθεί κάποιες προφυλάξεις. Η υποβολή αίτησης παροχής πληροφοριών εγκρίνεται μόνο «εάν το απαιτεί η κατάσταση του ενηλίκου». Απόκειται στην αρχή που ζητά τις πληροφορίες να συνεκτιμά την προϋπόθεση αυτή και, όταν παραθέτει τους λόγους στους οποίους βασίζεται η αίτηση παροχής πληροφοριών, να αποδεικνύει την εκπλήρωσή της. Στο ίδιο πνεύμα, το άρθρο 35 απαγορεύει να ζητούνται πληροφορίες εάν αυτό θα έθετε σε κίνδυνο το πρόσωπο ή την περιουσία του ενηλίκου ή θα απειλούσε σοβαρά την ελευθερία ή τη ζωή μέλους της οικογενείας του. Το άρθρο 35 θέτει ανάλογο απαγόρευση και ως προς τη διαβίβαση των ζητούμενων πληροφοριών από την αρχή από την οποία ζητούνται, εάν η εν λόγω διαβίβαση ενέχει τους ίδιους κινδύνους για τον ενήλικο ή για μέλη της οικογενείας του.

⁹⁰ Βλ. πρακτικά αριθ. 8, σημεία 75-90 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 279-280].

⁹¹ Έγγραφο εργασίας αριθ. 98 και πρακτικά αριθ. 16, σημεία 44-55 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 332].

Καίτοι στο κείμενο δεν ορίζεται τυπικά, εννοείται ότι η αρχή από την οποία ζητούνται οι πληροφορίες δεν δεσμεύεται σε καμία περίπτωση να τις παράσχει, αλλά ότι διαθέτει διακριτική ευχέρεια επ' αυτού. Η Σύμβαση δεν υποχρεώνει την αρχή να παραθέσει εγγράφως τους λόγους τυχόν αρνητικής της απόφασης. Είναι επίσης πιθανό το εθνικό δίκαιο της αρχής να μην της επιτρέπει να κάνει δεκτή την αίτηση παροχής πληροφοριών, ιδίως σε περίπτωση που η εν λόγω αίτηση προσκρούει σε διατάξεις του εν λόγω δικαίου που αφορούν την εμπιστευτική επικοινωνία με ασκούντες συγκεκριμένα επαγγέλματα.

Παράγραφος 2

- 136** Η παράγραφος 1 παρέχει σε κάθε αρμόδια αρχή συμβαλλόμενου κράτους τη δυνατότητα να απευθύνεται σε κάθε αρχή άλλου συμβαλλόμενου κράτους προκειμένου να ζητήσει τις πληροφορίες που χρειάζεται. Αυτή η διαδικαστική ευελιξία έχει μεν πλεονεκτήματα, μπορεί, ωστόσο, να επιβαρύνει την αποτελεσματικότητα της επιδιωκόμενης συνεργασίας, εάν η αρχή από την οποία ζητούνται οι πληροφορίες δεν δύναται ευχερώς να προσδιορίσει ποια είναι η αρχή που ζητά τις πληροφορίες και να αξιολογήσει εάν η τελευταία νομιμοποιείται να απευθύνει τη σχετική αίτηση. Βάσει των ανωτέρω, η παράγραφος 2 προβλέπει ότι κάθε συμβαλλόμενο κράτος δύναται να δηλώσει ότι οι κατά την παράγραφο 1 αιτήσεις θα διαβιβάζονται μόνο μέσω της κεντρικής του αρχής.

Παράγραφος 3

- 137** Η παράγραφος αυτή προβλέπει την αμοιβαία συνδρομή μεταξύ των αρμόδιων αρχών των συμβαλλόμενων κρατών για την εφαρμογή μέτρων προστασίας. Η συνδρομή αυτή είναι συχνά αναγκαία, ιδιαίτερα στην περίπτωση της μετακίνησης του ενηλίκου ή της τοποθέτησής του σε κατάλληλο ίδρυμα που βρίσκεται σε άλλο κράτος από εκείνο που έλαβε το μέτρο της τοποθέτησης.

Άρθρο 33 (διασυνοριακές τοποθετήσεις)

- 138** Το εν λόγω άρθρο, που αναφέρθηκε ήδη σε σχέση με το άρθρο 22 παράγραφος 2 στοιχείο ε) (βλ. σημείο 123 ανωτέρω), θεσμοθετεί τη μοναδική διαδικασία υποχρεωτικής διαβούλευσης που προβλέπει η Σύμβαση. Τέτοια περίπτωση συντρέχει όταν η αρχή που έχει διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με τα άρθρα 5 έως 8 μελετά την τοποθέτηση του ενηλίκου σε ίδρυμα ή σε ανάλογο θεσμό και η τοποθέτηση πρόκειται να λάβει χώρα σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος. Η διαβούλευση αυτή παρέχει στην αρχή του κράτους υποδοχής το δικαίωμα επανεξέτασης της απόφασης και επιτρέπει στις αρχές να αποφασίσουν εκ των προτέρων τους όρους που θα διέπουν τη διαμονή του ενηλίκου στο κράτος υποδοχής, ιδίως σε σχέση με την ισχύουσα νομοθεσία περί μετανάστευσης στο εν λόγω κράτος, ή ακόμη και τον επιμερισμό των δαπανών που συνεπάγεται η εκτέλεση του μέτρου της τοποθέτησης⁹². Στο κείμενο ορίζεται ότι η διαβούλευση γίνεται με την κεντρική αρχή ή άλλη αρμόδια αρχή του κράτους υποδοχής και λαμβάνει τη μορφή της διαβίβασης έκθεσης προς την εν λόγω αρχή σχετικά με την κατάσταση του ενηλίκου και τους λόγους της προτεινόμενης τοποθέτησής του ή ανάληψης της επιμέλειας.
- 139** Το άρθρο 33 παράγραφος 2 παρέχει στην κεντρική αρχή ή άλλη αρμόδια αρχή του κράτους από το οποίο ζητείται η τοποθέτηση το δικαίωμα να αντιταχθεί στην απόφαση για την τοποθέτηση. Πρόκειται για σημαντική διαφορά σε σχέση με την αντίστοιχη διάταξη της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, η οποία προβλέπει ότι η απόφαση για την τοποθέτηση υπόκειται στην προηγούμενη έγκριση του κράτους από το οποίο ζητείται⁹³.

⁹² Βλ. κατωτέρω, άρθρο 36.

⁹³ Κατά την πρώτη ανάγνωση, το κείμενο εγκρίθηκε με πανομοιότυπη διατύπωση με το άρθρο 33 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, με πολύ ισχνή, ωστόσο, πλειοψηφία (11 ψήφοι υπέρ, 10 κατά και 2 αποχές) και ενώ κάποιες αντιπροσωπείες ζήτησαν την πλήρη απαλοιφή του, φρονώντας ότι η εγκριτική διαδικασία θα είναι υπερβολικά επαχθής σε περίπτωση συμφωνίας μεταξύ των αρχών προέλευσης και του ιδρύματος υποδοχής στο κράτος από το οποίο ζητείται η τοποθέτηση (βλ. έγγραφο εργασίας αριθ. 57 και πρακτικά αριθ. 9, σημεία 1-29) [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 282-284]. Το θέμα επανεξετάστηκε κατά τη δεύτερη ανάγνωση και ο συμβιβασμός που επιτεύχθηκε κατέληξε στην αντικατάσταση της ρητής, θετικής έγκρισης με

Η παράλειψη τήρησης της διαδικασίας εκ των προτέρων διαβούλευσης τιμωρείται με άρνηση της αναγνώρισης του μέτρου της τοποθέτησης (άρθρο 22 παράγραφος 2 στοιχείο ε), βλ. ανωτέρω).

Άρθρο 34 (περίπτωση ενηλίκου που εκτίθεται σε σοβαρό κίνδυνο)

140 Το εν λόγω άρθρο αφορά την περίπτωση που οι αρμόδιες αρχές συμβαλλόμενου κράτους οι οποίες έλαβαν ή πρόκειται να λάβουν μέτρα προστασίας ενηλίκου που εκτίθεται σε σοβαρό κίνδυνο (για παράδειγμα, ασθένεια που απαιτεί διαρκή θεραπευτική αγωγή, ναρκωτικά, επιρροή αίρεσης) πληροφορηθούν μεταβολή της διαμονής του ενηλίκου ή την παρουσία του σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος. Οι αρχές αυτές φέρουν στην περίπτωση αυτή την υποχρέωση να ενημερώσουν τις αρχές του άλλου αυτού κράτους για τον κίνδυνο και για τα ληφθέντα ή τα υπό εξέταση μέτρα. Η εν λόγω υποχρέωση ενημέρωσης ισχύει και σε περίπτωση παρουσίας του ενηλίκου σε μη συμβαλλόμενο κράτος.

Προφανής προϋπόθεση για τη λειτουργία της διάταξης αυτής είναι η πληροφόρηση των αρχών του πρώτου κράτους για την παρουσία του ενηλίκου στο δεύτερο κράτος, στοιχείο που στην πράξη ενδέχεται να περιορίσει την εμβέλειά της. Ωστόσο, τίποτα δεν εμποδίζει τις αρχές του πρώτου κράτους να καταφύγουν αρχικά, σε περίπτωση που ο ενήλικος βρίσκεται σε άλλο συμβαλλόμενο κράτος, στην υποβολή αίτησης για τον εντοπισμό του ενηλίκου βάσει του άρθρου 30 στοιχείο β) και στη συνέχεια στην παροχή των πληροφοριών σύμφωνα με το παρόν άρθρο 34.

Άρθρο 35 (πληροφορίες που θέτουν τον ενήλικο σε κίνδυνο)

141 Σε σχέση με το άρθρο 32, επισημάνθηκε το ενδεχόμενο η υποβολή αίτησης για παροχή πληροφοριών ή η διαβίβαση πληροφοριών να θέτει σε κίνδυνο το πρόσωπο ή την περιουσία του ενηλίκου ή να απειλεί σοβαρά την ελευθερία ή τη ζωή μέλους της οικογενείας του. Το άρθρο 35 λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές και εντέλλεται κάθε αρχή που πιστεύει ότι υφίσταται τέτοιος κίνδυνος να μην ζητά ή να μην διαβιβάζει τις πληροφορίες.

Άρθρο 36 (δαπάνες)

142 Από τη λειτουργία των μηχανισμών συνεργασίας προκύπτουν δαπάνες και το άρθρο 36 θεσπίζει τον κανόνα, που είναι πανομοιότυπος με εκείνον της σύμβασης για την προστασία των παιδιών (άρθρο 38) και ο οποίος σε κάπως παραλλαγμένη μορφή παρατίθεται ήδη στη *σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1980 για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών (άρθρο 26), σύμφωνα με τον οποίο οι κεντρικές αρχές και οι άλλες δημόσιες αρχές των συμβαλλόμενων κρατών φέρουν τις δικές τους δαπάνες που προκύπτουν από την εφαρμογή του κεφαλαίου V. Η φράση «δημόσιες αρχές» αναφέρεται στις διοικητικές και όχι στις δικαστικές αρχές των συμβαλλόμενων κρατών. Ως εκ τούτου, τα δικαστικά έξοδα και, γενικότερα, τα έξοδα δικαστικών διαδικασιών, ιδίως οι αμοιβές δικηγόρων, δεν καλύπτονται από αυτό το άρθρο. Από την άλλη, το άρθρο καλύπτει, πέραν προφανώς των πάγιων λειτουργικών εξόδων των αρχών, τα έξοδα αλληλογραφίας και αποστολής, τις δαπάνες για την αναζήτηση διαφόρων πληροφοριών και για τον εντοπισμό ενηλίκων, τις δαπάνες για την οργάνωση συμφωνιών διαμεσολάβησης ή συμβιβασμού, καθώς και τις δαπάνες για την εφαρμογή των μέτρων που λαμβάνονται σε άλλο κράτος.*

Ωστόσο, στην παράγραφο αυτή αναγνωρίζεται ότι οι αρχές του κράτους διατηρούν τη «δυνατότητα να απαιτήσουν εύλογες δαπάνες για τις παρασχεθείσες υπηρεσίες», οι οποίες μπορεί να αφορούν, για παράδειγμα, τον εντοπισμό ενός ενηλίκου, την παροχή πληροφοριών ή τη χορήγηση πιστοποιητικών. Οι χρησιμοποιούμενοι όροι αφήνουν να εννοηθεί ότι η «απαίτηση» αυτή μπορεί να λαμβάνει τη μορφή αίτησης για την απόδοση

τη μη διατύπωση αντιρρήσεων (έγγραφο εργασίας αριθ. 108, πρακτικά αριθ. 16, σημεία 55-90) [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 332-335].

δαπανών που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί ή τη μορφή αίτησης για την καταβολή χρηματοδότησης πριν από την παροχή των υπηρεσιών. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, οι αιτήσεις αυτές θα πρέπει να διατυπώνονται με μετριοπάθεια. Επίσης, στην παράγραφο 2 ορίζεται ότι τα συμβαλλόμενα κράτη δύνανται να συνάπτουν συμφωνίες μεταξύ τους για την κατανομή αυτών των εξόδων.

Άρθρο 37 (συμφωνίες μεταξύ συμβαλλόμενων κρατών)

- 143** Το εν λόγω άρθρο, που επίσης επαναλαμβάνει το περιεχόμενο της σύμβασης για την προστασία των παιδιών (άρθρο 39) και του οποίου ισοδύναμο παρατίθεται στο άρθρο 39 παράγραφος 2 της *σύμβασης της Χάγης της 29ης Μαΐου 1993 για την προστασία των παιδιών και τη συνεργασία σχετικά με τη διακρατική υιοθεσία, προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη δύνανται να συνάπτουν μεταξύ τους συμφωνίες για τη διευκόλυνση της εφαρμογής του κεφαλαίου περί συνεργασίας. Οι συμφωνίες αυτές θα πρέπει υποχρεωτικά να είναι συμφωνίες που ενισχύουν τη συνεργασία που θεσμοθετείται με το κεφάλαιο αυτό, καθιστώντας, για παράδειγμα, υποχρεωτικές ορισμένες από τις διατάξεις του, και όχι ανεξάρτητες συμφωνίες που ορίζουν διαφορετικούς κανόνες από εκείνους της Σύμβασης που προβλέπονται στο άρθρο 49 (βλ. σημείο 160 και επ. κατωτέρω).*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI – ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 38 (διεθνές πιστοποιητικό)

- 144** Η επιτροπή επανέλαβε και διεύρυνε τις διατάξεις του άρθρου 40 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, προβλέποντας τη δυνατότητα χορήγησης σε κάθε πρόσωπο επιφορτισμένο με την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του ενηλίκου πιστοποιητικού που θα αποδεικνύει την ιδιότητά του και τις εξουσίες που του έχουν απονεμηθεί. Ωστόσο, η επιτροπή δεν θέλησε να επιβάλει στα συμβαλλόμενα κράτη που δεν επιθυμούν να χορηγήσουν πιστοποιητικό την υποχρέωση να το πράξουν. Ως εκ τούτου, το πιστοποιητικό είναι προαιρετικό.

Η χρησιμότητα αυτού του πιστοποιητικού για τους επαγγελματίες είναι προφανής. Είτε πρόκειται για το πρόσωπο του ενηλίκου είτε, ακόμη περισσότερο, για την περιουσία του, οι επαγγελματίες έχουν την ανάγκη να είναι εξασφαλισμένοι. Θεωρήθηκε ότι ένα πιστοποιητικό που θα έχει αποδεικτική ισχύ σε όλα τα συμβαλλόμενα κράτη θα συμβάλλει στην αποφυγή εξόδων και διαφορών.

Στο πιστοποιητικό αναφέρονται η ιδιότητα και οι εξουσίες του προσώπου που είναι επιφορτισμένο με την προστασία του προσώπου ή της περιουσίας του ενηλίκου, χωρίς να γίνεται διάκριση βάσει του εάν το πρόσωπο αυτό έχει διοριστεί και οι εξουσίες του τού έχουν παρασχεθεί δυνάμει μέτρου προστασίας ή από τον ίδιο τον ενήλικο. Όταν συντρέχει περίπτωση, στο πιστοποιητικό μπορεί με αποφατικό τρόπο να αναφέρονται οι εξουσίες που δεν έχει το πρόσωπο. Για παράδειγμα, μπορεί να αναφέρεται ότι ο νόμιμος αντιπρόσωπος ενηλίκου που έχει τη συνήθη διαμονή του στις Ηνωμένες Πολιτείες δεν έχει την εξουσία να διαχειρίζεται τα περιουσιακά στοιχεία που διαθέτει ο ενήλικος αυτός σε άλλο κράτος.

- 145** Σε αντίθεση με το άρθρο 40 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, το άρθρο 38 προβλέπει ότι το πιστοποιητικό μπορεί να χορηγείται μόνο από τις αρχές του συμβαλλόμενου κράτους⁹⁴ όπου έχει ληφθεί μέτρο προστασίας ή επιβεβαιωθεί η παροχή εξουσίας αντιπροσώπευσης. Οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής του ενηλίκου επομένως δεν δύνανται, σε αντίθεση με τη λύση που προκρίθηκε στη σύμβαση για την προστασία των παιδιών, να χορηγούν το πιστοποιητικό αυτό εάν δεν έχουν λάβει μέτρο

⁹⁴ Η παράγραφος 3 προβλέπει ότι απόκειται στο κάθε συμβαλλόμενο κράτος να ορίζει τις αρμόδιες για την έκδοση του πιστοποιητικού αρχές.

προστασίας ή δεν έχουν επιβεβαιώσει την εντολή αντιπροσώπευσης για την περίπτωση ανικανότητας. Οι αρχές αυτές δεν κατέχουν τον κεντρικό ρόλο που προβλέπει για αυτές η σύμβαση για την προστασία των παιδιών και η επιτροπή δεν θέλησε να αυξήσει τον αριθμό των πιστοποιητικών ή τον κίνδυνο να υπάρξουν αλληλοσυγκρουόμενα πιστοποιητικά⁹⁵.

146 Η έννοια της επιβεβαίωσης των εξουσιών πρέπει να παρέχει κάθε εγγύηση αξιοπιστίας και να εξετάζεται υπό το πρίσμα των νομικών συστημάτων που την προβλέπουν και αναθέτουν τη σχετική αρμοδιότητα σε συγκεκριμένη αρχή, δικαστική στο Κεμπέκ, διοικητική αλλού. Η επιβεβαίωση, ανάλογα με τη μορφή και το περιεχόμενό της, μπορεί να συνιστά μέτρο προστασίας κατά την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης^{95α}. Μνημονεύεται παράλληλα με τον όρο «μέτρα προστασίας» για λόγους αποφυγής τυχόν αμφιβολιών, καθώς πολλές αντιπροσωπείες δεν ήταν εξοικειωμένες με την έννοια της «επιβεβαίωσης»^{95β}. Επιβεβαίωση θα μπορούσε να παρέχεται μόνο από την αρμόδια βάσει της Σύμβασης αρχή. Εντούτοις, σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 2, ο ενήλικος θα μπορούσε να υποβάλει την παρασχεθείσα από αυτόν εντολή σε δίκαιο άλλο από εκείνο βάσει του οποίου έχουν διεθνή δικαιοδοσία οι αρχές δυνάμει της Σύμβασης και ο αντιπρόσωπος δεν πρέπει να στερείται τη δυνατότητα να μεριμνήσει για την επιβεβαίωση των εξουσιών του, για παράδειγμα, από την αρμόδια αρχή του κράτους το δίκαιο του οποίου διέπει το πιστοποιητικό.

147 Βάσει του άρθρου 38 παράγραφος 2 «η ιδιότητα και οι εξουσίες που αναφέρονται στο πιστοποιητικό θεωρούνται κερτημένες από το εν λόγω πρόσωπο κατά την ημερομηνία του πιστοποιητικού, εκτός αν αποδειχθεί το αντίθετο». Επομένως, κάθε ενδιαφερόμενο πρόσωπο δύναται να αμφισβητήσει την ορθότητα των στοιχείων που αναγράφονται στο πιστοποιητικό αλλά, εφόσον δεν υπάρξει αμφισβήτηση, κάθε τρίτος δύναται να συναλλάσσεται με απόλυτη ασφάλεια με το πρόσωπο που αναφέρεται στο πιστοποιητικό, εντός των ορίων των εξουσιών που μνημονεύονται σε αυτό. Η αποδεικτική ισχύς περιορίζεται στην ημερομηνία έκδοσης του πιστοποιητικού. Το πιστοποιητικό δεν εγγυάται ότι οι εξουσίες που υφίσταντο τη δεδομένη στιγμή θα εξακολουθήσουν να ισχύουν στο μέλλον. Η συμπερίληψη σχετικής διευκρίνισης θα σήμαινε ότι επιτρέπεται να μην παρέχεται στην αρχή έκδοσης του πιστοποιητικού η εξουσία ακύρωσής του, όπως είχε προταθεί⁹⁶.

Ομάδα εργασίας, υπό την προεδρία της κ. Bauer, αντιπροσώπου της Γαλλίας, κατάρτισε υπόδειγμα πιστοποιητικού (έγγραφο εργασίας αριθ. 90), το οποίο ενέκρινε η επιτροπή. Το πιστοποιητικό αυτό δεν ενσωματώθηκε στη Σύμβαση προς διευκόλυνση μελλοντικών τροποποιήσεων. Αποφασίστηκε να διαβιβαστεί στα κράτη μέλη και το Μόνιμο Γραφείο να συστήσει στα συμβαλλόμενα κράτη να το χρησιμοποιούν.

Άρθρο 39 (προστασία των προσωπικών δεδομένων)

148 Το εν λόγω άρθρο, που είναι πανομοιότυπο με το άρθρο 41 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, επαναλαμβάνει ουσιαστικά τη διάταξη του άρθρου 31 της σύμβασης της 29ης Μαΐου 1993 για την υιοθεσία⁹⁷. Επιπλέον, η προστασία των προσωπικών δεδομένων, πρωτίστως δε όταν αυτά είναι σε ηλεκτρονική μορφή, αποτελεί γενικό στόχο που είναι κοινός στα σύγχρονα κράτη.

⁹⁵ Βλ. συναφώς την απόρριψη της πρότασης της ελβετικής αντιπροσωπείας, έγγραφο εργασίας αριθ. 59, πρακτικά αριθ. 10, σημείο 79 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 296].

^{95α} Ο πρόεδρος παρατήρησε ότι θα ήταν η πράξη επιβεβαίωσης της εξουσίας αντιπροσώπευσης που θα αποτελούσε μέτρο προστασίας και ότι θα μπορούσε υποστηριχθεί ότι μέτρο επιβεβαίωσης της ισχύος της ήδη εμπίπτει στο άρθρο 3 στοιχείο δ) (βλ. πρακτικά αριθ. 10, σημεία 75 και 79) [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 296].

^{95β} Βλ. έγγραφο εργασίας αριθ. 77 και τη σχετική συζήτηση, πρακτικά αριθ. 10, σημεία 51-81 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 294-296], και, πιο συγκεκριμένα, αριθ. 74 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 296] για επεξήγηση του σκοπού της πρότασης της αντιπροσωπείας του Καναδά. Η πρόταση εγκρίθηκε με 7 ψήφους υπέρ, 5 κατά και 13 αποχές.

⁹⁶ Βλ. έγγραφο εργασίας αριθ. 59, πρακτικά αριθ. 10, σημείο 55 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 294].

⁹⁷ Βλ. σχετικά με το άρθρο αυτό την έκθεση του κ. Parra-Aranguren, *Πρακτικά της δέκατης έβδομης συνόδου (1993)*, τόμος II, σ. 632.

Άρθρο 40 (απόρρητο των πληροφοριών)

149 Το άρθρο αυτό υποχρεώνει τις αρχές στις οποίες έχουν διαβιβαστεί πληροφορίες να εξασφαλίζουν το απόρρητο των εν λόγω πληροφοριών, σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους τους. Το θέμα αυτό θα πρέπει να παρακολουθείται στενά, παράλληλα με την εξέλιξη των ηλεκτρονικών διαβιβάσεων. Η υποχρέωση εξασφάλισης του απορρήτου πρέπει να ισχύει και για την αρχή που διαβιβάζει τις πληροφορίες, καθώς κατά μία έννοια είναι και αυτή αποδέκτης των πληροφοριών τις οποίες διαβιβάζει ηλεκτρονικά.

Άρθρο 41 (απαλλαγή από υποχρέωση επικύρωσης)

150 Η απαλλαγή από την υποχρέωση επικύρωσης, η οποία προβλέπεται ήδη από τη σύμβαση για την προστασία των παιδιών, επεκτείνεται με τη Σύμβαση αυτή σε όλα τα «έγγραφα που διαβιβάζονται ή επιδίδονται κατ' εφαρμογή της παρούσας Σύμβασης», ήτοι σε όλες τις έγγραφες πληροφορίες που παρέχονται, όλες τις δικαστικές και διοικητικές αποφάσεις, καθώς και όλα τα πιστοποιητικά που παραδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 38.

Άρθρο 42 (καθορισμός των αρχών)

151 Σκοπός του εν λόγω άρθρου είναι να διευκολύνει την πρακτική λειτουργία των άρθρων στα οποία παραπέμπει, επιτρέποντας στην αρχή συμβαλλόμενου κράτους που ζητά τη λήψη μέτρων να γνωρίζει σε ποια αρχή του κράτους από το οποίο ζητείται η λήψη μέτρων πρέπει να απευθυνθεί όταν εξετάζει τη μεταβίβαση διεθνούς δικαιοδοσίας σε πιο κατάλληλο forum (άρθρο 8) ή την τοποθέτηση στο εξωτερικό (άρθρο 33)⁹⁸. Ωστόσο, ο καθορισμός αυτός είναι προαιρετικός για τα συμβαλλόμενα κράτη, τα οποία ενδέχεται να μην είναι σε θέση να παράσχουν πλήρεις καταλόγους, λόγω της ποικιλομορφίας και του μεγάλου αριθμού των αρχών που μπορεί να διαθέτουν διεθνή δικαιοδοσία ανάλογα με τις περιστάσεις.

Άρθρο 43 (γνωστοποίηση καθορισμού των αρχών και δηλώσεων)

152 Στο άρθρο αυτό ορίζεται σε ποιον πρέπει να γνωστοποιούνται ο καθορισμός των αρχών και οι δηλώσεις που γίνονται από τα συμβαλλόμενα κράτη κατ' εφαρμογή της Σύμβασης. Από το κείμενο προκύπτει επιμερισμός των καθηκόντων μεταξύ του Μόνιμου Γραφείου της Συνδιάσκεψης της Χάγης και του Θεματοφύλακα της Σύμβασης. Σε αντίθεση με προηγούμενες συμβάσεις, το άρθρο ορίζει ότι οι εν λόγω γνωστοποιήσεις πρέπει να γίνονται το αργότερο έως την ημερομηνία κατάθεσης του εγγράφου επικύρωσης, αποδοχής ή έγκρισης της Σύμβασης ή προσχώρησης σε αυτή. Σκοπός της διάταξης αυτής, η οποία προέκυψε από πρόταση της αντιπροσωπείας των Κάτω Χωρών⁹⁹, είναι να μπορούν τα άλλα συμβαλλόμενα κράτη να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από το κεφάλαιο που αφορά τη συνεργασία. Καίτοι η μη τήρηση της προθεσμίας αυτής δεν συνεπάγεται το απαράδεκτο της κατάθεσης του εγγράφου, ωστόσο ενισχύει τη θέση του Μόνιμου Γραφείου έναντι του κράτους που δεν τήρησε την προθεσμία.

Άρθρα 44 έως 47 (ομοσπονδιακές διατάξεις)

153 Τα εν λόγω άρθρα περιέχουν τις λεγόμενες ομοσπονδιακές διατάξεις, που αφορούν την εφαρμογή της Σύμβασης στις περιπτώσεις κρατών τα νομικά συστήματα των οποίων δεν είναι ενοποιημένα. Οι διατάξεις αυτές, που έχουν καταστεί συνήθεις στις συμβάσεις της

⁹⁸ Στην πραγματικότητα, το άρθρο 33 δεν προβλέπει σε ποιες αρχές πρέπει να απευθύνεται μια αίτηση, αλλά απλώς ορίζει ότι πρέπει να πραγματοποιείται διαβούλευση με τις αρχές του κράτους τοποθέτησης. Προφανώς, ως προς τις αρχές στις οποίες θα απευθύνεται η αίτηση διαβούλευσης, θα εφαρμόζεται το άρθρο 42 (βλ. πρακτικά, ολομέλεια, σημεία 163-167) [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 351].

⁹⁹ Έγγραφο εργασίας αριθ. 87 και σχετική συζήτηση, πρακτικά αριθ. 10, σημεία 44-45 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 293], και πρακτικά αριθ. 16, σημεία 90-111 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 335-336].

Χάγης εδώ και τριάντα περίπου έτη, υποβάλλονται σε περαιτέρω επεξεργασία από σύμβαση σε σύμβαση και η διατύπωσή τους πρέπει να προσαρμόζεται βάσει των σκοπών κάθε σύμβασης. Όπως αναφέρεται στην εισαγωγή της παρούσας έκθεσης, ειδική ομάδα εργασίας υπό την προεδρία της κ. Alegria Borrás, αντιπροσώπου της Ισπανίας, επιφορτίστηκε στο πλαίσιο της διπλωματικής συνόδου με την κατάρτιση σχεδίων άρθρων (έγγραφο εργασίας αριθ. 100), τα οποία εγκρίθηκαν χωρίς καμία σχεδόν αλλαγή από την επιτροπή. Το άρθρο 44 αφορά τις καταστάσεις από τις οποίες προκύπτουν συγκρούσεις μόνο στο εσωτερικό ενός συμβαλλόμενου κράτους, ενώ στα άρθρα 45 και 46 ρυθμίζεται η εφαρμογή της Σύμβασης σε σχέση με τα κράτη όπου υπάρχουν διατοπικές συγκρούσεις και στο άρθρο 47 γίνεται το ίδιο για τα κράτη όπου υπάρχουν διαπρωστικές συγκρούσεις.

Άρθρο 44 (μη εφαρμογή της Σύμβασης σε εσωτερικές συγκρούσεις νόμων)

- 154** Σκοπός της Σύμβασης είναι η ρύθμιση διεθνών συγκρούσεων αρχών και δικαίων σε ζητήματα προστασίας ενηλίκων. Ένα συμβαλλόμενο κράτος στο οποίο εφαρμόζονται διαφορετικά δικαιοσύνηματα για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα Σύμβαση δύναται, εάν το επιθυμεί, να εφαρμόζει τους κανόνες της Σύμβασης για την επίλυση αυτών των συγκρούσεων, χωρίς ωστόσο, όπως ορίζεται στο άρθρο αυτό, να δεσμεύεται επ' ουδενί να το πράξει¹⁰⁰. Επισημαίνεται ότι οι συγκρούσεις νόμων στο εσωτερικό συμβαλλόμενου κράτους τις οποίες αφορά το άρθρο αυτό μπορεί να είναι διατοπικές συγκρούσεις ή διαπρωστικές συγκρούσεις.

Η απόφαση για τη διατήρηση αυτού του άρθρου λήφθηκε με ισχυρή πλειοψηφία¹⁰¹. Δεδομένου ότι στο άρθρο 1 ορίζεται —σε αντίθεση με τη σύμβαση για την προστασία των παιδιών— ότι η Σύμβαση εφαρμόζεται σε «καταστάσεις με διεθνή χαρακτήρα», είναι σαφές ότι δεν εφαρμόζεται σε εσωτερικές συγκρούσεις. Τουλάχιστον το άρθρο 44 μπορεί να ερμηνευτεί ως έμμεση πρόσκληση για αξιοποίηση των κανόνων που θεσπίζει για την επίλυση συγκρούσεων αυτού του είδους.

Άρθρο 45 (διατοπικές συγκρούσεις, γενικοί κανόνες)

- 155** Στο εν λόγω άρθρο, όπως και στο επόμενο, προσδιορίζεται πώς πρέπει να εφαρμόζεται η Σύμβαση όταν ένα Κράτος περιλαμβάνει περισσότερες της μίας εδαφικές ενότητες στις οποίες εφαρμόζονται διαφορετικά δικαιοσύνηματα ή διαφορετικά σύνολα κανόνων δικαίου.

Ο σκοπός του άρθρου αυτού είναι καθαρά τεχνικός. Ορίζει τους γενικούς κανόνες που μπορεί να εφαρμόζονται σε ζητήματα που αφορούν τη διεθνή δικαιοδοσία των αρχών, το εφαρμοστέο δίκαιο και την αναγνώριση των μέτρων προστασίας, αλλά, σε ό,τι αφορά τον προσδιορισμό του εφαρμοστέου δικαίου, το πεδίο εφαρμογής του περιορίζεται σημαντικά από το άρθρο 46, στο οποίο ορίζονται ειδικοί κανόνες επ' αυτού.

¹⁰⁰ Ο ίδιος κανόνας απαντάται σε διάφορες συμβάσεις της Χάγης και ειδικότερα στη σύμβαση της 14ης Μαρτίου 1978 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβάσεις μεσαζόντων και αντιπροσωπείας, άρθρο 20, τη σύμβαση της 14ης Μαρτίου 1978 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, άρθρο 18, τη σύμβαση της 22ας Δεκεμβρίου 1986 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβάσεις διεθνούς πωλήσεως εμπορευμάτων, άρθρο 20, τη σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1980 για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών, άρθρο 33, τη σύμβαση της 1ης Αυγούστου 1989 για το εφαρμοστέο δίκαιο στη διαδοχή αιτία θανάτου, άρθρο 21, τη σύμβαση της 29ης Μαΐου 1993 για την προστασία των παιδιών και τη συνεργασία σχετικά με τη διακρατική υιοθεσία, άρθρο 38, τη σύμβαση της 19ης Οκτωβρίου 1996 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών, άρθρο 46.

¹⁰¹ 12 ψήφοι υπέρ, 10 κατά και 1 αποχή, βλ. πρακτικά αριθ. 17, σημεία 21-27 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 340].

156 Η γενική ιδέα από την οποία εμπνέεται το άρθρο 45, η οποία απαντάται και σε προγενέστερες συμβάσεις¹⁰², είναι το ομόσπονδο ή το ημι-ομόσπονδο κράτος να περιορίζει τα συνδετικά στοιχεία εδαφικού χαρακτήρα που προτάσσει η Σύμβαση στην εδαφική ενότητα του εν λόγω κράτους στην οποία ουσιαστικά εντοπίζονται. Τέτοια στοιχεία είναι η συνήθης διαμονή του ενήλικου, η παρουσία του, ο εντοπισμός των περιουσιακών του στοιχείων, ο ουσιώδης δεσμός που μπορεί να έχει μια κατάσταση με ένα κράτος ή ο τόπος στον οποίο εφαρμόζεται το μέτρο [στοιχεία α), β), γ), στ) και θ)]. Ομοίως, κάθε αναφορά σε αρχή, σε δίκαιο ή σε διαδικασία θα πρέπει να νοείται ως αναφορά στην αρχή που νομιμοποιείται να δράσει, ή στο δίκαιο ή τη διαδικασία που ισχύει στην οικεία εδαφική ενότητα [στοιχεία ζ), η) και θ)]. Κάθε αναφορά στο κράτος του οποίου την ιθαγένεια έχει ο ενήλικος [πρβλ. άρθρο 7 και άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο α)] θα πρέπει να νοείται ως αναφορά «στην εδαφική ενότητα την οποία υποδεικνύει το δίκαιο αυτού του κράτους ή, ελλείψει προσηκόντων κανόνων, στην εδαφική ενότητα με την οποία ο ενήλικος συνδέεται στενότερα» [στοιχείο δ)]. Κάθε αναφορά στο κράτος τις αρχές του οποίου επέλεξε ο ενήλικος θα πρέπει να νοείται ως αναφορά στην εδαφική ενότητα εάν ο ενήλικος επέλεξε τις αρχές της, άλλως, στην εδαφική ενότητα με την οποία ο ενήλικος συνδέεται στενότερα [στοιχείο ε)].

Άρθρο 46 (διατοπικές συγκρούσεις, ειδικοί κανόνες περί του εφαρμοστέου δικαίου)

157 Από μια συνοπτική συγκριτική εξέταση των πρόσφατων συμβάσεων της Χάγης προκύπτει ότι για τον προσδιορισμό του δικαίου της εδαφικής ενότητας που είναι εφαρμοστέο έχουν χρησιμοποιηθεί πολύ διαφορετικά μεταξύ τους συστήματα στις περιπτώσεις που ο κανόνας σύγκρουσης νόμων της σύμβασης υποδεικνύει το δίκαιο κράτους στο οποίο ενυπάρχουν διατοπικές συγκρούσεις νόμων. Ορισμένες συμβάσεις υποδεικνύουν απευθείας την εδαφική ενότητα το δίκαιο της οποίας είναι εφαρμοστέο¹⁰³. Άλλες παραπέμπουν καταρχάς στους κανόνες εσωτερικής σύγκρουσης νόμων του οικείου κράτους και επικουρικά στο δίκαιο της εδαφικής ενότητας με την οποία η κατάσταση συνδέεται στενότερα¹⁰⁴, ή στο δίκαιο εδαφικής ενότητας η οποία ορίζεται απευθείας¹⁰⁵. Το άρθρο 46 της παρούσας Σύμβασης προτάσσει το δεύτερο αυτό σύστημα, όπως συμβαίνει και στη σύμβαση για την προστασία των παιδιών. Η εδαφική ενότητα της οποίας το δίκαιο είναι εφαρμοστέο είναι αυτή που ορίζουν οι κανόνες που ισχύουν στο οικείο κράτος, ελλείψει όμως τέτοιων κανόνων, είναι αυτή που ορίζεται στο άρθρο 45. Συνεπώς, καθώς το άρθρο 15 ορίζει ότι το δίκαιο του κράτους της συνήθους διαμονής του ενήλικου διέπει την εξουσία αντιπροσώπευσης που αυτός έχει παράσχει, στην περίπτωση που το κράτος αυτό περιλαμβάνει περισσότερες εδαφικές ενότητες που διέπονται από διαφορετικά δίκαια, είναι αναγκαίο πρώτα από όλα να εξεταστεί αν στο δίκαιο του κράτους αυτού υπάρχουν κανόνες βάσει των οποίων μπορεί να προσδιοριστεί η εδαφική ενότητα το δίκαιο της οποίας είναι εφαρμοστέο και, αν δεν υπάρχουν τέτοιοι κανόνες, να εφαρμοστεί, σύμφωνα με το άρθρο 45 στοιχείο α), το δίκαιο της εδαφικής ενότητας στην οποία ο ενήλικος είχε τότε τη συνήθη διαμονή του.

¹⁰² Βλ. τη σύμβαση της Χάγης, της 25ης Οκτωβρίου 1980, για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών, άρθρο 31, και, πρωτίστως, τη σύμβαση της Χάγης, της 29ης Μαΐου 1993, για την προστασία των παιδιών και τη συνεργασία σχετικά με τη διακρατική υιοθεσία, άρθρο 36.

¹⁰³ Βλ. τη σύμβαση της 14ης Μαρτίου 1978 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβάσεις μεσαζόντων και αντιπροσωπείας, άρθρο 19, τη σύμβαση της 14ης Μαρτίου 1978 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, άρθρο 17, τη σύμβαση της 14ης Μαρτίου 1978 για την τέλεση και την αναγνώριση της εγκυρότητας των γάμων, άρθρα 18 και 19, τη σύμβαση της 22ας Δεκεμβρίου 1986 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβάσεις διεθνούς πωλήσεως εμπορευμάτων, άρθρο 19, τη σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1980 για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών, άρθρο 31 στοιχείο β), τη σύμβαση της 1ης Ιουλίου 1985 για το εφαρμοστέο δίκαιο στα καταπιστεύματα και την αναγνώρισή τους, άρθρο 23, και τη σύμβαση της 29ης Μαΐου 1993 για την προστασία των παιδιών και τη συνεργασία σχετικά με τη διακρατική υιοθεσία, άρθρο 36 στοιχείο β).

¹⁰⁴ Σύμβαση της 2ας Οκτωβρίου 1973 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής, άρθρο 16.

¹⁰⁵ Βλ. τη σύμβαση της 14ης Μαρτίου 1978 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, άρθρο 16, και τη σύμβαση της 1ης Αυγούστου 1989 για το εφαρμοστέο δίκαιο στη διαδοχή αιτία θανάτου, άρθρο 19 παράγραφος 2.

Άρθρο 47 (διαπροσωπικές συγκρούσεις, εφαρμοστέο δίκαιο)

158 Σε αντίθεση με τα άρθρα 45 και 46, το άρθρο 47, το οποίο επαναλαμβάνει το περιεχόμενο του άρθρου 49 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, αφορά τα κράτη στα οποία ενυπάρχουν διαπροσωπικές συγκρούσεις νόμων, ήτοι τα κράτη που περιλαμβάνουν διάφορα δικαιοκτικά συστήματα ή σύνολα κανόνων δικαίου εφαρμοστέα σε διαφορετικές κατηγορίες προσώπων. Όλες οι συμβάσεις της Χάγης που πραγματεύονται τον καθορισμό του εφαρμοστέου δικαίου, όπου οι κανόνες σύγκρουσης νόμων που ορίζουν αφορούν τέτοιου είδους κράτος, παραπέμπουν στους κανόνες εσωτερικής σύγκρουσης νόμων του εν λόγω κράτους. Ορισμένες από αυτές σταματούν εκεί, χωρίς να προβλέπουν οποιαδήποτε λύση για την περίπτωση που στο οικείο κράτος δεν υπάρχουν τέτοιοι κανόνες¹⁰⁶. Άλλες καλύπτουν αυτό το κενό παραπέμποντας, στην περίπτωση έλλειψης τέτοιων κανόνων, στο δίκαιο με το οποίο η υπόθεση συνδέεται στενότερα¹⁰⁷. Το άρθρο 47 της Σύμβασης υιοθετεί το δεύτερο αυτό σύστημα. Ελλείψει κανόνων στο οικείο κράτος που να καθορίζουν το εφαρμοστέο δίκαιο, εφαρμόζεται το δικαιοκτικό σύστημα ή το σύνολο κανόνων με το οποίο ο ενήλικος συνδέεται στενότερα.

Άρθρο 48 (αντικατάσταση της σύμβασης της 17ης Ιουλίου 1905)

159 Το εν λόγω άρθρο προβλέπει ότι η Σύμβαση αντικαθιστά, στις σχέσεις μεταξύ των συμβαλλομένων κρατών, την παλαιά σύμβαση της 17ης Ιουλίου 1905¹⁰⁸. Σε αντίθεση με την παρόμοια διάταξη του άρθρου 51 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, δεν διατηρεί την επιφύλαξη της αναγνώρισης των μέτρων που έχουν ληφθεί προγενέστερα κατ' εφαρμογή της παλαιάς σύμβασης, η οποία μάλλον έχει παύσει να εφαρμόζεται.

Σε αντίθετη περίπτωση, κατά τη μετάβαση από τη μία σύμβαση στην άλλη θα μπορούσαν να προκύψουν δυσχέρειες ανάλογες με εκείνες που παρατηρήθηκαν κατά τη διαδοχή των συμβάσεων του 1961 και του 1996¹⁰⁹. Σε περίπτωση, για παράδειγμα, αλλαγής της συνήθους διαμονής του ενήλικου από το κράτος Α στο κράτος Β, που ήταν αμφοτέρα μέρη στη σύμβαση του 1905 αλλά κατά το χρόνο της αλλαγής έχουν ήδη καταστεί μέρη στη νέα Σύμβαση, στις μεταξύ τους σχέσεις θα έπρεπε λογικά να εφαρμόζεται η νέα Σύμβαση. Εάν όμως ο ενήλικος έχει την ιθαγένεια του κράτους Γ, το οποίο είναι μεν μέρος στη σύμβαση του 1905 αλλά δεν είναι μέρος στη νέα Σύμβαση, η σύμβαση του 1905 θα συνεχίσει να δεσμεύει τα κράτη Α και Β έναντι του κράτους Γ, το οποίο δύναται, επικαλούμενο τη διεθνή δικαιοδοσία των αρχών του, να παρεμποδίσει την εφαρμογή της νέας Σύμβασης στις σχέσεις μεταξύ των κρατών Α και Β¹¹⁰.

¹⁰⁶ Βλ. τη σύμβαση της 14ης Μαρτίου 1978 για την τέλεση και την αναγνώριση της εγκυρότητας των γάμων, άρθρο 20, τη σύμβαση της 25ης Οκτωβρίου 1980 για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών, άρθρο 32, τη σύμβαση της 29ης Μαΐου 1993 για την προστασία των παιδιών και τη συνεργασία σχετικά με τη διακρατική υιοθεσία, άρθρο 37.

¹⁰⁷ Σύμβαση της 2ας Οκτωβρίου 1973 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις υποχρεώσεις διατροφής, άρθρο 16, σύμβαση της 1ης Αυγούστου 1989 για το εφαρμοστέο δίκαιο στη διαδοχή αιτία θανάτου, άρθρο 20· πρβλ. τη σύμβαση της 14ης Μαρτίου 1978 για το εφαρμοστέο δίκαιο στις περιουσιακές σχέσεις των συζύγων, άρθρο 19.

¹⁰⁸ Πρβλ. το άρθρο 51 της σύμβασης της 19ης Οκτωβρίου 1996 για τη διεθνή δικαιοδοσία, το εφαρμοστέο δίκαιο, την αναγνώριση, την εκτέλεση και τη συνεργασία ως προς τη γονική ευθύνη και τα μέτρα προστασίας των παιδιών, άρθρο 46.

¹⁰⁹ Βλέπε εισηγητική έκθεση σχετικά με τη σύμβαση του 1996, σημείο 169.

¹¹⁰ Η σύμβαση της 17ης Ιουλίου 1905 προβλέπει ότι η διεθνής δικαιοδοσία για την επιβολή της απαγόρευσης και την οργάνωση της στερητικής δικαστικής συμπαράστασης ανήκει κατά προτεραιότητα στις αρχές του κράτους ιθαγένειας (άρθρο 2). Οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής έχουν επικουρική μόνο διεθνή δικαιοδοσία, σε περίπτωση αποχής των αρχών του κράτους ιθαγένειας (άρθρο 6), αλλά η απαγόρευση που επιβάλλουν οι αρχές του κράτους της συνήθους διαμονής μπορεί να αρθεί από τις αρχές του κράτους ιθαγένειας κατ' εφαρμογή του δικαίου τους (άρθρο 11).

Άρθρο 49 (συγκρούσεις με άλλες συμβάσεις)

160 Το εν λόγω άρθρο επαναλαμβάνει το περιεχόμενο του άρθρου 52 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, το οποίο θεσπίστηκε υπό το πρίσμα των διαπραγματεύσεων που βρίσκονταν τότε σε εξέλιξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση για τη διαμόρφωση του μετέπειτα κανονισμού του Συμβουλίου περί της διεθνούς δικαιοδοσίας, αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων σε γαμικές διαφορές και διαφορές γονικής μέριμνας έναντι των κοινών τέκνων των συζύγων¹¹¹. Το συγκεκριμένο άρθρο, ωστόσο, αποτέλεσε αντικείμενο συζήτησης, καθώς κάποια κράτη εξέφρασαν φόβους ότι δεν τους άφηνε επαρκές περιθώριο ελιγμών που θα τους επέτρεπε, μελλοντικά, να συνάψουν χωριστές συμφωνίες επί των θεμάτων που διέπει η Σύμβαση. Από τις εξηγήσεις που δόθηκαν στο πλαίσιο της συζήτησης προέκυψε ότι εξακολουθούσε να υπάρχει ευρύ περιθώριο ελιγμών.

Παράγραφος 1

161 Η εν λόγω παράγραφος, όπως και οι συνήθεις διατάξεις περί συμβατότητας που απαντώνται σε πολλές συμβάσεις, αφορά μόνο προγενέστερες συμφωνίες που έχουν συνάψει τα συμβαλλόμενα μέρη. Η εφαρμογή τους διατηρείται εκτός εάν υπάρξει αντίθετη δήλωση από τα συμβαλλόμενα κράτη που τις έχουν συνάψει.

Παράγραφος 2

162 Η παράγραφος 2 αναγνωρίζει τη «δυνατότητα ενός ή περισσότερων συμβαλλομένων κρατών να συνάπτουν συμφωνίες που περιλαμβάνουν, αναφορικά με τους ενηλίκους που συνήθως διαμένουν σε ένα από τα κράτη που είναι μέρη σε τέτοιες συμφωνίες, διατάξεις για ζητήματα που διέπονται από την παρούσα Σύμβαση». Τέτοιου είδους συμφωνίες μπορεί να συνάπτονται μεταξύ συμβαλλόμενων κρατών ή μεταξύ συμβαλλόμενων κρατών και τρίτων κρατών¹¹², αλλά οι συμφωνίες που αναφέρονται στην παράγραφο αυτή είναι αυτές που αφορούν «ενηλίκους που συνήθως διαμένουν σε ένα από τα κράτη που είναι μέρη σε τέτοιες συμφωνίες».

Ο περιορισμός αυτός θεωρήθηκε υπερβολικός από τις αντιπροσωπείες των σκανδιναβικών κρατών, τα οποία εξέφρασαν την επιθυμία να είναι σε θέση να συνάπτουν χωριστές συμφωνίες βάσει όχι μόνο της συνήθους διαμονής, αλλά και της ιθαγένειας ή της κατοικίας του ενηλίκου ή της ύπαρξης περιουσιακών στοιχείων στα κράτη που είναι μέρη σε τέτοιες συμφωνίες. Βάσει των παραπάνω, πρότειναν να απαλειφθεί η παράγραφος 2 και να προστεθεί επιφύλαξη στην παράγραφο 1 για την εφαρμογή των συμβάσεων που έχουν συναφθεί ή πρόκειται να συναφθούν από συμβαλλόμενα κράτη¹¹³, κατ' αναλογία με το άρθρο 23 της σύμβασης για τη διαδοχή. Επ' αυτού διατυπώθηκε η ένσταση ότι η Σύμβαση αυτή διέπει κυρίως τη διεθνή δικαιοδοσία των αρχών (και όχι μόνο τις συγκρούσεις νόμων, όπως η σύμβαση για τη διαδοχή) και ότι θα πρέπει να επιδιωχθεί να αποτραπεί η σύναψη χωριστών συμβάσεων από επιμέρους συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης για την προστασία των ενηλίκων, με τις οποίες θα θεσπίζονταν κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που θα διατάρασσαν την εύρυθμη λειτουργία της. Τούτο θα συνέβαινε στην περίπτωση που μια τέτοια χωριστή σύμβαση θα παρήγαγε αποτελέσματα σε σχέση με ενηλίκους που έχουν τη συνήθη διαμονή τους εκτός του κλειστού κύκλου των κρατών που θα ήταν μέρη σε αυτή, και σε συμβαλλόμενο μέρος της Σύμβασης της Χάγης. Στην απάντηση που δόθηκε αναφερόταν επίσης ότι, παρά το γεγονός ότι η παράγραφος 2 ουσιαστικά συνεπάγεται περιορισμό των δυνατών συμφωνιών στις συμφωνίες που αφορούν ενηλίκους που συνήθως διαμένουν σε κράτος που είναι μέρος των συμφωνιών αυτών, στην παράγραφο 3 δεν επαναλαμβάνεται ο περιορισμός αυτός και αφήνεται

¹¹¹ Ο κανονισμός αυτός πρόκειται να τεθεί σε ισχύ την 1η Μαρτίου 2001.

¹¹² Η δεύτερη δυνατότητα απορρέει από το γεγονός ότι αντικείμενο της παραγράφου είναι χωριστή συμφωνία που συνάπτεται από ένα ή περισσότερα συμβαλλόμενα κράτη. Εάν η συμφωνία συνάπτεται από ένα μόνο συμβαλλόμενο κράτος, ο αντισυμβαλλόμενός του δεν μπορεί παρά να είναι τρίτο κράτος.

¹¹³ Η πρόταση αυτή απορρίφθηκε με 12 ψήφους κατά, 7 υπέρ και 5 αποχές, βλ. τη σχετική συζήτηση στα πρακτικά αριθ. 10, σημεία 1-40 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 290-293], και στα πρακτικά αριθ. 17, σημεία 28-34 [βλ. Εργασίες της ΕΔΕ (1999), σ. 340-341].

ανοιχτό το ενδεχόμενο σύναψης χωριστών συμφωνιών οι οποίες να αφορούν ενηλίκους που δεν έχουν κατ' ανάγκη τη συνήθη διαμονή τους σε συμβαλλόμενο κράτος, με την προϋπόθεση, ωστόσο, ότι οι συμφωνίες αυτές δεν θίγουν την εφαρμογή της Σύμβασης της Χάγης.

Παράγραφος 3

- 163** Η παράγραφος αυτή ορίζει ότι οι χωριστές συμφωνίες που θα συναφθούν από ένα ή περισσότερα συμβαλλόμενα κράτη «δεν επηρεάζουν, στις σχέσεις αυτών των κρατών με τα άλλα συμβαλλόμενα κράτη, την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Σύμβασης». Με άλλα λόγια, η ελευθερία σύναψης χωριστών συμφωνιών είναι πλήρης, αλλά τα συμβαλλόμενα κράτη που είναι μέρη σε τέτοιες χωριστές συμφωνίες δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να χρησιμοποιήσουν τις συμφωνίες αυτές ως επιχείρημα για την αποδέσμευσή τους από τις υποχρεώσεις τους έναντι των άλλων συμβαλλόμενων κρατών που δεν είναι μέρη στις εν λόγω χωριστές συμφωνίες.

Η εμβέλεια της παραγράφου 3 καταδεικνύεται με τη βοήθεια κάποιων παραδειγμάτων. Εάν, δυνάμει της Σύμβασης της Χάγης, υφίσταται βάση διεθνούς δικαιοδοσίας υπέρ της αρχής ενός κράτους που είναι συμβαλλόμενο μέρος της εν λόγω Σύμβασης αλλά όχι της χωριστής συμφωνίας, τα συμβαλλόμενα κράτη που είναι επίσης μέρη της χωριστής συμφωνίας οφείλουν να αναγνωρίζουν ότι τα μέτρα που έλαβε η εν λόγω αρχή στη βάση αυτού του λόγου θεμελίωσης διεθνούς δικαιοδοσίας λήφθηκαν από αρμόδια αρχή, ακόμη κι αν η χωριστή συμφωνία αποκλείει τον συγκεκριμένο λόγο θεμελίωσης διεθνούς δικαιοδοσίας. Ταυτοχρόνως, τα συμβαλλόμενα κράτη που δεν είναι μέρη της χωριστής συμφωνίας προφανώς δεν θα υποχρεούνται να αναγνωρίζουν τα μέτρα που λήφθηκαν στα άλλα συμβαλλόμενα κράτη που είναι μέρη της εν λόγω συμφωνίας επί τη βάση λόγου θεμελίωσης διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπεται στη χωριστή συμφωνία αλλά όχι και στη Σύμβαση της Χάγης. Επιπροσθέτως, τα συμβαλλόμενα κράτη που είναι μέρη της χωριστής συμφωνίας θα οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις συνεργασίας που επιβάλλει σε αυτά η Σύμβαση της Χάγης.

- 164** Σύμφωνα με την άποψη που επικράτησε στις συζητήσεις της διπλωματικής επιτροπής, οι περιορισμοί της παραγράφου 3 αφορούν μόνο τις συμφωνίες που αναφέρονται σε αυτή, με άλλα λόγια, τις συμφωνίες που δεν περιορίζονται στους ενηλίκους που έχουν τη συνήθη διαμονή τους στο έδαφος ενός από τα κράτη που είναι μέρη σε αυτές τις συμφωνίες. Οι συμφωνίες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεν επηρεάζονται επομένως από τους περιορισμούς αυτούς.

Παράγραφος 4

- 165** Η εν λόγω παράγραφος εξομοιώνει με τις χωριστές συμφωνίες τους ομοιόμορφους νόμους που βασίζονται στην ύπαρξη ειδικών δεσμών μεταξύ των οικείων κρατών. Η διάταξη αυτή παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα σκανδιναβικά κράτη.

Άρθρο 50 (χρονική εφαρμογή της Σύμβασης)

- 166** Το εν λόγω άρθρο επαναλαμβάνει στις δύο πρώτες του παραγράφους τους δύο κανόνες μεταβατικού δικαίου που ορίζονται στο άρθρο 53 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών αναφορικά με τη διεθνή δικαιοδοσία των αρχών και την αναγνώριση των μέτρων. Λογικό επακόλουθο της παραγράφου 1 είναι ότι οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας εφαρμόζονται σε ένα κράτος μόνο μετά την έναρξη ισχύος της Σύμβασης στο κράτος αυτό. Κατά συνέπεια, τα μέτρα που έχουν ληφθεί σε ένα συμβαλλόμενο κράτος πριν από την έναρξη ισχύος της Σύμβασης στο κράτος αυτό, κατ' εφαρμογή των κανόνων διεθνούς δικαιοδοσίας που ίσχυαν προγενέστερα, δεν ακυρώνονται λόγω της έναρξης ισχύος της Σύμβασης, ακόμη κι αν οι αρχές που τα έλαβαν δεν έχουν πλέον διεθνή δικαιοδοσία σύμφωνα με τη Σύμβαση.

- 167** Η παράγραφος 2 περιορίζει τη χρονική εφαρμογή του κεφαλαίου IV (αναγνώριση και εκτέλεση) στα μέτρα που λαμβάνονται μετά την έναρξη ισχύος της Σύμβασης, τόσο στο κράτος στο οποίο λήφθηκαν τα μέτρα όσο και στο κράτος αναγνώρισης και εκτέλεσης. Εντούτοις, τίποτα δεν εμποδίζει το κράτος από το οποίο ζητήθηκε η αναγνώριση και η εκτέλεση να αναγνωρίσει βάσει του δικού του εθνικού δικαίου αποφάσεις που λήφθηκαν προγενέστερα.
- 168** Η παράγραφος 3 συνιστά νέα διάταξη. Κρίθηκε επιβεβλημένη λόγω της ύπαρξης των εξουσιών αντιπροσώπευσης που παρέχονται από τον ενήλικο (άρθρο 15). Επιδίωξη της επιτροπής ήταν οι εξουσίες αντιπροσώπευσης που παρασχέθηκαν προγενέστερα από τον ενήλικο, εάν τούτο έγινε υπό συνθήκες αντίστοιχες των οριζόμενων στο άρθρο 15, να αναγνωρίζονται σε κάθε συμβαλλόμενο κράτος από τη στιγμή της έναρξης ισχύος της Σύμβασης στο εκάστοτε κράτος. Συνοπτικά, η Σύμβαση καθιστά υποχρεωτική την αναγνώριση εφεξής της ύπαρξης των εξουσιών που παρασχέθηκαν πριν από την έναρξη ισχύος της Σύμβασης¹¹⁴, αλλά δεν καθιστά υποχρεωτική την αναγνώριση πράξεων που πραγματοποιήθηκαν κατ' εφαρμογή των εξουσιών αυτών πριν από την έναρξη ισχύος της Σύμβασης στο εκάστοτε κράτος.

Άρθρο 51 (γλώσσα της αλληλογραφίας)

- 169** Το εν λόγω άρθρο, που είναι πανομοιότυπο με το άρθρο 54 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών και το άρθρο 24 της *σύμβασης της 25ης Οκτωβρίου 1980 για τα αστικά θέματα της διεθνούς απαγωγής παιδιών, επιλαμβάνεται των προβλημάτων της γλώσσας στην οποία πρέπει να γίνεται ή να μεταφράζεται η αλληλογραφία μεταξύ αρχών. Κάθε αλληλογραφία πρέπει να γίνεται στην πρωτότυπη γλώσσα και να συνοδεύεται από μετάφραση στην επίσημη γλώσσα ή σε μία από τις επίσημες γλώσσες του άλλου κράτους, ή, εάν αυτή η μετάφραση δεν είναι εφικτή, από μετάφραση στη γαλλική ή στην αγγλική γλώσσα. Υπάρχει πρόβλεψη για τη διατύπωση επιφύλαξης όσον αφορά τη χρήση είτε της γαλλικής είτε της αγγλικής γλώσσας.*

Άρθρο 52 (παρακολούθηση της Σύμβασης)

- 170** Το εν λόγω άρθρο επαναλαμβάνει το άρθρο 56 της σύμβασης για την προστασία των παιδιών, το οποίο με τη σειρά του επανέλαβε το άρθρο 42 της σύμβασης της 29ης Μαΐου 1993 για την υιοθεσία. Μόνο οφέλη μπορούν να προκύψουν από την οργάνωση, περιοδικά, συναντήσεων από τη Συνδιάσκεψη για την εξέταση της πρακτικής λειτουργίας της Σύμβασης και, όταν κρίνεται σκόπιμο, τη διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωσή της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VII – ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρα 53 έως 55 (τελικές διατάξεις)

- 171** Τα εν λόγω άρθρα, τα οποία κατήρτισε το Μόνιμο Γραφείο (έγγραφο εργασίας αριθ. 65) και εγκρίθηκαν χωρίς εκτενή συζήτηση, προέρχονται από προηγούμενες συμβάσεις, ιδίως από τη σύμβαση για τα δικαιώματα των παιδιών. Αφορούν την υπογραφή, επικύρωση, αποδοχή ή έγκριση της Σύμβασης (άρθρο 53), την προσχώρηση (άρθρο 54), τη δυνατότητα για κράτη που έχουν δύο ή περισσότερες εδαφικές ενότητες στις οποίες εφαρμόζονται διαφορετικά δικαιοκτικά συστήματα να δηλώσουν τις εδαφικές ενότητες στις οποίες θα εφαρμόζεται η Σύμβαση (άρθρο 55), το σύστημα της μοναδικής επιφύλαξης που μπορεί βάσει της Σύμβασης κάθε συμβαλλόμενο κράτος να διατυπώσει¹¹⁵ και να

¹¹⁴ Παρότι δεν καθιστά υποχρεωτική την αναγνώριση μέτρων προστασίας που έχουν ληφθεί προγενέστερα, βλ. άρθρο 50 παράγραφος 1.

¹¹⁵ Η εν λόγω επιφύλαξη αφορά τη γλώσσα της αλληλογραφίας, βλ. ανωτέρω, σημείο 169, σε σχέση με το άρθρο 51. Η εξουσία διατύπωσης επιφύλαξης ως προς την εφαρμογή της Σύμβασης στον ιατρικό τομέα, την

ανακαλέσει (άρθρο 56), την έναρξη ισχύος της Σύμβασης (άρθρο 57), την καταγγελία της (άρθρο 58) και, τέλος, τις γνωστοποιήσεις που ο Θεματοφύλακας της Σύμβασης θα πρέπει να κάνει στα κράτη μέλη της Συνδιάσκεψης και στα κράτη που θα προσχωρήσουν στη Σύμβαση (άρθρο 59).

Συγκριτικά με τις προηγούμενες συμβάσεις, η Σύμβαση δανείζεται δύο καινοτομίες από τη σύμβαση για την προστασία των παιδιών. Πρώτον, σύμφωνα με το άρθρο 53 και σε αντίθεση με τη σύμβαση για την υιοθεσία, που με τη σειρά της είχε αποκλίνει από προηγούμενες συμβάσεις, η Σύμβαση είναι ανοικτή για υπογραφή από τα κράτη που ήταν μέλη της Συνδιάσκεψης στις 2 Οκτωβρίου 1999 και όχι από όσα κράτη παρίσταντο ως παρατηρητές ή έγιναν μέλη μετά την ημερομηνία αυτή. Τα κράτη αυτά δύνανται να προσχωρήσουν στη Σύμβαση ακολουθώντας τη διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 54, με άλλα λόγια, μόνο μετά την έναρξη ισχύος της Σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 57 παράγραφος 1. Δεύτερον, το άρθρο 58 ορίζει ότι η καταγγελία της Σύμβασης είναι δυνατόν να περιορίζεται σε ορισμένες εδαφικές ενότητες στις οποίες εφαρμόζεται η Σύμβαση.

Παρίσι, 5 Ιανουαρίου 2000